

308597

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

జేన్న పట్టణము 1915 సం. అక్టోబరు నెల 22 వ తేది శుక్రవారము

No 174

నంపుటము. ౨

రా. న. నా. మ. సం. వ. త. ర. ఆ. శ. వ. య. జ. శు. ధ. పార్. మ. గ.

నంచిక ౧౭౪

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముద్దులొలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, మృగత్వమురమ్యముగ లిఖించబడినవి. దినంబునెల 31 వ తేది తొలుత నొకసారిగా నాలుగు రూపముల విలువగల మామంబుల గొనువారలకు క్యాలండరు రుచితముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణచిబిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బితో రూ. 10-8-0; డబ్బక 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి 0-4-0.

పండ్ల పాడి

డబ్బి 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డి. పో,

109 ఫ్రేంకోడ్డు, బొంబాయి.

6 తంబు శెట్టిపిడి, మదరాసు.

ఈ యుద్ధములన క్యాలండరులు క్రొత్తది సేయు ముద్రింపబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొనిన యాకాభంగము గలుగదు.

ఆకాశ విమానములు.

వీనిని గురించి యిదిగఱ తేదీనను తెలుగులో వ్రాసి యుండలేదు. ఈ గ్రంథమును విమానముల నిర్మాణము, అవి ఆకాశమున సంచరించువిధము, వీనిలోని భేదములు చక్కగా వివరింపబడినవి. విమానముల పటములు చాలకలవు. వెల 0-8-0

గౌతమ బుద్ధుఁడు.

ఇందు ములభ్యతైలిలో బుద్ధుని చిత్రము మంతము వచన రూపమున మిగుల రసవంతముగా వ్రాయబడినది. బుద్ధుని పటములు గలవు. 0-4-0

చాలవ డ్లి రామమూర్తిగారు.

టీచరు-మిషను కాలేజీ, గుంటూరు.

ఆదిపచ్చికాన లేక జన్న

తులం 1-కి రూ. 3-4-0

కస్తూరి

తులం 1-కి రూ. 20-0-0

కుంకుమ పువ్వు

తులం ౧-కి రూ. 2-0-0

గోళోజనము

7-0-0

రసభస్మము

తులము 1-కి అణాలు 0-10-0

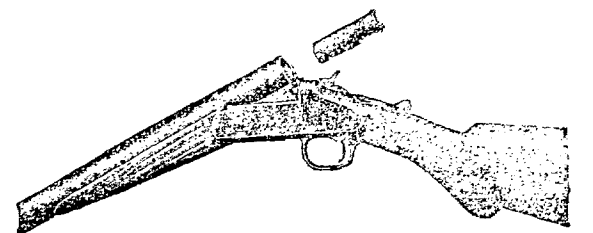
మోహినీ తైలము

5 తులముల నూనె సీసా 1-కి వెల 0-12-0.

అమృతాంజనము డి. పో, 7, తంబు శెట్టిపిడి మదరాసు.

తుపాకులు!

తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివాల్వర్లు, తోటాలు, ముందు మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులకు ఈ అడ్రసుకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

య. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కో,

12, పావన్న బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆంధ్ర పత్రిక - దిన పత్రిక

పంచా వివరము.

12 మాసములకు	... రు. 15-0-0
6 "	... ,, 7-8-0
3 "	... ,, 3-12-0
1 మాసమునకు	... ,, 1-4-0

ఆంధ్ర పత్రిక - వార పత్రిక

12 మాసములకు	... రు. 2-8-0
సంవత్సరాది సంచికతో	,, 3-8-0

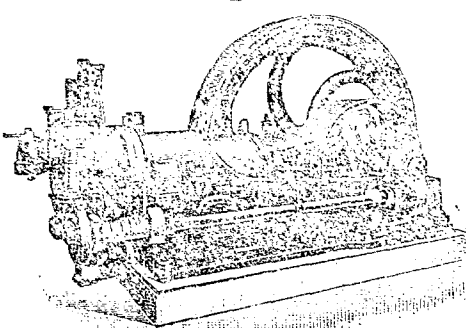
ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము.

జేన్న పురి.

అమృతాంజనము డి. పో, 7, తంబు శెట్టిపిడి మదరాసు.

బేట్సు క్రూడ్ ఆయిల్ ఇంజనులు, గ్యాసు ఇంజనులు పెట్రోల్ ఇంజనులు

మిక్కిలి ప్రసిద్ధిజెందిన ఈ ఇంజనులు నవీన యంత్రములతో అమర్చబడి యెట్టి నూనెతోనయినను అతి తృప్తికరముగా పనిచేయు చుండుటకు వీలగును. ప్రపంచమునెల్లను విక్రయించబడుచున్నవి. మా నెభర్సు అతిస్వల్పము. వీనిని నడుపుటలో ప్రత్యేకముగా జీతగాదు అక్కర లేకపోవు. స్వల్పసాయదాత చాలవోట్ల పనిచేయుచున్నాడు. వీనిని నడుపుట అతి సులభము. ఇంజను అతి సరసము. 2½ హెజరు 50 గుట్టముల నడచువరకు పోయినప్పుడు స్వల్ప సాయముల నడచు యెప్పుడున్న సిద్ధముగా నుండును.

గ్యాసు ఇంజను.

వర్గసాయదాతకు ములభ్యముగా నీటి సర్దుబాటు చేయు లిగినటువంటి ఇన్జనకడములను ప్రతియంత్రములు, విద్యుత్తు యంత్రములు, నూనెయేయు యంత్రములు, పిండిచేయు యంత్రములు వాల్చర్లు, వాల్చర్ల సామానులు, బెల్లింగులు, డెక్లరేషన్లు, వేరింగులు, పాన్లును విలెండరు అయిల్లు, పగయిరా యంత్రా వాల్చరులును నడుపమయిన భగిలక అర్జనులుచుట్టిన కంటికి సక్రియమగుచుండును. యేవిధములయిన ప్యాక్టరీలుగాని పాన్లువులేన కట్టివికలును.

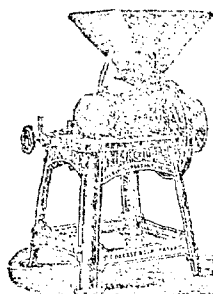
నోల్ ఏజెంట్లు:—

డి. యల్. కాప్రీ అండుకో.

ఇంజనీర్లు.

బ్రాంచి బెజవాడ.

20 సి. సెంటు ప్రెసు వి. కో, మదరాసు.

పిండిచేయు యంత్రము.

Amrutanjani Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సరసామృతము

చక్కని డబ్బితో చహా సీసా 1-కి వెల 0-3-0.

తలనొప్పులమాన్యును, వాయువు పోట్ల పోగొట్టును చార్వపుకోర్వల బారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును వనమూలికలతో సొందూ దేశమును

తయారుచేయబడు నుంచును.

ప్రతిఇంటయందనగిన చౌకమైన వైద్య సహాయము సునానన గలిగియుండును.

అమృతాంజనము డి. పో, 109, ఫ్రేంకోడ్డు, బొంబాయి. 7, తంబు శెట్టిపిడి మదరాసు.

విద్యార్థులు.

II
(ఆంధ్రులు.)

అబ్బా! ఎంతకేళు చదవను అని క. దుమాసిని నిరూపించెను. నిరూపించి తరువాత 12-85 గంటలైనది. అప్పుడు ముఖమును గడిగి కొని అర్థముగా ముఖమును నాచుకొని, ముందు జుట్టును బిచ్చ నీ అల్పమునియిమ్మ దున్నెలతోను పుట్టిచొని రెండవ మసాలా క్రింద బుగ్గను పెట్టి నులుచు, సమీపములోనున్న పేన్సిఫియన్ నాలియన్ నీవనకు జమరవారంబుంచెను. ఇరువు మొదలిడిన పిచ్చుట నొకన్నే హితుండెడకో వచ్చెను. అతనితో గొంతేళు మాట్లాడితరువాత గడిగూరము కంకణాది భోజనమునకు వెళ్ళిన వెళ్ళదు అనెను. నేనప్పుడు భోజనము చేసినంతటి. పోనీ కాఫీహోటలున వెళ్ళదము రమ్మకా. ఇద్దరములిసి కాఫీహోటలున వెళ్ళితిమి. కాఫీహోటలున పోవటము విద్యార్థుని మొట్టమొదటనే చెప్పితిని. మెయివెళ్ళి నన్నును రెండుదశల విద్యార్థులు కలిసుబడి ఆ అయ్యగారి కొంపగుల్లచేయుచున్నాడు కాని తన పాతబాగరముతో (గట్టెరకుగ) యని తలచుకొనుచుంటిని. మరల నాన్నే హితుండు ధాల్నికారముగా రు 0-10-0 లది కాకపోయినను రు 0-1-0 తినెను నేనొక అనాపాలను మాత్రమును ద్రాగి యింటికివచ్చుచున్నా కిట్టి పానియెద్దనబోయి నాలుగు మసాలా క్రిల్లు ఒకమిరా యి కిట్టి నట్టుకొని వచ్చెను.

ఇంటికి వెళ్ళినప్పటికి 12-30 గంటలాయెను కిట్టివేసి కొని అర్థముగా ముఖమును జుడిగి కొని దున్నెలతో నవించు కొనిన పిచ్చుట చదవనీలలో గూర్చునివర్గిరనున్న ట్రింబు వెట్టెను దెబ్బలి చుట్టల వెట్టెలోనుండి నాలుగుచుట్టలను ఒకరికెట్టు వెట్టెను దిసి ఏమోయి నీకేమియలగాలులేదాయని నన్నడిగెను. అమాట తలపగచు అని నేను చెప్పితిని. అంతన కరెడు నవ్వి (పులిపియము) నీవు నాకెత్తుకగ నున్నావు గదా! ఏలాగోయి! నీవు నన్ను జూచియెచా నే ర్చుకోవలెను. లేక నేను నిన్ను జూచి యెనను నేర్చుకోవలెను. లేని యెదల చునకు నేనుమాండయు తలపెడుకా నుండును. ఇప్పుడు మనకు బాత్రికా నరిపకుటలేదు. చిన్నత నములో నేనుమా బట్టి మాటలాడవలసివచ్చుచున్నది. కాని ప్రస్తుతము యన పుకరమునా నెంతయో భేదము గలదు! అని యనెను. (అవును) అని చెప్పితిని. ఈమాటలను జెప్పచు మొట్టమొదట యొక సిగరెట్టును వెలిగించి నోటితో నన్ను గా పొగను చదిలెను. పిచ్చుట చుట్టులలోనుండి వచ్చెను. ఎన్ని యో తమాషాగా నిలిచి పిచ్చుట నొక చుట్టల గాల్పుటకు ప్రారంభించెను. ఆచుట్ట యొక్కడితో తెలియువా? నెప్ప ను అంతుకోలో దొంగలొత్త వయసుచేతుబడిన వానిలోని బని తెలిసికొంటిని. ఆచుట్టలను నేనాగు కొంటిని! యడిగి తిరి. ఒక్కొక్కటి ఆజా యని చెప్పెను. ఆహ! యెంత డబ్బు మనవాండు! రెండువేయచున్నాను. నీవలెంతోమంది అన్నచులేక నామరాచు యని ఘోషిల్లుచుండ దంబపు కా క్యలకు నాజూకు బట్టలకు నాగరికత ప్రచారమునకు ఎంతయో తలపజేయుచున్నావని లోపలనుకొంటిని.

మసాలా క్రిల్లి = మును సురెట్టును గాల్పుట మొదలు చెట్టె ను. ఇట్లు నేను చానితో నురుగు సంభాషించుచు గాలము గ జుపుచుంటిని. నాచుంతోను మాకుగంటయ్యెను. కాలేకి లో నొక మీటింగు ఉన్నదని జ్ఞాపికి రాగా పిచ్చు వచ్చెదవా యని నన్నడిగాడు. నరే వెళ్ళదము చెప్పితిని. 12-30 గంటలకు సభప్రారంభించెను. అసభ కొక విద్యార్థుడె డగాన నాధి సత్వము వహించును. విద్యార్థులలో నొకరు సక్ర అని తెలిసికది. అతడెడల ఏమి చదివిన వాడని నే నడిగితిని. ఏ యో పాఠానె నాడు వాడియెగం చుచు వాళ్ళకేమైనా తెలుసున ను కొన్నా కేమిటి. ఏలానో పాఠానెనాడు. ఈ మీటింగున చెట్టున ఏలానెత్తే. చాచాచు మా మేడకు అన్నాడు. దొర్నా గుల్లుల చాళ్ళకేమి తెలిసెను. చుట్టులకు ఊరికే చంపుతామి చుట్టమాస్తే యమ్. ఏ యలోటిల మంటాను. కోమిలు, పుస్త కాలు, తలపాగాలు తక్కువలేకు. నోటిలో మాటలేదంటే. మె ట్రియర్ నవనెన్స్ ఏమైనా ఉండవ కొన్నా యెమిట్టి అప్పే లేదు లేదు. అని నాన్నే హితును చెప్పగా అయ్యో గు రువులను ఢిక్కించి, ఏమియు దెలియక పోయినను దెబ్బనునని గర్జించుచు, విద్యార్థులను డిట్టు వి ద్యార్థు లీడి క ము లలో నున్నాకే యని లోలోపల వి చా రించు చు చు తైక చాత్రము తల దిప్పెనుంటిని. ఇంత లోలా నేనే హి తుం డొక పంటామును కొడిగి, ఇంట్లో తదర్ బూట్టుల ను కొడిగి, నేకేట్రై, కాలరేవేనీ యొక నైకిల్ యో పీ ని చెట్టుకొని అర్థముగా ముఖమును నాచుకొని, ముందు ముఖమును చుట్టపొడిగాడిగి కొని (తెడతాను) అని నన్నడిగి బయలుదేరితిమి. అప్పుడొకసారి కిట్టిలనుకొనెను బొద్దకు

పోయి రెండుమసాలా క్రిల్లిలను గై కొని ప్రక్కనున్న అయ్యగారి కాఫీ హోటలునకు వెళ్లి ముఖ నాలుగదాల పదార్థమును దిసి, యొకన్నే హితుని యింటికి వెళ్లి వానితో సంభాషించుచు మొక సంభాషణను గావించి వానిని, ప్రక్కనున్న చురకొండటి న్నే హితులను దీసికొని 12-35 గంటలకు సభాస్థానమునకు వేరితిమి. నోటి విద్యార్థులందఱు సభాస్థానమునకు, లోనికి బోయితిమి. సభాధ్యక్షు డొకవారాతేను ఆ విద్యార్థులలో గొందఱు బట్టలను గుద్దుచుండిరి. కొందఱు పాదములతో గొట్టుచుండిరి. కొందఱు కేకలువేయుచుండిరి. కొందఱు పతులవలె గూయుచుండిరి. కొందఱు గంటను వాయించు చుండిరి. చురకొండఱు సభాధ్యక్షునివలె వాతని స్థానములో గూర్చుండుటయు, నొకరు వక్రగానుండి యుపభాస్య మిచ్చు టయు నిట్లు కల గందరగోళ మా ప్రదేశమున! చాండవ మాకుండుటగాని వాలో నే నావ్యర్థుడే! అయ్యో యిక్కడనున్న విద్యార్థులందఱు వెద్దెవారే! జ్ఞానము తెలిసిన వాకు చాలోపు పాఠము ఇటువంటివా రందఱిట్లు చిన్నపిల్లల వలె నాడుచుండుట, ధ్వనిజేయుచుండుట సరియైన ఒత్తిడి లేకపోవుటలేతనే గదాయని చింతించి (అయినను ఆంధ్ర) విద్యార్థి యహాసభ కొంతకంట సాహాయ్యము చేయగలరు వాని నెట్లును నా గొంపుటకు బ్రయత్నము చేయటావల్యకమని నా మనస్సునకు దృఢమయ్యె కను కలిగెను. ధైర్యము పొచ్చెను.

కొంతకాల మిట్లు గడచినపిదప సభాధ్యక్షుడు వచ్చెను. అల్లరి కొంతగగ్గ చాంబింబెను. కాని కొందఱు విద్యార్థులు వల్లారి గూర్చునారాయణరావుగారు చెప్పియు కొంతు లనక తప్పదు. తమజ్ఞాన మేముగల బోయినదో కాని యల్లరికినాను కుంగునండి సభలోనూడ విచిత్రవలె, మృగములవలె గూయు టయు, బల్లలను చాడఱులతో గొట్టుటయు మొదలగు ధ్వను లు జేయుచుండిరి. నాన్నే హితు డొక నాయకుడే, ఏలాగోసభ 4-30 గంటలకు ముగిసెను. అంతట విద్యార్థులందఱు సభా ధ్యక్షునిచూర్చి ను, వక్రమగూర్చియు సంభాషించుచు, సభా ధ్యక్షుని కేమి ము దెలియను. వట్టి పిచ్చియందేదాడు అనియు రచించరాని మాటలతో సంభాషించుచు నాట లను బోయిరి. నాన్నే హితుడు కాలిబంతియాటకు బోవగా నే నొకచోట నిలిచియుంటిని. బంతియాట ప్రారంభమగుటకు బూర్వముకొంపు కిట్టివేసి యొక యుపాధ్యాయుడు వచ్చి యాసలములో నిలవబడి చూచుచుండగా నాతనిని బంతిలో గొట్టి ఎక్కువజా. మి. ఎక్కువజా. మి. సర్ యని కోచెను.

విద్యార్థులందఱుపకపకనవ్వి 'మంచిపనిచే గావురా' యని ప్రోత్సా హించుచు చూపురించెరి. సాక్షాంక్షము 6 గంటలాయెను. అటనుమానిరి. నేనే హితుడు నాతో ఇంటికిబోవునప్పుడు కాఫీహో టలు అయ్యగారియెద్దకుబోయి రెండుచిట్టికల పొడుమును దీసికొని పిల్చి ఒకకట్టటినిత్రాగి నాలుగుదెడపీనలకు దిసి బయలుదేరగా నెట్లోగది చేరుకొంటిమి. అతడు గదిలో గొంత సేపు కూర్చుండి మేష్టరులసంగతి నే మాట్లాడుచుండెను. 7 గంటలు కాలవచ్చెను. అంతట భోజనమునకుబోయి, చక్కగా భుజించినపిదప కిట్టిలనుకొనెనునబోయి రెండు మసాలా క్రిల్లి లనుగైకొనెను. తరువాత నొకకప్పుకాఫీనిత్రాగి యింటికివచ్చి దీడునువొద్ద గూర్చుండి యొకపుస్తకమును జనున సారాంభింప నిద్ర వచ్చుచుండెను. 8 గంటలయ్యెను. ఇప్పుడే రచ్చెను. నని నాతోడ చెప్పి తలుపువేసికొన మనెను. నేనట్లేచేసి పంకు కొంటిని. కొంత సేపు మేలుకొంటిని. ఎంతసేపు చూచినను రాడే యని నిద్రపోతిని. అతడు రాత్రి మూడుగంటలకేర వచ్చి నన్ను లేవెను. 'ఎక్కడకు బోతవని యడిగితిని' పదిగంట లకు వచ్చి పిలిచితిని. నీవు లేవలేదని వత్తెను. సకే యనుకొని మరల పంకుకొంటిని. అతడేదెయ్యో చదువుచుండెను. ఉదయ మాయెను. అతని వంక జూచితిని. కండ్లు నిప్పుగుండవలె నెట్టి గాకుండెను. ముఖములో గాంతి మాయమయ్యెను. గడచిన రాత్రి నాటకమునకు వెళ్ళెను. కాబోలని విద్యార్థులసీతి యెట్లు న్నది! యని లోలోపల విచారించుచు నింక నవనితో నుడుట తగినది యుదయముననే బయలుదేరి నాచుంకాలమరు నప్ప టికి స్వగృహము జేరితిని.

స్వగృహము జేరిన పిదప విద్యార్థి సీతి యిట్లు న్నదని యెల్లలు మాత్ర మిచ్చిన వెద్దలు తెలిసికొనె దరను నాలోచనతో దీనిని వాగ్గిరితిని. అంతియే గాని నాసోదరవిద్యార్థులను దూషించుటకు గాదని నమ్మవలె ను. ఇటువంటి చిన్నలోపములను సరించుకొనుటకు విద్యార్థు లొక మాగ్రమును జూచి! అదియే ఆంధ్రవిద్యార్థి యహాసభ సభ. విద్యార్థి యను నాడుము సాధిక కలుగునట్లు కేమి చేయవలెనో యాసభ చెప్పగలను. అందు పహాసభావులకు విద్యార్థులు గురువులు అట్టి పవిత్రమూర్తుల దృష్టి మే, నా సనయే మనలకు బదితనంతయుగ జేయును. కాబట్టి గూంధ్ర విద్యార్థు లీసభయొక్క యాకళ్యంతను గ్రహించి నీకాడ పుణ్యక్షేత్రంబునకు దయచేసి జనుప్రదముగ జూపుచు గాక జైకము తోడ్పడునుగాక.

The Fascinating Perfume
OTTO DILBAHAR (REGD)
అందరి మనస్సును రమించుచేయు

ఆటో దిల్ బహారు
మనోహరముగాను కొంతకాల ముండునట్టి అపూర్వగాననయును కలదు. ఆరేకసోద సారాయి మొదలగువాటియొక్క సంబంధము బొత్తుగాలేదు. చేతికన్నతొగారి చొక్కాను నైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నిందనకనకు చుట్టూనుండు యెంతో సుఖమును వాసనను అసభనింప వచ్చునో అంతఃకర్షణింతును. ఇతర వాసనలు యేవేయియండినా లోక టోబాకో చుక్కలయొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈవేనీ ఒకబుడ్డికి ప్రాచీనపురుషుల వెల 1/2 ద్రామ 1-కి. 0-1-0
1 ద్రామ 1-కి ,, 0-12-0 వి.వి. చాక్లీ దూ. 0-4-0 ప్రత్యేకము.
1/2 అవున్సు 1-కి ,, 2-0-0
ట్యూబ్బిల్బుచాక్ నుగంధకాగ్గు ఒకటికి వెల 0-1-0-0.

పిటినిబియనవర్షము ట్యూబ్బిల్బుచాక్లకు వేరుకు దీక్షించి తీయవలెను. ఈచుక్కల ప్రత్యేకము ప్రతి మహిళకును గొప్ప గొప్ప చేరుగల మరగాములలో బోవవలెను. అట్లు బోరకనియెదల సోపిజెంట్లు
సోద విబుట్టు :- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రెస్ అర్దు తెయిల్ కంపెనీ, నెం 15వ జామామసీటు, బొంబాయి
మద్రాసు విబుట్టు :- మేహతా పునఃతత్వ మూర్తి, నెం 29, చెన్నమన్ గోడ, బొంబ. కి సమీపము. ఉత్తరాను

నల్లులను దోచుచు ను న శింప జేయునది
కాటోల్ పాడరు

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పురుషులను నశింపజేయును.
టికె 1-కి అ. 0-5-0
కాటోలు వత్తులు
దోచులను, ఈగలను నశింపజేయుచు వారదోలును.
210 కట్టలుగల మెట్టు 1-కి అ 12
మా ఆరోగ్యవార్తములకు చీమలును, ఈగల బుట్టించుచు నల్లులును, దోచు లును, పుస్తక పేటికలను చిమటించుచు నొకరొకరు.
పేట, మైసూరు, మద్రాసు, బెంగళు, బాంబే, కాటోలు నిప్పు కాపా గుచుండును. ఒకసారి ప్రయత్నించినవారు అనేక నిమిషములకు ముగిసెదరు. అనేక వక్షప్రభువులనుండును అనేక మరగానవంతములను గొప్ప బయోగోళ ములకు బాంబిన వి. అజమి అంతు కంటెని, ఒకసారి, జనాకావారం 4 గాగు మోగబడినది. పాడరువాట్లములు మారినచో మరలగాని ఆర్థరాత్రికి అనేక తుండదము. పల్లెటూర్లనుండి ద్రావిడముగాని తమ భిక్షువాహు పోట్లు, కట్ట, విడిగిడిగా వ్రాసినచదువులు.
సోలు ఏజెంట్లు :-
16
256

చురకొండలకు వచ్చుచున్నామి
దోచులు, చిమ్మటలు, చీమలు, చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురుషులను నశింపజేయుచు వారదోలును.
ప్రపంచప్రసిద్ధి పడినది చురకొండల నాచీ నాయకు చేతుబడినది.

టి. హరఅండు కో, మదరాసు.

గ్రామాధికార్లు వారితోబాధ్యులు

II

గ్రామాధికారుల గూర్చి యానేకకథానామముల నేన వ్రాసియుంటి. నా యభిప్రాయములలో కొంత మార్పుకలిగి యుండవచ్చు. కాని మొన్న శ్రీగర్భరథ ఇక్ష్వాకునివారు పురుషులైన రిజల్యూషన్ లో, వైవాహిక గ్రామపాద్యులు గూర్చి మాత్రమే తమభాషించుచును వెలిపుట్టిరి. గ్రామ పాద్యులను వార సత్వార్థికములు అనుపిశాచముపట్టి వేధించు చున్నది. ఇది వదలు తరకు పీరికి యుక్తిలేదు. పీరి తమ యు ద్యోగముల కట్టి విద్యయైనను బాలనను సభిసాగ్రముచే ను యైన విద్య యభ్యసించుటలేదు. తమ గ్రామములు వదలకుండు టచే పీరికి ప్రార్థనార్థము గుణము లలవకుటలేదు. ఇద్యో గము పోవునను భయమే కాక తన భావలలో నొక్కని కిది లభించునను నీవ్యవస్థ వై యధికారు లెట్టి నీచముగఁ జూచిను పీరు సహించుచున్నార. వైవాధికారులు తమెట్టి నీచములో జాతులో తామును తమవలెబడినవారి నంతసేపయిత్యములు ట తమధర్మమని పీరు తలంకుదు. పీరికి వేతనములా తక్కువ; కష్టమూ యధికము; జవాబుదారి మూ మిక్కుటము. అయినను ఒక్క ముఖముమాత్రము కలదు. తన యధికారము చెలాయించినవానికి యాధికారము, అట్లు చేయనివానికి తాదాము లేవు. కనుక ముఖముగా గ్రామమునలులలో తమయధికారము లన్నియుఁ చెలాయించువారే లేరు. తమ యధికారములన్నియుఁ చెలిసి వాని సములలోఁ బెట్టి న గ్రామము లో నెట్టి జాఁడైనను వానికి లొంగక పోలేదు. ఇట్టి పదార్థములలో గ్రామ పాద్యుల సమరంధ్రులు కాక యావరంధ్రములుంటుంటే య భావలగు గ్రామస్తులకు మేలుగనుండు వారసత్వార్థికారమును గొట్టికొని సమరంధ్రులను దోలించి సామర్థ్యమును బలపరచి యుగల వారికి గ్రామాధికారము నొసంగుటకు ముందు గ్రామాధికారి యధికారమును తగ్గించుటకు పంచాయితీ సేర్ప ఆచుటచే యంగ్లరాజనీతి విస్మయమును చున్నది. చుద్రాగి రాజధాని గర్భరథగారు తమ రిజల్యూషన్ లో గ్రామకరణ ములను గూర్చి ఒక మాటయినను తేల్చక గ్రామాధికారియైన గ్రామముననుమతముతోను గురించి వ్రాసి యున్నారు. మనసము కరణముల కింపురకును భేదములున్నను, కరణముల కు గూడ వారసత్వార్థికారములు పోవుటచే లాభమేకాని న వ్యయమేదు. కరణములు అధికారములేని తమ వారసత్వార్థికా రము పోవునని దిగులు పడవలసిన పనిలేదు. కాలములు మారిన వి. ఇప్పటి రాజనీతి వికారము గ్రామ పాద్యులే యాధికార్య త రాజున్నట్లు లోమయిన్నది ఆతఁడు గ్రామ మేజస్ట్రేటును గ్రామముననుమతు, గ్రామ రివిన్యూ కలెక్టరును, గ్రామ పోలీసు అధికారియు నైయున్నాడు. ఇంతియే కాక గ్రామ సం బంధమైన ఆదవి, క్యాంపేషన్, జననమరణము అప్రార్చీ మొదలగు వాని కన్నిటిలో యధికారియై యున్నాడు. ఇన్ని యధికారము లొక్కని యందుంచి పూర్వకాలమున సత్యధిక వైభవ మనుభవించిన కరణ మనామకుడుగ నేర్పుటయెంత యు విచారకరము ఇప్పటి విలేజ్ పాడేట్ల నుండు సధికారము లలోఁ గొన్ని విడదీసి కరణముల వైఁచెట్టలనీనదని కరణము లందఱునేకగ్రీవముగ పురుకృతము వారికి మొర నెట్టు కొను ట విధాయకము. వారి స్థితి అట్లు బాగు పడవలసినజే కాని మతియొక విధముచే కాదు. ఈ వ్యాధియు విచారింపవలసిన యంశ మేమనగా, గ్రామ పంచాయితీలు ఏర్పాటు కాఁబడు గ్రామములలో గ్రామ పాద్యు మూడు సంవత్సరములకోక మా రు గ్రామపంచాయితీదార్లచే ఎన్నుకొనఁబడిన నెంతయోపాక ర్యముగనుండు. అతఁడు సర్కారుకు "లా" ప్రకారము విధే యుండయ్యెయే యుండును. తాంపనులు చక్కగ నే నిర్వర్తింప బడును. అదియునుగాక గవర్న మెంటు అధికారులైన తనా సీర్ దారులకు గొంత్రేమములగును. గ్రామస్తులకు తనాసీర్ దారు అవర్సాకి గ్రామాధికారిమిచ్చెనను ననుమానములును నుండవు. గవర్న మెంటువారెంత యుదారబుద్ధిగో గ్రామ పంచాయితీల రిజల్యూషనును స్వాగతించేసిరో అంత యుదార బుద్ధిగో గ్రామపాద్యునున్నకను లోబడునట్లు చేసిన గ్రామ స్తులస్తోత్రములకు బాతులగును.

గ్రామస్థితిలో మూడంత గతిలోఁ జేరి తలారులు నీకుట్టులకు గురించియు గొంచెన ప్రాముఖ్యమున్నది. గోడ పెట్టుటకుఁబోయినను రోజు కురు 4-0-0 లు లభించు నీరోజులలో నెలకు రు 3-0-0, రు 4-0-0 లు లభింపవై తలారులుంటుంట వారిసంతతి వారి ప్రసంగులైనను తమ వాకరి వారిద్రకులభించునను నాకకప్పు మతిమెట్టియులేదు. వారసత్వార్థికారము కొట్టికొననయెడల గోడ పెట్టుకొనియో నున్నపున

కుటులమరా యుద్ధ వివరము

22-1-1907 న టర్కీవారిలో జరిగిన యుద్ధవివర మును ప్రెస్సులోన ఇండియా పత్రికవారిచే వివరముగా వ్రా యబడినది. టర్కీ సేనకు నూతన్దేవు గారు నేనానిగానుండి 37 ఫిరంగులతోను 10000 మంది టర్కీవైనిట్లతోను చాల మంది అరబ్బులతోను రణరంగమునకు వచ్చిరి. నది కిరుప్రక్క లకు 6 మైళ్ళు పొడుగును టర్కీవారు రక్షణముల సేర్పరచిరి. ఎదుటి ప్రక్క నీళ్ళతోను నదీగట్టునుండెను దానిగట్టు 20 అడుగుల ఎత్తుగలిగి యుండెను. నిలువ నేఁదీగట్టు మాటున నుండెను. ఈ గట్టుపై నెక్కి ఆంగ్ల సేనలను వారు బాగుగా చూడగలుగుచుం డిరి. నదిలోనుండి రాకుండ వడగలను నీళ్ళలో మంచి మార్గము నరికట్టిరి. వానికి తీగకంచెలను కట్టిరి. నదికి దిగువ భాగముగూడ రాకుండ ఏటి గట్టును ప్రవృత్తి ఫిరంగుల నమర్చిరి. ఎవడు క టును కందకములలో నగ్నిచిర గుల్మాంతిపి యుంచిరి. పీరి సే నలకు మధ్యగా 2 మయిళ్ళ పొడ గున బురద నేల యుండె ను. నదికిని బురద నేలకును నడుమను రెండు మైళ్ళ పొడుగు న కందకము లుండెను. తరువార బురద నేల పీమ్మట మరి 2 1/2 మైళ్ళ కందకములు నుండెను. ఎడమ కొన ను ఇట్టికే మరయొక బురద నేలయుండెను. ఒక పడవల వంతెన ఆంగ్ల సేనచే ఏర్పాక బడినది. జనరలు టవునుమెండు గారు శత్రుసేనల కుడితట్టున నేలను చూపి ఇదియే ప్రధానసేనయను భ్రాంతి కలగజేసి తక్కిన సేన నంతయును ఎడమ తట్టునకు తంపి టర్కీవారిని తలపడ నెంచిరి. జనరలు డిలామెను గారి సేనలు కుడితట్టున నుండెను. కొద్ది సేన ఎడమతట్టునకు కట్టెను. జనరలు వ్రైగారి సేన పడవలమీద మూడుమైళ్ళ దూరము వై కిబోయి ఎడమగట్టున దిగిరి. బురద నేలకు నదికి మధ్య నున్న శత్రుసేనాముఖముచే పీరు కంప బడిరి. 27 వ తేదీ యుద్ధ యుద్ధమునకు సేనలు కుదురు కొనెను. యుద్ధము ప్రారంభ మైనది. మధ్యాహ్నము రింగంట లకు సరికజరణమై గ్రామ శత్రువులకు 20000 జనుల దూ రములోనికి కట్టిరి. ఆవాడు రెండు జాము లగునరికి పడవలు వంతెననేనడిగిన తావునకు చేరెను. కుడిప్రక్క సేన పడ వల సమీపమునకు వంతబడినది. చీకటి పడుతేవు సేనలచటికి చేరెను. రాత్రి రెండు జాములగునరికి సేనలు నదినివాటి సిద్ధ ముగ నుండెను. అది న తేదీ యుద్ధమున జనరలు డిలామె యును గారు సేనలను మరల సిద్ధపరచెను. కొందరు రెండు బుర ద నేలల నడుమనున్న సేనలను ఎదురుగా తలపడిరి. కొందరు ప్రక్క బాటుగా తలపడిరి. జనరలు వ్రైగారు గూడ సేనల నన్నిటిని సిద్ధపరిచి, డిలామెయును గారి ఎదుట శత్రుసేన విస్తారముగా నుండెను ప్రక్కచాలుగా చాలమట్టు తిరుగవలసి వచ్చెను సాహసముతో పోరింగారు పీలులేని స్థితి ఏర్పడెను కందకముల నాకమింపసాగున సేనల కాజ్ఞాపించెను. ఆ సేనలు అతి సాహసముతో కందకముల నాకమిం చెరు ఉదయమున 10-30 యగు సరికిమట్టుదా సేనలు వచ్చి వారి కలుగునొనెను. వారు మడితట్టున నుండినట్టి రెండు బురద నేలలకును నడుమనున్న రక్షణముల నన్నిటి నాశనము చేసిరి. శత్రువులు ఎటుటికి గాల్గెరి చాటుననే యొగియుండిరి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకునరికి ఈపని పూర్తియైనది. చాలమంది నాంగ్ల సేనలు ఖైదీలుగావట్టునొనెను. ఆవాడు ఎండవేడిమిగా నుండెను. వైకుంఠమును కుక్రములకును నీరలేకచాల వాయా నము కలిగెను. అచట మంచినీరు లేదు గతరాత్రి నుండియు

నెప్పుకొనియో లేవ్వరసాముచేసకొనియో కడుపునొంద భుజింతురు. అన్నాముతోఁ దృప్తిపొందు నల తాటునకించును. కనుక వైముడుగిరఁతులలోఁజేరిన గ్రామనాకరులలో నెవ్వరినిన ము మి యాలోచించినను వారసత్వవాత్సలపోవుట చే లాభమేకా వచ్చునులేదు ఇ కను నియంకాపింపనట్టి కష్ట వాతీతులకు లాభములేదు. కనుక ప్రస్తుత వారసత్వపు వాత్సలము లట్టిచేరినయెడల విధియైన కండికములు వ్రా వ్యాలునులచి తలపింపి వ్రావ్యానేకరుల కిత్తురని వ్రావ్యా యులు భయముచేసెను! అట్లేచేరి జనగ సేనకు కండి కముమోటు బాగుచాకకి వ్రావ్యానేకరులలో నెవ్వరునురా రిని వ్రావ్యానేకరుల స్వభావము తెలిసినవాకిగోచరము. అ ట్లే వ్రావ్యానేకర వైశ్రామమునయును దమ యుద్యోగములు వ్రావ్యాలుల కనున భయపడుచు. ఇన్నియును జరుగునని చెప్పట కర్హికిరీ తలపడవదు. కనుకనందమును రామన్నమా రులను కాంతయుతోఁ ద్రాగిని ఫలితములకై నిరీక్షించి యుండురు కాక. — వి. ఆ.

నీరులేదు. దీర్ఘ ప్రయాణము, పోరు, ఎండవేడిమి, కడగాలి ఎడారిమీది వెచ్చనిదుమ్ము, ఇవియన్నియు వారిచాలాశ్రమన కలిగించెను. నీరు లేక సేనలు పోరు లేకుండిరి. చుట్టు లిది? తెల్లినతో నదిని చేరవచ్చునని తలచినా నివారిని నది పించెనుసాయంకాలమున రింగంటలకుసరికిటర్కీ సేనలకు వెనుక భాగమున వారునదికి 1 1/2 మైళ్ళ దూరములోనికి వెళ్లునంతలో నది కాతలిభాగమునుండి ఫిరంగిగుండ్లు వదలబడెను నదిచే తుట సాధ్యపడదని ఎంచి వెనుకనుండియే శత్రువులను తల పడుటకాయన వచ్చెయించెను. రిక్కి గంటలైనది చీకటిపడు చున్నది. అప్పుడాంగ్ల సేనలు శత్రువుల కందకములవైకి సరా సరిని నడచెను. వారికి మైలుదూరములో వారిలో సమముగ శత్రుసేన వెద్దవొకటి నడుచుచుండెను. కుడిప్రక్క కు సేనలను త్రొక్కి టర్కీ సేనకు ఆంగ్ల సేనలెదురు ముఖమయ్యె ను ఆంగ్ల సేనలు వెంటనే శత్రుసేనలవైకి పరిసెను. 20000 జనుల దూరమునుండి ఆంగ్ల సేనలు ఫిరంగులను కాల్చెను టర్కీ ఫిరంగి సేనలో నందరును నశించిరి ఆంగ్ల సేనలో చాల ఎవ్వము కలిగినదిగాని వారు శత్రుసేనలకు 20000 జనుల దూరమునకు వెళ్లి కన్నీలను చూసి శత్రువులవైకి శత్రువులు చాటు మాటులనుండి బైటబడి పారిపోయిరిగాని చీకటిపడినది. అర గంటలశత్రు సేనలు నడచి పోవసలిసినవి వ్రాగుటకు నీరలేక సరముగ కావలసియుండెను. గాని వారికి విశ్రాంతి కలగలేదు మరల నొక వెద్దనేనతో పోరు కలిగినది. టర్కీ సేనలు నా రుద్దీనుచేబలపరచబడినది నెదిరించెను ఆంగ్ల సేనలు ప్రధానసేనలకు తెంపుటకు వారిలేదు నడుమ టర్కీ సేనలున్నవి. ఆ రాత్రి ఆంగ్ల సేన లచటనే విడిసినవి. ఆంగ్లనాకలు చాల పోరినవి. తీగ కంచెలను తెగగొట్టి ప్రయత్నించుటలో లెట్టిసెంటు కమాండరు కాక్సును గారు మృతినొందిరి. ఆరాత్రియే టర్కీ వారు యుద్ధరంగమును విడచి పోయిరి. అచటవారు చాల ఫి రంగులను ముందుకుంచున నదలి పోయిరి. ఆ సేనలు నదికిను పూర్వములను పోవుటలో పడవల వంతెనయొద్ద చాల మంది చాతులైరి. ఈ యుద్ధమునను సేనలయొద్దనునకు ఆ యొద్దనున్న సేనలయొద్దనునకును అచట నెటు యత్నించిరి. తెల్లవారు తరకును వారిదిటునుండి కదలి బాగ్దాదుకు పోలేక పోయిరి.

శత్రుజేత వ్యాపారము:—ఇషాముబద్దన్నకంపెనేవారి కి లండనులోను వియన్నాలోను ఆ మెట్టరుడములోను కార్యాలయములు గలవు. వీరు శత్రుజేతములతో వ్యాపారము చేయు చున్నారనిగాన వీరితో నెక్కు లెవ్వరును వ్యాపారము చేయరా దని బంగారాదొరతనమువారు నిర్దేశసంఘమువారికి తెలిపిరి.

మామూలము:—మొదటి విచారణలో చెరువునేరము జరిగినట్లు చెప్పబడలేదు. అసోల్యుయరు రెలే ఫిర్యాగులో మొదటి మద్యముచేసె తేద. 4-10-15 న మేరీ రెలే ఈ విషయము చెప్పిరి. ఆ మద్యము వ్యాపారి గన్నా లెస్సు గారు వాని గానిరి. ఆ విషయము న వివ రములను తెలుపుటకు ఆ తాల్పుయగును మేరీ యును గూడ క్లిష్టపడి. 4 వ తేదీ మేరీనూచించకపోలేదు. కాన మొదటి మద్యముని నామూనినాద కదలుటకు పోలేదు. రెండవమద్యము యగు మద్యమెను కోరసారి నెంకమాత్ర ము వదలరాదు. గంగసాని విషయములో మేరీ రెలేసాత్వ్య మును వయలు రెలేసాత్వ్యమును ఆధారములు. నయలెలు రం గసాని స్యాధీయలో వచ్చెను. ఆమె సాత్వ్యమాధారమే ఆమెముద్దాయిలను సహాయక గానుండి నేరము చేసినదని తోచుచున్నదని మేజస్ట్రేటుగారనిరి.

మైముః ప్రతినిధుల సభ:—గత సోమవారముదినమున యాసభ దర్బారు మంత్రిమున సమావేశమయ్యెను. మొద ట ముఖ్యమంత్రిముల చర్చించి తరువాత చిన్న విషయము ల చర్చ సముతరతనది అధ్యక్షులగు సర్. విశ్వేశ్వరాయగారు నూచించిరి. కాని సభ్యులు 10 గంటలకు ముగిసి ప రైరి. నివిలాప్రాసీజను కోర్టులనుబాగున చూపున చర్చ ప్రథ మ మున జరుపబడెను. ఈమధ్యము ఇంక కే అరచనలోనికి తే బడినదని సభ్యులును సర్. వి. గూడవచ్చు గారు నడిచిరి. భుగారు నామాచటల నుండి నామాచటల నుండి నూచనము తిరువార చర్చించిరి. నామాచటల నుండి నూచనము తిరగ్రయముల కోర్టులనుబాగున చూపున చర్చ ప్రథ మ మున జరుపబడెను. ఈమధ్యము ఇంక కే అరచనలోనికి తే బడినదని సభ్యులును సర్. వి. గూడవచ్చు గారు నడిచిరి. భుగారు నామాచటల నుండి నామాచటల నుండి నూచనము తిరువార చర్చించిరి. నామాచటల నుండి నూచనము తిరగ్రయముల కోర్టులనుబాగున చూపున చర్చ ప్రథ మ మున జరుపబడెను. ఈమధ్యము ఇంక కే అరచనలోనికి తే బడినదని సభ్యులును సభ్యులు 12 గంటలకు సమావేశ మయ్యెను.

గానసభలు—సమస్యలు.

(సందేహ నివారణాపేక్ష)

ఈ క్రింది సమస్యలు నా కొక్కనికేగాక నితరులకే కలవట గూడ ముఖ్యమైనవి నా నమ్మక మగుటచేత మీ పత్రికా చదువరులలో నెవరయిన నీ సమస్యలకు సమాధానము లనువ్రాసి మీపత్రికామధ్యమ దెలుపవలెనని కోరుచున్నాను.

౧. (అ) గానసభ జరుగునప్పుడు తలద్రిప్పుట కేదైన కార్యము కలదా?

(ఆ) అట్టికార్యము మున్నుమెదల నది పాటకులకు వర్తించునా? లేక, వినువారలకు వర్తించునా? లేక, నభయము లకు వర్తించునా?

(ఇ) అట్టికార్యమునకు నామధేయ మెయ్యది? యెచ్చట దొఱకును? ముద్రితమైనదా? అనునవి వెలయెంత?

(ఈ) పాటకచేరి జరుగు నప్పుడు, వినువారలలో సంగీతకార్యజ్ఞానము కలవారుమాత్రమే తల నూగించవలెనా? అట్టిజ్ఞానము లేనివారుకూడ నూగించవలెనా? ఉద్యోగస్థు లూ గించవలెనా? లేక సవద్యోగస్థులకూడ నూగించవచ్చునా? ఎవ రెక్కువగ నూగించవలెను?

(ఉ) కాకినాడ, గుంటూరు, తెనాలిపట్టణములలో నీసంఘము జరిగిన గానసభలలో నాంధ్రులలో నూటికొంతమంది తలలూచిరి? అరవలలో నూటికొందరు తలలూచిరి?

౨. (అ) గానసభ సేర్పాటుచేయువారలలో గ్రామోద్యోగస్థు లున్న యెడల వారివైన గానసభలోకూడ తహశీలు దారు అధికారమును చెలాయించవచ్చునా?

(ఆ) తహశీలుదారు సేర్పాటుచేసిన పాటకుని గాన సభావ్యూహం లంగీకరించునో దత్తిభలోని గ్రామోద్యోగ స్థుల శిక్షించుటకు తహశీలుదారున కధికారముకలదా? అను నవి నెట్టిశిక్షను విధించవలెను?

(ఇ) గానసభవారు తహశీలుదారుగారి శిష్యాన్వ సంకీర్ణించునో మునిసిపల్ లైబ్రరరీగా అట్టి శిష్యాన్వ సం గీకరించునా? అట్టిజ్ఞాన ముండునో కచ్చేరిలో సంగీత పాటకచేరి సేర్పాటు చెయ్యవలెనా?

(ఈ) గ్రామోద్యోగస్థులలో నెవరెవరు గాన సభ సేర్పాటు చేయువారు? అది నెడల కట్టి గాన సభకు కట్టు నప్పుడు తహశీలుదారు మాద్రీక్రెడ్టును కొనుగడులునా? లేన యెడల అట్టి తహశీలు దారు తల వ్రేయును, పులికలను, బంధు మిత్రాదులను కూడ టిక్రెడ్టు లేకుండ గానసభకు తీసుకొని వెళ్లవచ్చునా? అట్లెవరో నెంతయందని తీసుకొని వెళ్లవచ్చును?

(ఉ) గానసభలలో ప్రవేశించుటకు వీధివారు మాటలి మే టిక్రెడ్టును కొనుగడులునా? భాగ్యవంతులకూడ కొనుగడులునా?

(ఉ) తహశీలుదారుని వీధివారి తరగతిలో చేర్చవలెనా? లేక భాగ్యవంతుల తరగతిలో చేర్చవలెనా?

౩. (అ) కాకినాడ గుంటూరు, తెనాలిలోని గానసభలు మూడింటియందును శేరుశేరుదినములలో కొంతమంది పాటకులు పాడిరికదా! వారిలో నెవరెవ రెచ్చలెచ్చట నెక్కువ బాగా పాడిరి? ఆంధ్రులు బాగా పాడిరా? అరవలు బాగా పాడి రా? ఆంధ్రులు బాగాపాడిన యెడల నరవలతో సమానముగ వైనను సన్మానించ బడిరా?

(ఆ) ఆంధ్రులకంటె నరవలకు సంగీత మందభిమానము మొదలుపాడు వస్తువము కాదా? అందువలన నాంధ్రులకంటె నరవల రెక్కుడు సన్మానము జరగ వలెనా? సన్మానము పా టకుని క్యగ్రామము యొక్క దూరము ననుసరించి యుండ వలెనా? లేక పాటయందలి ప్రభావశేషము ననుసరించవలెనా?

౪. అరవలు కూడ నాంధ్రప్రదేశ్ లో కీర్తనలతో సంగీ తము బాడుట ఆంధ్రభావము గౌరవము కాదా? ఆంధ్రుల అరవభావలో సంగీతము బాడకుండుటకు కారణము లెవ్వి?

గీ. గాన సభలు దేశోద్ధారక సంఘములలో జేరునా? కారణము లెవ్వి?

౬. (అ) గాన సభలలో సంగీతము పాడువారు నుభవ మధ్య సోదా బుడ్డను, లిమెనేడుబుడ్డను కాళీ చే యు చు దాహము నణపుకొనుచుండిరికదా! కాని సోదాబుడ్డు మొద గునది మనదేశమందవలెనని పూర్వకాలములో సంగీతము పాడు పాటకులు తమ దాహము తారుకొనుటకు మంచిని పొలు, పానకములు కాక ఇతరముల నేమైన నుపయోగించి రా? అట్లుగనో వేని నుపయోగించిరి?

(ఆ) సోదా బుడ్డును కొట్టునప్పుడగు ధ్వని తాళధ్వనిని పోలియుండవలెనా? లేక, మృదంగ ధ్వనిని పోలియుండవలెనా? లేక మరియొక విధముగ నుండి వచ్చునా?

భరతదేశీయుల వస్త్రధారణము.

(తాయి వెంకట శేషగిరిరావుగారు)

భరతదేశీయులు, విశాఖదేశీయుల వస్త్రములను వారి వస్త్రధారణరీతిని అనుసరింపగ నేను జూచుచున్నాను, స్వతః కాభిమానమును, స్వజాతీయత్వమును స్వీకరించుటకును, పాత మత్సరజ్ఞాన విహీనులను ధనహీనులను నిరుత్సాహులను నగు స్వజాతీయులతోడి సంబంధమును స్వీకరించుటకును వారు సిగ్గుగొనియున్నారకాబోలు నని నాకు తోచు చుండును—అని పశ్చిమదేశీయులను తూర్పుదేశీయులను, హిందూ దేశీయును, ఆంగ్లేయదేశీయును జక్కగ నెరిగిన దేశాభిమానియగు నొక భారతీయుడు నుడివి యుండెను.

హిందూదేశీయులు, చిన్నవారుగాని పెద్దవారుగాని, విద్యార్థులుగాని ఉద్యోగస్థులుగాని, మన దేశీయవస్త్రములను వస్త్రధారణ రీతులను విడనాడి, విశాఖదేశీయుల వస్త్రధారణ రీతుల కీయకొనుటకు రెండు ముఖ్యకారణము లుండవలయును. అందమునగాని, శుభపాఠమునగాని, స్వదేశీయుల వస్త్రధారణరీతికంటె విదేశీయుల వస్త్రధారణము మేలై యుండవలె ను. కాని, చిగుతగు పంటములు, కోట్లు, పెన్సుకోట్లు, కాలర్లు, ట్రెజు, బ్రేస్టులు, మేజోళ్లు మొదలగు సరంజామంతటికంటె, సరళతయందును నులువునందును, ధోవతీయు ఉత్తరీయమును కుడిలివియును మేలైనవనట నిస్సంశయ విషయము. ఈపట్టిల తోను, ఈయరులతోను మనశరీరమును కట్టిపెట్టి మనము నురులను విగబట్టికొనుట యెండలకో, మతియెంతకాలము నటకో తోచవచ్చును. విశాఖదేశీ వస్త్రధారణము మనదేశీ జాతుల తగినదని మన దేశపు శిరోష్ఠాసీతి రేయింబగట్లు నిషే ధించుచుండుట పరదేశీ వస్త్రధారణల కనుభవమే.

వంగుటకుగాని తిరుగుటకుగాని నేలకూర్చుండుటకు గాని పశ్చిమదేశీవస్త్రధారణమెంత కష్టకారకమో, అట్టి వస్త్రధారణానభవముగల నాకు తెలియును. అట్టివస్త్రధారణము నాజాతుకానిదనియు, అదేశీయక మైనదనియు నాయభిప్రాయము. రెండుకాళ్లును దోవలవని పంటలు యొక్క రెండు తిత్తులును, మనకళ్లను ముఖమును నదురుచు కమ్ముకొనునట్లు తలవై బోర్లించుకొనవలసిన భగవాతీకంటి కొండంతటి టోపీ గూడ—హిందూదేశీజాతులయొక్క సహజమైనట్టిదే, నున్నవై నట్టియు, సాగ్రవైట్టియు వస్త్రధారణయందు నాకు ప్రేమము మెప్పును పుట్టింపవని.

మనకు వీలగునట్లేవిధమైనను మనధోవతిన కట్టు కొనవచ్చును. అనేకవిధముల అందముగనట్లు మనయుత్తరీయము ను చాల్చవచ్చును. చిత్రచిత్రిముగ అనేకసౌందర్యవిధముల అనేకవర్ణములయందు మనభరతసంఘ గౌరవము నూచించు మన తలపాగను ధరింపవచ్చును. నులువునము, విడభవిధ ధారణమునకును, అందమునకును మనభరతదేశీ వస్త్రధారణ మే యనుకూలమైనది. విరసమును, యత్న సాధ్యత ను, వినుటను, పశ్చిమదేశీ వస్త్రధారణ రీతియొక్క లక్షణములు.

కనుక, అందమునందుగాని, అనుకూలమునందుగాని, పశ్చిమదేశీ వస్త్రములకంటె మనదేశీవస్త్రములే మేలైనవని యు, మనదేశీ వస్త్రములే మనదేశీ శిరోష్ఠాసీతులకు తగిన వనియు నా నమ్మకము. పశ్చిమ వస్త్రములకును, తత్సంబంధ మగు సరంజామములకు మనము చెల్లించుధనములో సగము పెచ్చించినయెడల మనదేశీ వస్త్రములలో శ్రేష్ఠమైనవి మనము ధరింపవచ్చును. ట్రెజు, కాలర్లు, నూదులు, బ్రేస్టులు, డ్రాసు రులు, పంటములు, లోపలికోట్లు, వెలుపలికోట్లు వీని నన్ని టిని ధరించుటయందు మనము ప్రతిదినమున క్యయతరమ కాలమునందు మనకును మన దేశీయునకును ప్రపంచమునకును, ఇంత కన్న అనందదాయకములును, ఉపయోగములును నగు పనులను కొన్నియైనను జేయవచ్చును.

భరత దేశీయ సోదరులారా! పశ్చిమదేశీ వస్త్రములను వేసికొనవలయుననియెడి పిచ్చికోరికలవలన, మీరు కాల మును, ధనమును, పౌఖ్యమును, అందమును ఉపయోగమును వదలుకొనుచున్నారు. మీరెందులకు స్వదేశీవస్త్రధారణ పద్ధతి ననుసరింపరని మిమ్ముల నడిగిన, మనపట్టి వస్త్రములను ధరించినవేయి యని యందురు కాబోలు. అట్లు మన మన వస్త్రముల నే మనమేల ధరింపగూడదనీ? కల్లుమాసికొని పశ్చిమ పద్ధతుల నవలంబింపవలెననెడి పెనుభూతము మనల గట్టిగ పట్టికొన్నది. ఈ పెనుభూతమును మనము వదిలివేయుటకు టెట్లో తెలియ కున్నది!

గుంటూరు వరదలు.

(కొత్త భావయ్యగారు)

ఈ సంవత్సరము వర్షములు నకాలములో కురియుట కల్ల మాచట్టుపట్ల గ్రామాదుల యూధులు అగట్టు మాసా రంభముననే ముగిసినవి. మాసాంత్యమువరకు వైరులు దిన దినాభివృద్ధి గాంచినవి. కాని దైవశక్తిమన మునుగుపట్టి వారము దినములు వర్షము కురిసినది. ఇచ్చటనేగాక గుంటూరు, తాడికొండ, మంగళగిరి మున్నగు కొండప్రాంతములందుగూడ విస్తారము వర్షించుటకల్ల, ప్రవాహముగా మారినది. పూర్వము నుండి వచ్చెడి యావ్రవాహములకు గాను మాగ్రామమున గత గ్నమెంటువారు చాలసంవత్సరముల క్రిందట నల్లికూములు కట్టించియున్నారు. ఈ తూములగుండా, నీరు తుంగభద్ర మురుగుకాల్యలో కలిసి బాపట్లమీదుగా సమాద్రములో కలియును. మాసాంతమున కురిసిన వర్షమునల్ల ప్రవాహముగా మారిన యానీరంతయు త్వరలో దిగువకు పోవలసండున మా చట్టుపట్ల గ్రామాదుల తాలూకు ఘమారు ౨౦౦౦ ఏ యకర ములను తన పాట్లను పెట్టుకొనెను. గుంటూరు రేపల్లెరైల్వే రోడ్డునకుగూడ రెండుగండ్లు వడినవి. నానిగిపోయిన దాని లో ఘమారు ౧౦౦౦ యకరముల వైరుమాత్రము నాల్గవ వంతు నిలిచియున్నది. వీనిలో శిస్తునకు సరిపోవునట్లు వండ వచ్చును. తక్కిన ౧౦౦౦ యకరములలోని నీరు ౧౫ దినముల వరకు కల్గనందున బాతుగా నశించినది. తరువాత భూస్వాము లు చింతాకాంతులై భగవంతుని ప్రార్థించుచు చుట్టుప్రక్క గ్రామాదులలో దొరకినంతవరకు ఆకుమట్లు మితిలేని విలువ లెట్లుకొని నాటింది. తానొకటి తలచిన దైవమొకటి జేయు నను నాశ్వక్తి ననుసరించి మరల యీనెల మొదటితేదీకి లోగ డనే విస్తారముగ వర్షము కురిసినది. అందుకల్ల మనుషటియంత విస్తారము భూములవైరు నశింపజేయుక బోయినను తిరుగ నాటించిన ౧౦౦౦ యకరములవైరు వర్షకై నశించిన దనట నిస్సంశయము. ఇప్పుడు ఆకుమట్లు లేవు. ఒక కళ ఎచటవైన కలముకొన్నన, జలాధారములలోని నీరు వైరు సాంతము వరకు నిలిచి యుండవు. అట్లు నీరు సయితమున్ను పంటకరిగ పండబాలద. ఇంతకును ఈనెడ తగ్గలేదు. ఇప్పటి న్నిటి చట్టి ఘమారు ౧౦ దినము లిట్టే యుండగలను. ఇట్టి కష్ట సమయ ములలో గతగ్నమెంటు వారు జరిగించి యుండుట శిస్తు రివియజ్ ఇప్పించుటకు ప్రార్థించుచున్నాను. ప్రతి సంవత్స రము కొద్దిగనోగొప్పగనో యీనెడవచ్చుచున్న నరయతులకు మిక్కిలి కష్టము కలిగెడిదిగాదు. ఇప్పుడు విస్తారము కష్ట పడిరి. కారణ మేమనగా, ఏ టి వరదల సమయమున తూములు ఏ తి రేయట చే ఒండు ప్రాంతముండి తుంగభద్ర మురుగుకాల్య ఎచ్చడును మరమ్ముతు జేయనందుననే విస్తారము నీరు నిలువవుండి పోజులకు కూటికిని గతగ్నమెంటువారికి శిస్తునకు లోటు కలిగించుచున్నది. ఈ తుంగభద్ర కాల్య ఒక్కచోట పక్క భూములకన్న గజ ము, గజమున్నర 1½ మిట్ట ప్రదేశముగా మారబోయినది. అగట్టు మాసాంతమునవచ్చిన వందసమయములో సదరకే మహారాష్ట్ర రైల్వేవారి ఫీల్ ఇంజనీరుదొరవారు ఇచ్చటకువచ్చిచూచిరి. వారి తాలూకు ఇనుపదారికి గండ్లుపడినందుకల్ల ఎప్పుడైన యిట్టే యుపద్రవము సంభవించునని తలచి నల్లికూములను వృద్ధిచేయించుటకు వైవారికి వ్యాపిట్లు దినవచ్చుచున్నది. ఈ పని యెట్లున్నన, తుంగభద్ర మురుగుకాల్య తగ్గింబడిన యెడల M. S. M. R. వారికిగాని రయతులకుగాని ఇంతినప్తము కలిగెడిదిగాదు. కాబట్టి మందైన యీ నెడరక్ష వాట్టిలకుండు ట్లు గతగ్నమెంటువారు దీనిని శిర్ధగా పరిశీలించి సదరు ము రుగు కాల్య తగ్గింబడుటకును వీధిలగుతమ రయతుల కష్టము నకు తగినట్లు రివియజ్ ఇప్పించుటకును ప్రార్థించుచున్నాను. సంగంఛాగర్లమూడి.

కీర్తిశేషులగు శొంతి భద్రాద్రిరామ శాస్త్రిగారు:—
౧. కాళిందిపరిణయము ౨. శివరామశతకము ౩. శంత నోపాఖ్యానము ౪. ముకాళి గీ. చిత్రసీమ అను తెలుగు ప్రబంధములను, ౧. శంబరా నుగవిజయచంపు ౨. ఋతుధ్వజ చరిత్ర ౩. శ్రీరామజయచంపు అను సంస్కృతగ్రంథములను ఆంధ్రీకగణ లఘుకావ్యమున వ్యాకరణకార్యమును రచించిన భద్రాద్రిరామ శాస్త్రిగారు ఈగ్రంథమును నల్ల-౧౦-౧౫ వ పాముపడించిననీచిని చింతిల్లుచున్నాను. ఆశాస్త్రిగారి జీవిత మను వారి గ్రంథనిశేషములను వెలకనండి వ్రాసెదన. అని నెండాల్ల వేంకటసుబ్బారావుగారు కాకినాడ నుండి వ్రాయుచున్నారు.

వ్యాపారవాణిజ్యములు.

గత మాసానంతరమున ౬౨౫౦౦౦ బస్తాలు ప్రత్తి నిలవయుండెను. తదనంతరము మొన్నటి 14 తేదీనాన ౨౦౧౬౦౫ బస్తాలు నిలవతి అయినది. ఇందులో ౧౦౩౧౯౯ బస్తాలు ఇదివరకే ఎగుమతి చేయబడినవి. ప్రస్తుతము ౧౦౧౨౫ బస్తాలు రవాణాలో నున్నవి. వీనికి తోడుగ గలించిన 14 తేదీవరకు నున స్వతంత్రములలో (యంత్రకాలలో) ౧౩౪౦౦౦ బస్తాల ప్రత్తి యుపయోగింపబడినది. కావున మొత్తము మీద ఈ నిల 15 తేదీవరకు నునకు ర౨౦౨౦౧ బస్తాల ప్రత్తి నిలవ యున్నది. సంగతిసందర్భముల బాగుగ విచారించగా కర్తవ్యము నరకును నిలవంతముగా విగతబుచ్చుట కనుగుచున్నది. హాజరు నరకు (ప్రతిప్రత్తి) పుట్టి యొక్కంటికి రూ 3౦౯ చొప్పున అమ్ముచున్నది. ఆమెకాలోని డిజిటలైజ్మనుల వారి తరపున కొందఱు పనిజేయుచు భరణు హెచ్చించు నట్లు బొంబయి విలేజ్ కి ప్రాయము వచ్చును. ఈ మాటయందు సత్యమనినను, లేకబోయినను కొండొక కారణమును మాత్రము తేల్చినవలసి యున్నది. కర్తవ్యమును, వాణిజ్యకాధికారులు అను గూడ కలసి ప్రత్తి పొరుగు తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. సరఫరాపట్టు తగ్గించబడి భరణుపెరుగు నను మాట వాస్తవమవును. ప్రత్తిపర యంతరముల తేలిగి యంత వరకు మరదేశ్ వరకు లాభ మొకసూతులమును నిశ్చయము కాని సరఫరాపట్టు తగ్గించుటకు పంటను సేవయు చేయుట యెంతమాత్రము భావ్యమైన పుకారు. వలయునంత సరఫరా మరదేశ్ ములో నుండవలయును. యుద్ధసందర్భములందు ఇతర దేశములందలి ప్రత్తిపట్టు మరదేశ్ ప్రత్తికి గిరాకివచ్చి నపుడు ప్రత్తి నిలవలేకపోయినచో సమయోచితముగు లాభము ను జూడవలయును. కావున ప్రత్తిపంటలు తగ్గించెడివిలహా దుస్థలలో యగుచున్నది. ఇప్పటి భరణుపట్టి యాలోచించిన చో మరదర్శకులు గమనింపదగిన విషయ మొకటి స్పష్టముగ కనపడుచున్నది. హాజరునరకు బంగారీ ప్రత్తి పుట్టి యొక్కంటికి రూ ౨౨౬.౫౦ అమ్ముచుండగా, రాజోపు జనరలంబతాలూకు ప్రత్తి ఆదేశముపట్టి యొక్కంటికి రూ ౨౪౩.౨౦౪ భరణు జెప్పుచున్నారు. దీనిపట్టి బలవంతముగా ప్రతిపంటకు తగ్గించుటకు గల పుష్టము విస్తృతముగా వెలియుచును. నిలవ సరకులకు భరణు లేకపోవుటయు, నుంచువరకు సప్తము తగ్గి పోవుటయు చెందునట్లుమును సుప్రాప్తమగుచున్నది. కావున దేశక్షేమకరమగునదియు, వాణిజ్యభివృద్ధికరమగు నట్టిది ను నుపాయ మేమనగా, ప్రస్తుతావస్థలముల ను త్రొగి యుద్ధ సందర్భమున ఆమెకలము నున్న చువారు స్వలభముకొలప జేయు ప్రయత్నములకు సాగవలెను, గిరాకికి వలస ప్రత్తి పట్టుయిది తెంచుకొనుట యుచితమగును.

* * * * *
మరదేశ్ దేశమునందు గొప్పగా వస్తువులకు సర్వసామాన్యముగా నుపయోగించుచు. మనము నువులనునె (అంది నూనె)ను నుపయోగించు వంటకములందెల్ల ఆచటివారు కొబ్బరినూ నెను నుపయోగించుచు. అచట గొప్పసరఫరా అయ్యును కూడ నందుకు తగినట్లే యొక్కంటిగ నుంచును. ఒకపక్షమున కొబ్బరికి ఆదేశము జేసినదిమేర అనవచ్చును. అచ్చటిభరణు మనకు మార్గదర్శకములు. కొబ్బరినూనె మంచిసరకు అంటి ఈవారములో పుట్టికి రూ ౧౩౬.౪౯ రూ ౧౩౬.౨౦౦ చొప్పున అమ్ముచున్నది. టర్కీల పుట్టికి రూ ౨౪.౪౯ తేదీ ౨౫ చొప్పున అమ్ముచున్నది. కొబ్బరి పిండి (పశువులకు మంచిమేర) పుట్టి రూ ౨౪.౪౯ తేదీ ౨౫ చొప్పున క్రయమగుచున్నది. కొబ్బరివార మందిరకమునకు రూ ౫౫ మొదలు రూ 3౩ వరకును వాసిరకమునకు రూ 3౬ మొదలు ౨౪వరకును కిన్నెరు కలయు. మిఠునాలకు కూడ సేద్యము పుట్టినియ్యకంటికి కావున నివలి నుండి యానరకు ఎగుమతి యగుచున్నది. ఇపుడు మిఠునాలు పుట్టి యొక్కంటికి రూ 218 తేదీ రూ 220 చొప్పున క్రయ మగుచున్నది.

* * * * *
నూనెగింజల భరిత క్రయక్రమముగా పడిపోవుచున్నది. వేరుశనగా పుట్టికి రూ 8౫-8౦ చొప్పున క్రయమగుచున్నది. అచటమును అంద్రమునకు రూ 7-7౦ భరణును. గవగసాలు అంద్రమునకు రూ 8-15-0 చొప్పున క్రయమగుచున్నది.

* * * * *
బంగారము వాణిజ్యము ప్రయోజనమగుచున్నది. యాజ్ఞాపు రాజ్యములయొక్క చలాపిటి వాణిజ్యములన్నియు ఎక్కువ వచ్చుచు బంగారము లో నె యుండుట చే న స్థుతి యూరపుసంగ్రహము బంగారమునకు కరవు తెచ్చి

స్థానిక వార్తలు

కాలమానాస్థితి:— నిన్నటి యధోన్నతి 90.2 డిగ్రీలు; అధోమార్గము 76.6 డిగ్రీలు.

దీపముల పేర:— శేటిసానుకాలము 6-16 గంటలకు, శేపుసానుకాలము 6-15 గంటలకు. దీపములు వెలిగింపబడును.

చెన్నపురి ఆసురుత్రివేద:— ఈ ఆసురుత్రివేదము గాన జరగామిడి జమిందారుగారు ౧౦౦౦ రూపాయల విచ్చయించిరి. ఇకమీద ౧౨౫౦ రూపాయల నిచ్చెదను.

ఆనరవిల్ సర్. సి. శంకరనాయుడుగారు:— క్రొందటి మంగళవారం సానుకాలము జాయగుగారు ఒట్ట పాలెమునకు వెళ్ళివుండిరి. శేటిపుడయిన మరల యచ్చటికి వచ్చిరి.

శ్రీభాగవతోపన్యాసము:— బ్రహ్మకీ కండిర లక్ష్మణుడుగారు రాజోపు భావవార ముదయము 8 గంటలకు సానుకాలి పేటకుందలి పుద్రాగు ప్రాగ్రసీపు యూని యక్ష సాతకాలాభవనమున, శ్రీమద్భాగవతమునాని ఏకాదశ స్కంధముందలి జనక మహారాజునకు జేయుడిన వేదాంత తపోవృక్షశాస్త్రమును ఉపన్యసించుచు.

చెన్నపురి మహాజనసభ:— వచ్చే సోమవారం అక్టోబరు 25 వ తేదీ సానుకాలం 5-10 గంటలకు సభా హాలు లో మైసూరు ప్రాధేసరు సి. రామలింగా రెడ్డిగారు “విశ్వ విద్యాలయపు దిద్దుబాటు” అను విషయమును గూర్చి ప్రసంగింపెదరు. యస్. శ్రీనివాసయ్యగారు బి. ఏ. బి. యర్గాడు అధ్యక్షతను వహించును.

గవర్నమెంటు బానిసాపారశాల, తిరువల్లి కేంద్ర:— వచ్చే ఆదివారం ౨౪-వ తేదీ సానుకాలం ౫-౩౦ గంటలకు గంగైకొండకుండవలములో తిరువల్లి కేంద్రకాపురస్తులందరు సభజేసి గవర్నమెంటు బానిసాపారశాలకు, (బెయినింగు సాతకాలలకు తిరువల్లి కేంద్రం) యుక్తమైన స్థలమును జూపుచును. దివాకరుచూరు కె. కృష్ణస్వామిగారు సి. వి. ఇ. గారు అధ్యక్షతను వహించును.

ఎళుంబూరు జగన్మోహన్ భక్త సభ:— ఈ సభ జరిగి ప్రథమ సమావేశ సందర్భమున ఎళుంబూరు, వీరస్వామి పిళ్ల వీరి నెం. 4/4 వ గల ఇంటియందు మేడలియే ఈ నెం. 28 వ తేదీ శనివారముగారు (శేపు) సానుకాలము 5 గంటలకు, కుంభకోణము కాపురస్తులకు బ్రహ్మకీ పంచావళే కాశ్రీయగుగారు “మత్స్యకీ కల్యాణము” ను గూర్చి హాసకా కావ్యరచనను జేయుచును.

శ్రీమతి శంకరనాయుడుగారికి వీడుకోలు:— కొన్ని సంవత్సరములకు మునుపు శ్రీమతి శంకరనాయుడుగారు ఎళుంబూరు, పూనూరు ప్రాంతములలో ఆమె ఇంటివద్ద “చెన్నపురి హైందవ శ్రీసంఘము” అను వారి నొకటి స్థాపించి అచ్చట ప్రతి నెలవారము శ్రీలందరు సభ జేయజేయుటగా ఏర్పాటు జేసెను. ఈసభ ఆరంభించినది మొదలు వారికి ఆమె అధ్యక్షురాలుగా వుండి వారిని వృద్ధికి తెచ్చెను. ఇప్పుడు శ్రీమతి వాయువ్యాకాశు చెన్నపురుకు వదలవలసి వచ్చి నందుకే ఈ సభవారు యిప్పుడు శ్రీమతి టి. వి. శేషగిరియ్యగారు గారిని అధ్యక్షురాలుగా నియమించి ఎళుంబూరు, హాన్సు గొడ్డు “అనందాను”లో ఆమె యింటి వద్ద సభను జరుపుచున్నది. కడచిన అక్టోబరు 14 వ తేదీన గాన వారందరి చేత శ్రీమతి వాయువ్యాకాశు చెన్నపురుకు వచ్చి యింట్లోనుండి తిరువల్లికి వెళ్ళిరి. ఆమెకు వీడు కోలు జేయవలెనని ప్రయత్నముల జేయుచున్నది. ఒట్ట పాలెము నుండి వచ్చి గోనే ఆమెకు వియ తేదీ ఒక రోజు పేటికకు పాశో గ్రాఫ్ ను వియ వితిగా యిచ్చెదను.

వెట్టిండి. తులసరాజు సత్తుల ను 24-5-0 ముముయ 25-8-0 వరకు భరణును. శుక్రపుకాముల రూ 15-2-0 ను, రాజీ కాముల రూ 15-18-0 ను చూచుటి యిచ్చెదను. బంగారములలోను వాణిజ్యము హెచ్చింది. ఇప్పుడు రూ ౬౦ ల వెండి భరణము, ౧౦౦ గ్రాములకు రూ ౬౧-3-౦ వరకు భరణుగింది.

మహమ్మదీయ వత్రిక ముసాఫరులు:— ఇదివరకు ప్రయంపబడుచుండిన మహమ్మదీయ వత్రిక నిలిపివేయబడినందున మరల నింకొకవత్రికను ప్రారంభించుటకు వారు చాల శ్రద్ధబూనుచున్నారు. బాన్సుర్ మీర్ నుల్లా మోహిన్ సాహెబుగారు చాల పంచేసి కొన్ని ఏర్పాటులు జేసిరి. ఈ యుద్ధమునందు సామ్రాజ్యకావన సభలోని గొప్పవారు సమ్మతి చేయవచ్చును సాహెబుగారు, చెన్నపురి ఉత్తర వ్యాయస్థానములలోని గొప్ప వ్యాయస్థాని అబ్దుల్ హేమింగారు ను సానుకోశమును, సాదరభావమును వహించియున్నాడు. సంపాదకత్వమునకు తగినవారు దొరకుటతోనే వత్రికను సాగించుటచేదను.

శ్రీయుక్తమ్ ఎస్ శర్మగారిసరస చిత్రలక్ష్మణము:— వర్తమానావసరములను చిత్రపటములకముగ ప్రదర్శించు నట్లే శ్రీయుక్తమ్ ఎమ్. ఎస్. శర్మగారు (నెం. 2-ఆఫీసు వెంకటాచలముదలివీధి, తిరువల్లి కేంద్రం) మొకమాసవత్రికను ప్రయంపించుచున్నారు. వత్రికల బరు నెల తాలూకు సంచిక మాత్రమే సానుకాలము ఆలంకరించినది. ఇందు విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులకు ఎల్లవారుల నుదాహరించుచు నొక పటమును, గా. అబ్దుల్ హేమింగారు యెడల గొప్ప చూడవలెను పటముకంటెయు, శేషయ మహాజన సభాధ్యక్షులకు ఏకాంతవాడుని బోలు శ్రీయుక్త పుస్తకము సింహాగారి శాసంగులదిన తెరపు నుదాహరించుచు నొక పటమును, పంజాబు దేశములోని కాజువోవాపు ముగ్గులకు నొక చిత్రపటముల రాజు భక్తి భవనమును పుద్గించుచు నొక పటమునుగలవు.

తెనాలి తాలూకా గ్రంథభాండాగార ప్రతినిధుల సభ.

౧౧-౧౦-౧౧ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ కు కొక సంఘాభిమాని తెనాలి తాలూకా గ్రంథభాండాగార ప్రతినిధుల సభను గురించి ప్రాసంగికము చూచింది. కడచిన సంవత్సరము దిశించు మాసములో ఆనంతరమును జరిగిన శ్రీభాంధి విలాస విద్యాలయపు వ్యావస్థాపన కామలాకులై వచ్చిన తెనాలి తాలూకా గ్రంథభాండాగారములవారి సందర్శన చూడజేరవచ్చి గ్రంథభాండాగారోద్యమ గాయకులను, ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగార సంఘకార్యదర్శులలోను నొకరగు అయ్యకి వెంకటరమణయ్యగారు తాలూకా గ్రంథభాండాగార సభాధ్యక్షతను చేయవలసింది. సభవారు తాలూకా గ్రంథభాండాగార సభయొక్క యావత్కాలము గురించుచు తాము గుంధా గాయమునండి అట్టి సభాస్థాపనాధ్యక్షులు వచ్చిన ప్రతినిధులు కావలెనుటచే గ్రంథాగారములందరి ప్రతినిధులకు రప్పించి సభాస్థాపనకు చేయుటకు నొచ్చి నియమించిరి. వారి ఏర్పాటును నడుపించి గడచిన ఫిబ్రవరి మాసాంతమున తెనాలి పురముందరమున సభ జరుగవలెనని తెనాలి తాలూకా గల గ్రంథభాండాగారములవారును. వరకునుండియులవారును ఇద్దరేసి ప్రతినిధుల సందర్శనసందర్భము, వత్రికల బరికటించుటచే గాక ప్రత్యేకముగా నుత్తరములను నైతము వాసింది. తెనాలి తాలూకానుదున్నవలసియ్యి నేనెలాసిన ముద్ది భాండాగారములకును, 3౨- భాండాగారములకుం దియి ప్రతినిధులు, తెనాలివలెనెంది ప్రతినిధులకాక తృప్తి కరముగ లేకుండుటచే. శుద్ధిగాలలో శ్రీభామభిలాషిణి సంఘ వాన్సి కోత్సనముతోలూలు వాన్సి నెలము ఏడవలెను సభ జరుపవలెనని యిప్పుటికా సభ ముగించుటచే. శ్రీభామభిలాషిణి సంఘమున కొకస్వర్గము మేగ్వరకుమారులకులేతేత, ఏత ద్వర్వపాత శోత్సనముతోడనే వాన్సి కోత్సనమును జరుపవలెనని వాసులకులేతేత ప్రతినిధులసభ నైతముచే యుత్తు చే జరుగవలెననియేనెంది. కొని భామభిలాషిణి సంఘస్వర్గము ప్రవేశోత్సవ వివిధజనులకుకే ఫలియించునయ్యెనులూను చుంటిమి. కారణాంతరములచే అది ఇట్లు సంఘటించలేదు. అలస్యమునకు వచ్చియుండలేక రెండు వరకాళములలోను ప్రతి నిధులసభ నెక్కడ నెప్పుడు జరుపుచు తెనాలి తాలూకా గ్రంథ భాండాగారముల వాన్సికోత్సనములకు వెయవలెననితో అక్కడయూగా దాసభను జరుపుటకు నేనుజేయుగా నున్నాడను. లేక యెంతరే స్వర్గముగా జరుగ నుత్తులయ్యెన్నటి వాన్సి చేతను సాను ముములూకున సునిధువను. ఈపది మాసములందు ఈ కోట్ల రెండు మాసము శ్రీవేంకటరమణ స్వర్గముకే యానిధును సునిధులయ్యె హెచ్చించి: గాని తెనాలి కామలకుల వాన్సికోత్సనము కలగజేసినలేతే మిని శంకించు చున్న గాను మొన్నటి సంఘాభిమానిగారిలేఖ యానంద మొన గింది. సంఘాభిమాని గారి హెచ్చరిక త్వరతోనే కార్యరూప ముగాంచునట్లు తెనాలి తాలూకా గ్రంథ భాండాగారములవారి కెల్లవారు ప్రార్థించు:— సత్వే:పల్లి హనుమంతరావు.

విషయము క్రమము.

విద్యాధులు	2
గ్రామాధికారులు తాబేదార్లు, కులములకు యుద్ధవివరములు	3
గానధర్మము, భరతదేశీయములను ప్రధానము, గుంటూరు నగరము	4
ప్రజాసేవార్లు, వ్యాపారవాణిజ్యములు	5
ప్రభుత్వము:-	
హైదరాబాద్ పోలీస్ డివిజన్ శాసనము	6
విద్యోగములను సంస్కారములు	
విదేశీ కంటివాదము	7-8
వృత్తాంతములు	9
ఇంగ్లీషు తెలిగ్రాములు	10-11-12
వృత్తాంతశేఖరులు, ఆంధ్రదేశీయార్లు	13
వార్తలు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-16 సం॥ అక్టోబరు నెల 22-వ తేది
శుక్రవారము

హైదరాబాద్ పోలీస్ డివిజన్
శాసనము.

యుద్ధము ప్రాచీనతమములకుగల సకల సంబంధములందును మార్పులను కలిగించుచున్నది. వ్యాపారమునందు మార్పుగలిగినది. వ్యాపారరంగము జపాను అమెరికా దేశములకు మాదుచున్నది. వ్యవహారములందు మార్పులు గలుగుచున్నవి. బ్రిటీషు ప్రజలు యుద్ధసన్నాహములందు బ్రక్రమముగ నెవరోక్షముగనొచ్చేరి. ముస్లిములను చేరవలసియుండును. రణరంగమునందు స్వజాతీయ విజాతీయ భేదము మాదుచున్నది. హైదరాబాదు వ్యాపార పరిశ్రమలను వృద్ధిచేసికొనుటకును, రాజకీయోద్యోగములం దధికతరముగ జేర్చుకొనబడుటకును, జాతీయశీలమును ప్రకటించి నుస్థిరముగ స్థాపించుటకును సవకాశములు గలిగినవి. కాని హైదరాబాదు కింకను నిద్రాభంగము గలిగించిన సమస్యలకు నూచులలేవు. ఆస్టియా జర్మనులనుండి వడిపోయిన వ్యాపారము జపానియుల పాలబడుచున్నది. ప్రబల పరిశ్రమలను స్థాపించుటకు దగిన ప్రయత్నములను జేయుటలేదు. జాతీయశీలమును వృద్ధిచేయుటకై నాయకులు కని బూనుటలేదు. రాజకీయోద్యోగములం దధికతరమైన ప్రవేశము గలుగునని నమ్ముటకు నూచనలు లేవు. పోలీస్ డివిజన్ లు వివిధములై ఇస్టింగ్సుప్రభువు పార్లమెంటునందు ప్రవేశపెట్టిన శాసనమువలన వాశాభంగము గలుగుచున్నది. ఉన్నతరాజకీయోద్యోగము లన్నియును నింగ్లాండునా దేటలను జరిగెడి పోటీపరీక్షలవలన నిర్ణయించబడుచున్న పను విషయము పాఠకులకు చెల్లినవియున్నది. ఆపరీక్షలందు నెగ్గుటకు హైదరాబాదు ధనలోపము, దూరము, కులము, శీతలస్థితి మొదలగునవి ప్రతిబంధకములు. ఆ ప్రతిబంధకములను దొలగించి హైదరాబాదు ప్రజలకును బ్రిటీషుప్రజలతో సమానప్రతిస్పత్తిని గలిగించుటకై హైదరాబాదు ప్రభువులు పాలకులకు సవేదనల సంపుట పరిపాటియొసగి. ఉన్నతోద్యోగవ్యవస్థలందు తగిన మార్పులను యోచించి నిర్ణయించుటకై ఇప్పటికై సుసంపత్తరములక్రిత మొకపంచాయితీసభ ఏర్పాటుచేయబడింది. పంచాయితీసభ చేసిన తీర్మానములు, యుద్ధస్థితివలన ప్రకటితములు

గాలేదు. గోపాలకృష్ణగోకలే పంచాయితీసభ యందు హైదరాబాదుకు గట్టిగ బలపరచెను. ఆధీనులను యకాలముగణమువలన పంచాయితీ తీర్పునందు హైదరాబాదుకు బలము తగినది. ప్రస్తుతము ప్రకటితముగాని పంచాయితీతీర్పును గురించి విచర్చించుట ప్రయోజనకరము గాదు. గంపెజాశీతోనింగిన హైదరాబాదు హైదరాబాదు లందు ఇస్టింగ్సుప్రభువు ప్రవేశపెట్టిన మారతన చట్టము నిరాశను గలిగించుచున్నది. శాసనములకు హిందూ దేశ పరిపాలనము ఖోను హైదరాబాదు వాకాంక్షలతోను సన్నిహిత సంబంధము గలదు. శాసనాంశములను హిందూ దేశమునందు బ్రకటించి ప్రజాభిప్రాయములను గనుగొని శాసనమును జేయుట యుచితము. శాసనాంశముల సేదేశమునందు దెలుపకనె నింగ్లాండునందు శాసనమును జేయుట ప్రత్యక్షమైన రాజనీతిగ నుండజాలదు. మహాసంగ్రామము వలన సీశాసనావస్థ కుప్పడిన దనుట స్పష్టము. పరిశ్రమల రణరంగమునందు సామ్రాజ్య సంరక్షణకై ప్రాణములను సమర్పించు చున్నారనుట సత్యము. పరిశ్రమల లేనపుడు పోటీపరీక్షలంతగ బ్రయోజనములు గావనుటయును నిజము. కాని కాలవశము సవకాశము లున్న పుడైనను బ్రిటీషు రాజనీతిజ్ఞులు హైదరాబాదుకున్న తోద్యోగములు దధికతరమైన భాగభేదమును గల్పించుకుంటు శోచనీయము. రాజులకు తంత్రీసందేశమువలన సీక్రిడివిషయములు ఇస్టింగ్సుప్రభువులకు శాసనమునందు గలవని తెలియుచున్నది.

1. శాసనవిభాగము యుద్ధాంతమువరకును సవకరములకు సంవత్సరములవరకును చెల్లగలవు. 2. ఉన్నతోద్యోగములలో నొకవంతు పరీక్షలవలన మాదువంతులు నియామకమువలన నిర్ణయించబడును. 3. యూరపియనులకు హైదరాబాదు నుద్యోగముల సంఖ్యయంగల ప్రమాణము పూర్వస్థితికి భంగకరము గావండనుండును. 4. యూరపియనులకు హైదరాబాదు సమాన ప్రతిస్పత్తి గల్పించబడును. 5. పరీక్షలందు హైదరాబాదు ప్రభుత్వ ప్రమాణమునకు తగిన ప్రమాణ పూర్తికై నియమపద్ధతి సముత మరలబించ బడును. 6. నియమితులకు యూరపియను నుద్యోగార్థులకు పలుకు విద్యా ప్రమాణము గుణము నిర్ణయించబడును. 7. కావలసిన గుణములలో సామ్రాజ్యవైకృత్యంతో కనిజేయుట ముఖ్యమైనదిగ నుండును.

పైన వివరించిన నిర్ణయములను విచర్చించి నపుడు వర్తమాన శాసనము పూర్వస్థితికి భంగమును గలిగించదని స్థిరపడుచున్నది. పూర్వస్థితి సంతృప్తికరముగాదనియే పంచాయితీసభ స్థాపితమైనది. పోలీస్ డివిజన్ లులో 100-కి 10 నొప్పునవైనను హైదరాబాదు లేదు. ఆ పరిమాణమును మార్పుటకు దగిన సదుపాయముల నన్నేమింబుకై పంచాయితీసభ ఏర్పరుపబడినది. పరీక్షలవలనగాని నియామకములవలనగాని పూర్వ పరిమాణము భవన హైదరాబాదు గలిగెడి లాభ మేమియును లేదు. పరీక్షలవలన బూర్వము కంటే నెక్కువగ హైదరాబాదు చేరుకురకుటకు విలులేదు. నియామకము వలనను హైదరాబాదు కధికతర ప్రవేశము గలుగుట దుస్సము. హైదరాబాదు యోధుల కవసరమైన విద్యా పరిమాణముండనేరదు. యూరపియను యోధుల హక్కులను గాపాడుటకై బ్రిటీషుప్రభువులు వారికికి సామర్థ్యములను వినియోగించుట సహజము. నియామక

ముతో స్వజాతీయభి మానము నిరంకుశాధికారాభిమానము సహజముగ గలుగుచుండును. పోటీపరీక్షలవలన నిట్టి పక్షపాతమున కవకాశము లేకున్నది. నియామకమువలన నిట్టి సందిగ్ధస్థితి యేర్పడవచ్చును. పరిశ్రమలందును నియామకులయందును మూడవపాలైనను హైదరాబాదు లుండునటు లేర్పాటుచేయు బడిన సంతృప్తికరముగ నుండియుండును కాని యూరపియనులకును హైదరాబాదులకును సమాన ప్రతిస్పత్తి గల్పించబడునని ఇస్టింగ్సుప్రభువు చేసిన వాగ్దానమునకు హైదరాబాదు కృతజ్ఞులు. ఆ వాగ్దానానుసారముగ హైదరాబాదు సంతృప్తికరముగ రీతిని శాసన మూచరణమునకువచ్చి దేశహితార్థమై తోడ్పడునని విశ్వసించుచున్నాము.

జిల్లాబోర్డు రైల్వేలు.

మన గవర్నరుగారు కడచిన శుక్రవారము నాడు కోయంబుత్తూరు జిల్లాకుపోయి పోదునూరు, పొల్లాచి రైలుమార్గము నుపక్రమింప నుత్సవమును జరిపిరి. ఈరైలుమార్గము కోయంబుత్తూరు జిల్లాబోర్డువారు వైచిది. దీని నిడివి 25 మైళ్లు. ఇందులో పొల్లాచియనునది యిదివరలో వివాదములలోనికివచ్చిన దిండిగల్లు పాలఘాటు రైలు మార్గముమీద నొక స్టేషనుగా నుండును. ఈదిండిగల్లు పాలఘాటు రైల్వేను ఇండియా ప్రభుత్వము వారు వేతుకను నభిప్రాయముతో కోయంబుత్తూరు జిల్లాబోర్డువారు పోదునూరు పొల్లాచి మార్గము నుపక్రమించిరి. ఈగోపుగా దిండిగల్లు పాలఘాటు మార్గమున కనేకానంతరములు నూరినవి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దీనినితలపెట్టినవారు గారు. స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి దీనివిషయమున బహుజాగ్రత్త కలిగినది. 325 లక్షలరూపాయలు కావలసివచ్చును. కావునను త్వరగా రైలు రైల్వే యేర్పడవలయును కావునను జిల్లాబోర్డులవలంతులుకావని వారు నిశ్చయించి బిల్లుకంపెని వారికి ఇయ్యనేర్పరచిరి. జిల్లాబోర్డుల కీవిషయము తెలిసి పోటీపరీక్ష వద్దొందప్రారంభ మయ్యెను. కోయంబుత్తూరు, నుధుర, మలయాళములు రైల్వేను తామే నిర్వహించు కొందునని యుపక్రమించెను. జిల్లాబోర్డులు రైల్వేలకుగాను అప్పులు చేయవచ్చునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు విధించి యుండియు గూడ మన ప్రభుత్వమువారు జిల్లాబోర్డుల యుపక్రమము నెలాకో ప్రోత్సహింప బిల్లుకంపెనివారే చేయగలరని తెలియజేసిరి. ఈవిషయమిప్పుడు ఇండియా రైల్వే బోర్డువారి యాలోచనలో నున్నది. ఫలమేమి యగునో చెప్పరాదు. కాని ఈగోపుగా కోయంబుత్తూరువారు వేసికొనిన పోదునూరు పొల్లాచి శాఖకును ముంగు బిల్లు వారువేయబోవు దిండిగల్లు పాలఘాటు రైలుకును నుండవలసిన పరస్పర సంబంధము కుదురనిచో రెండికిని నష్టము తప్పదనుట స్పష్టము. బిల్లుకంపెని పెద్దరైలు కలదగుచుగాన జిల్లాబోర్డు యెక్కువ నష్టపడవలసి వచ్చినను రావచ్చును. కావున పరస్పరసంబంధము నిర్ణయించుటకు దగినసలహా యాలోచన లోనికి వచ్చినది. కోయంబుత్తూరు జిల్లాబోర్డువారు దిండిగల్లు పాలఘాటు మార్గమును వేయనేర్పడు సంఘముతో 325 లక్షలవరకు భాగములను తీసికొని భాగస్వామి కావలెనట! ఆ భాగములకుగాను ఇప్పుడు వీరు పోదునూరు-పొల్లాచి రైలునకుచేసి నష్టమును లెక్కవేయబడుట! బిల్లుకంపెనియు కోయంబుత్తూరు జిల్లాబోర్డును భాగస్వాములుగా నుండురట! ఇది మంచి భేదముగానే యున్నది. లోకలుబోర్డుల రైల్వేలోయని దేశ మంశయు

విరోధా మహా సంగ్రామము

హిందూ దేశము వారు చేసిన యుద్ధనహాయము.

సంస్థానాధీశులును ప్రజలును నిశ్చలభావముతో నుండుట.

హోహనజలరతుల ప్రధానస్థానమును పట్టుకొనుట - మిక్కిలి సాహసమైన కార్యము.

కేరళ కన్యవృత్తుకు లోకముంతయు హాహాకార మొనర్చుట

కలకత్తాలో ఒకపోలీసు ఇకస్పెక్టరును చంపుట - మరొకరికి భయమును గాయము కలిగించుట.

ఇంగ్లండు

కావెల్ దొరసాని మరణము.

లండను, ఆక్టోబరు 20.—ఎడిల్ కావెల్ దొరసాని గారి మరణము విషయమున ప్రభువులసభయందు బ్రెక్షింగ్ గా లాక్ష్యదాన ప్రభువు గారిట్లు జెప్పిరి. ఆమె నడిపిన విధము లిట్టివి. ప్రజలకు మిక్కిలి యసహ్యతను గలిగించెను. ఇంతటి యసహ్యతను తన యేకార్యమువలనను గలిగించి నేను దలంచును. ఆమెదండనీయురాలని నేనొప్పుకొనెదను. కాని అంతటి దేశవత్తురాలైన ధైర్యవంతురాలైనను స్త్రీకి నాగరికతగల యే దేశపువారతనము వారైనను కనికరము జూపకపోయెను. ఆమె శిక్షకు లెగ్గించుటకును, నరికావుటకును స్వయముడే ప్రయత్నించెను. ఆమెను కాపాడ మంత్రియు చివరకు బ్రయత్నించిరి. కాని నిష్ఫలమయ్యెను.

అస్పృశ్యుగారికి నెమ్మదిగనుండుట.

లండను, ఆక్టోబరు 20.—అస్పృశ్యుగారికి క్రమముగ స్పృశ్యులుగుచున్నదనియు వారు మంగళ వారమునాడు సభకు విచ్చేయవచ్చుననియు కామర్సుసభలో లాడుడు బాడ్లీ గారు నడిపిరి.

యుద్ధమున కిండియావారు గామించిన సాహాయ్యము.

లండను, ఆక్టోబరు 20.—ఇండియానుండి సేనయొనర్ప సిద్ధముగా నుంటిమని ప్రాసినయుద్వోగియుల చేతను భటుల చేతను, సంస్థానాధీశ్వరులను ప్రజలను చేతువలన సాహాయ్యములు ఛాంబల్లేను గారు చచ్చువున పుడు సభలో రిటెయిన్మెంటును జూపిరి. వారిట్లు నడిపిరి. సంస్థానాధీశ్వరులు మిక్కిలి క్షాణనీయులుగ వోడ్వడిరి. ఆఫ్ ఫిన్ల్యాండ్ ప్రభు గారికి మనయుడు ప్రేమగలదని నానంద్యక కరమయ్యెను. ఇండియాలోని సంస్థానాధీశ్వరులను ప్రజలను సామ్రాజ్య మూలధర్మముల గాపాడుటకు గాఢపరముగ నేకీ భావ బద్ధులై యున్నారని వోడ్వాటువలన తెలియగలదు.

గర్జాన్ నార్తెనుగారికి బయలు జెప్పెను ఛాంబల్లేను గారిట్లనిరి. ఇండియాలోని సంస్థానాధీశ్వరులను, ప్రజలను, స్వామిభ్యులను శంఖములవాదము చేయుద్ధవిషయమున నే నెవరును తెలియవారిని గూర్చియు యెట్టిసాహాయ్యమును చేసి నదియును, నీగమములగూర్చి ఇండియా వారతనమువారు తెలిసిరి. ఈవిషయమున వచ్చిన కాకితిములు భాండాగారమున నుండుబడివి ధనములకముగను భటులములకముగను వారు చేసిన సాహాయ్యమును బొగడుచు ఛాంబల్లేనుగారిట్లనిరి. సాయము చేసెదమనిన వారివంద్యనిచూచి డెబ్బట ముగ్ధము. ఇందు మూలమున ఇండియాలోని వివిధభాతులవారును మతములవారును పౌరత్వమునకు కలిగి:ధర్మముల సెరవేర్చి నిశ్చయములై యున్నారని తెలియుచున్నదనిన జూను సరి నాడుల నుండిన జాతులందరి ప్రవచనమున తమ ప్రభుభక్తిని తెల్పడించుటయందు దేవుమంత్రమును వెను వీయలేను. డిలైలామా (ఫిజేతు వృతతి) గాత్రమునుండి భటుల నిట్టుమనిజెప్పిరి. జంరణబోధాగారి విజయముచకముగ లాసాలోని తర్కతముల నన్నిటి నిష్పజముల నలకరించి విజయ ప్రాప్తికై ప్రత్యేకజాగర దైవ ప్రార్థనల శుభవ నియమించిరి. ఇదియే వారికి మిత్రీయందలివారి యెడలగల సాహభూతిని డెబ్బమన్నది సాహాయ్యము చేయుదున్న వారియందలి దోడ్పాటులును దొంగతనము వారంగీకరించుట ముగ్ధము. అయినను వారి విజయ తగ్గను. ఇందు మూలముగ ఇండియా ప్రజలును సంస్థానాధీశ్వరులను ఇరుగు పొరుగు దేశములవారును జాతియత వివక్షతలేక స్వస్వజనుల సామ్రాజ్య రక్షణార్థము బద్ధ కంకణులై యున్నారని సభవారికి తెలియగలదు.

సర్ జాన్ రాండిస్సు గారిట్లు జెప్పిరి. సాహాయ్యము చేయుదమనిన సంస్థానాధీశ్వరులకును ప్రజలకును వారియందీ సభవాత తమకు గల గౌరవమును స్వామిభ్యులగు విభమున డెబ్బటను సమయమును ఛాంబల్లేను గారు గలగ జేతురా?

ఛాంబల్లేనుగారిట్లు జెప్పిరి. ఈ విషయమున ముఖ్యమంత్రిగారిలో చాలాదింపవలెను. ఇంకను ఆంధ్రులకు సమయముకాదని నాయభిప్రాయము. ఈసహాయము నిషేధమున సభవారు తమగౌరవమును జూపుట యందు సామ్రాజ్యమునం దితర భాగములవారు చేసిన వోడ్వాటును ఆలోచింపవలెను.

మారుమందు సామాను ముంత్రివర్గము.

లండను ఆక్టోబరు 20.—మారుమందు సామాను మంత్రివర్గమునందు నైతిక సుహృద్భావ కర్మము యఫ్. యఫ్. మింజెన్ గారిని నియమించిరి. వీరికి ప్రస్తుతమున బ్రిగావమున జరలు పదవి విచ్చిరి.

బ్రాఫర్లు విషయ దినోత్సవము.

లండను ఆక్టోబరు 21.—ఈయంతన మధిక వైభవముతో జరపబడును. శ్రీబార్ధిరాజు గారు బ్రిటిషు శిశుకాను సంఘమునకు 5000 పౌణులు విరాళమిచ్చిరి. శ్రీమేరీరాజే గారు ను శ్రీమువరాజు గారును వేరీ 500 పౌణులు ఇచ్చిరి. జక్కయలు స్వప్రపంచాధికారమును గొనుచున్నారు. ఇట్టి స్వప్రపంచాధికారమును ఎరిగివెను కాదేగాని కాలమునుండియు నేటికరకుడు ఆంగ్లానాదగళమే కాదాడిరి. అంబార్ధిగారకు ఆంగ్లానాదగళ మప్రతిపాత ప్రచారముకలిగి సమప్రతిపాతమున సుచరించుచున్నది. శక్తిక లోపములన్నటి సాకాదగళమునూడ దీయుచున్నార. అని చర్చపాటు గారున సాకాదగళమువారికి ప్రాసరి.

ఇంగ్లీషును స్వేచ్ఛునుబిల్లు

లండను, ఆక్టోబరు 20.—సాఫ్ట్ మెంటు ప్రభువుల సభలో "బిటి" పరీక్షలను మూడేముట ముక్తముగాదీయు లెగినవారిని నిరూపించుటలో ఏది ఏ భర్తీయు కమిషనువారు చేకరుచుకొనిరి ముగ్ధములను కాల్చినయునియందలి చేర్చి సంఘముగా స్వేచ్ఛుపలమునకు అంతకన్న సభిక సంఖ్య కూడదనియును నివిలు సర్వీసు కమిషనురు వీరిని నోకసభ్యులుగా నుండవలయుననియు ఆ సభవారికి ఉత్తమజేత నేనాధురీణుడు నియమించబడవలయుననియు విశ్వవిద్యాలయప్రతిఘటన ప్రధానోపాధ్యాయ సుభద్రతనిధి యనునూడ సభ్యులు గానుండవలెనియును ఈ బిల్లుసాదకు దేశములలో బట్టి యుద్వోగముల నియమించుటలో నిరంకుశముల వారకలంభించు విధానమునే ఇవట నూడవలంబించవలెననియును నియమింపబడినవారి యొగ్గుప్రకర్తనలను ప్రజలకు సదభిప్రాయమును కలిగింపజూచుటకన్న తొలినొకటి ధానము ప్రజలకు సదభిప్రాయమును బడకు జూచుట యుత్తమున నియును ఇట్లు చేయుటనల నిదివరకు పరీక్షలో లేనవారిని నియమించుటలను లభించు నుద్వోగలకన్న సుత్తముల లభించుట కనకాశము కలదనియును మెత్తనలు ప్రభువు గారు నడిపిరి.

సోటిపరీక్షలకన్న తగిన విద్యాధినులలో సుత్తములను ఎన్ని నియమించుటలను లాభకారిగా నుండగలదు. ఈ సంఘములో ఇండియాసివిలు సర్వీసు సిద్ధిగతుల సెరిగినవారికను గూడ సభ్యులుగా నుండవలెనని నిర్ణయము ప్రభువుగారినిరి. ఇదివరకున్న విధానము మార్చబడవలసి వచ్చుట చాల ముఖ్యమగు విషయముల నిశ్చయముగాని ఈపరీక్షకుచచ్చుచున్న వారిలో చాలమంది రిజంగమున నుండుటచే నిదివరకే కా ఖిలానివారికి గల సామర్థ్యతకు లోటురావండ చేయుట కి

ముర పెట్టుచుండ ప్రభుత్వము వారును మాకు లోకలుబోర్డు రైల్వేలపై నెంతో యభిమానముని యొక ప్రక్కనుంచి చెప్పుచుండ నీరీతిగా నిదివరకు లోకలుబోర్డు స్వాధీనమున నుండు మార్గమేయితరుల చేతులలోనికి బోవనుండుట చిలములలో చిత్రమయి తోచుచున్నది. ఇప్పటికైనను ప్రభుత్వమువారు జిల్లాబోర్డులే మార్గమునంతయు వేసి కొనుట కేల యొప్పుకొనరాదే మాకు గోచరము కాకున్నది. మరియొక విశేషముకూడ గమనింపవలసియున్నది. రైల్వే నిర్మాణముచేయు కంపెనీకి ప్రభుత్వమువారు కోరినప్పుడు రైల్వేను వారికి నమ్మి వేయవలసి యుండును. అట్టిహక్కును లోకలుబోర్డులు కోరుటకు నవకాశములేదు. కావున రైల్వే ఎల్లప్పుడును నేవ్యాపార సంఘముచియో మైపోవును. ఇపరిణామము రైల్వేలు స్థానిక సంస్థల యధికారమున నుండవలెను. మూలసూత్రమునకు విచ్చేదకము కాకమానదు. అందుచేత ప్రభుత్వమువారు విధిచేక సంఘములకు నియోజవలెనని యభిప్రాయ పడినను లోకలుబోర్డులు తగినంత సెన్సుచేర్చి సంఘములుపట్టిన పట్టుబడిని ఇచ్చి వేయునెడల రైల్వేలు లోకలుబోర్డుల స్వాధీనము కావలసిదని శాసించుట యత్నవసరము. వెంటనే రైల్వేలన్నిటిని లోకలుబోర్డులనే నిర్మించుకొని నిచ్చినను నిర్మించుకొన నియోజకపోవను అట్టి శాసనమొకను చేయక కంపెనీలకు స్వాతంత్ర్యము లిచ్చి వేయరాదని ప్రభుత్వమునికి నట్టిగా నెక్కి చెప్పవలసి యున్నదని నమ్ముచున్నాము. లేకున్న లోకలుబోర్డు రైల్వే నిర్మాణవిషయమును నమ్మి ప్రాంబల లాభముల వలన అర్ధములోని మూట యయి పోకమానదు.

ఆయుర్వేదవిజయము.

బొంబయరాజధానిలోని పునహానగరపు ఆయుర్వేదా మధకాలా సందర్భమున జరిగినవిషయము లొక కొన్ని ఇటీవల ప్రకటించితిమి. కలెక్టరుగారి సగరసాలక సంఘము వారి యాజమాన్యము క్రింద నాయామూర్తేదామధకాల యుండవలయునని బొంబయ ప్రభుత్వమువారు ఆర్జును మునురద్ధుకమటము మాచుటకు లెరుంగదును. నిన్ను మాకు నందిని యొకతంత్రీకార్త మునూని బొంబయ ప్రభుత్వము వారు మెడికల్ రిజిస్ట్రేషను ఆక్టులోని సరణశేతు ముక్రమింపిట్లు జేసితిమి వచ్చుచున్నది. ఇదివరకు నాయామూర్తేదామధకాల మాత్రము గా రిజిస్ట్రేషను కైయ్యలను విని యోగించుకొని ఏ ప్రతిష్టాపాతము ప్రభుత్వము వారు కొని లోకలు బోర్డులు వారి సామమియ్యతాతను ఇప్పుడు బొంబయ ప్రభుత్వము వారికి స్వేచ్ఛపరిణా నొంది తాయుప్రవేశింయడల రిజిస్ట్రేషను కైయ్యలను నుండుకొని ప్రతిష్టాపాత లక్షణుగాడ సాయమిచ్చుటకు శక్తిని సంపాదించుటవచ్చును. ఈశక్తి నిజముగా నవసరమని చేరే చెప్ప నవసరములేదు. నేడు నమస్వయాపట్టికను మాపట్టికన్ని మువరాజధాని లోను స్థానిక ప్రభుత్వమునకు లోకలు బోర్డులకును నీతక్కిని సంపాదించి యొందుట కర్తవ్యము. ప్రభుత్వమువారి విషయము నిష్పదే యాలోచించురా? ఏదో యొక ప్రతిష్టాపాత విషయమన్న యాసన్ను మవరకు చేరుముండా? మావలసి యున్నాము.

న్యాయశాసనమాండ్రతరువా?

కూనూరు కన్యవారణపు కేసులో అసిస్టెంటు నూరరింటు లోటనుహాను గాన సాక్ష్యమిచ్చుచు నీ క్రిందికిని చెప్పిరి. "రాత్రివేళల సామాన్యముగా సోదాచేతురాదని పోలీసు కాఖిలో నోక ముత్తరువున్నది... కానములకువ్యతిరేకముగా నుత్తరువున్నది నేను తిరువలసినదే చట్టమునకు వ్యతిరేకముగా నావైఆధికారము ఉత్తరువెచ్చినను చట్టమును గురించి నా యభిప్రాయములు తప్పని సర్దుముందుకొని నై వారి యుత్తరువును శింసాపించును." అసిస్టెంటు నూరరింటులకి యధికారి ఈ విధముగా నుడువుట సామాన్యమనవుట విభిత్త సాధర్మ్యముగా దోషతయ్యును. కలిశెత్తుకా పద్ధతుల కలనాటుపడిన వారిలోకవేరీ నిదియచిరమగు నేమో యుంగము.

మాన్యు తప్పని నుండెను. కాన నట్లువారిని నిరూపించుటకు దొరతనమువారు తగినవారిని చేర్చి యొక సంఘము నేర్పరుప నిశ్చయించిరి. కాన నానియమున మొదట ప్రభువు గారికిని దొరతనము వారికిని అభిప్రాయ భేదమేమియును లేనేలేదు. నూరింప బడిన నిధాన మంతయు నంగీకరింప బడవలయు కాని సంఘమును నియమించుట లోలోలుచులు కరకాళిముండలాలకు గాన నట్టిసంఘమును నియమించుటచూపు వట్టియుగా నుపసాహించుటకన్న నిబంధనల ననుసరించుటయే సులభమని నిరూపించుట విశాఖ దారభావముతో చేయుటకు తయరగును ఇదివర కనేకలక్షల మూలకల్పముని నిరూపించబడినది కాని ప్రస్తుతసంస్కృతమును సరించి కొంతమందికాతము పోల్చింపవలసియున్నది. యిందు సంస్కృతమున రక్షరంగమునకువారిలో కొందరి సైరికనేక కనర్పలగుట యిది విషయ సన్నిధి కు కనర్పలు కాక పోవుటయు తటస్థమయ్యెను. అట్టివారు ఎరిగియిది లభ్యులగుచు నొక నిర్ధారణగా చెప్ప వలెను. నిరూపణ సంఘము వారందరి కరకాళిమే తేకరమయ్యెను. విశ్వవిద్యాలయ ప్రాని నిధ్య మేర్పరుచుట చాల కష్టము. ఆవధము కలిగినపుడు నిదానముతో వాణిచింపవలసి యున్నది. విద్యా విషయమున కొంత యున్న నేర్పరుచి అట్టి యుక్తతేరివా రీనిరూపణమునకు రా బులేదా స్పష్టపరచుదు. అందులకీ సంఘము వారెల్లూ ఏమోయొక విశ్వ విద్యాలయ పత్రములకు మిలిగా నేర్పరుచుకొనవచ్చును. ఈ విషయము నిబంధనలలో చేర్చబడును. సంఘమువారి కధికార మధికముగా నియు బడినది మొదట ప్రభువుగారి తలచినచో ఇట్టిసరిరణ చేయబడవచ్చును. తగినవిద్యావిషయమున నర్హతలవారు తప్ప తక్కినవారెవరును ఇండియామంత్రిగారును ఇండియా సంఘమువారును నీనియమము కమిషనులతో నాలోచించి నిబంధనల ప్రకార మర్హులని నిశ్చయించిగాని నియమించ బడవలెదు" అనుసరిం చేసినచో ఇండియా మంత్రిగారి కవసరము తోచిన సందర్భములలోనే కమిషనులతో నాలోచించెదరు ప్రతియుగోగవిషయమునకు వారి నిరూపణ మవసరమయ్యెను. సంఘమేర్పరచబడిన పిమ్మట మొదట ప్రభువుగారు మాసిన తక్కినవిషయములన్నియు చర్చించబడును. మన మిప్పుడు చేయుచున్న సకలతాత్పారికమైన చాల ముఖ్యమైనది కాని హిందూదేశముదలి ప్రజలలో పెక్కుమందిని నడుమనముతో చూచెదరుగాని వీర్లదర్శులని వారి ట్లుచేయుట యత్యవసరమని గమనకపోదు సంఘమునందొచ్చి విషయములను వారు గాతెలిసి చెప్పులవారిని నియమించవలసి నదని విషయమునాలోచించబడును భారతీయులను నిరూపించుటకు హిందూదేశమున కొక సంఘమేర్పరుపవలెనను నూచనము గూర్చి ఇంగ్లాండులో పోటీపేక్షలో నెగ్గలేక పోయినవారిలో నిరూపణపేక్షలో నెగ్గినట్టియు అర్హులను గలిగిట్టియు విద్యార్థులను చేర్చునటు సర్వోత్తముని దొరతనమువారు నిశ్చయించి వెనుకటి సందర్భములలో నియమించబడినవారి వామానికి సంకర్షణను నియమించబడువారి సంఖ్య తగినచో నాలోలును పూర్తి చేయుట కిటుల చేయుటకుని ఇన్స్టిగ్టును ప్రభువుగారుచేసిరి పూర్తిగా నెల్లడి కాక రెడను ముఖ్యవిషయమును ఇన్స్టిగ్టును ప్రభువుగారు గ్రహించి నట్లుపడవది మొదట ప్రభువుగారిని.

మొదట ప్రభువుగారి మాచర ప్రకారమే జరపబడు నని ఇన్స్టిగ్టును ప్రభువుగారు స్పష్టపరచిరి ఆ నిబిల్లకు ప్రభువుగారిని మొదటగాని సహజ అంగీకారము నడలేదు. ఇన్స్టిగ్టుగారు ప్రోత్సహించింపకు నంగీకరింప బడింది దాని లో చర్చ ముగిసింది.

ఇండియనుసేరు కెప్టానులు.

లండను అక్టోబరు 20:— అంగ్ల సేనలలో జరకుచుం దిన ప్రకారము 15 సందర్భములందుండి ఇండియను సేనలలో కెప్టానులుగా పనిచేసినవారికి మేజరుపదవి కొనగెదరామని వెళ్ళుట గాన పార్లమెంటు ప్రజలసభలో ప్రవ్వించిరి. నైని కకార్యముల కకర్తవైన మొదల మాత్రమే అట్టిప్రమాదములు అంగ్ల సేనలలో జరుపబడుట కాజ్ఞగలదు. ప్రస్తుతముటి ఆరళ్ళ కము ఇండియను సేనలలో కలుగలేదు. ఆ ఇండియామంత్రి చాంబర్లెను గాన ప్రత్యుత్తరమొసరి.

గ్రీసు

గ్రీసుదొరతనము.

లండను అక్టోబరు 20:— గ్రీసుప్రధాన సేనాపతిపాలక సంఘమువారు సహజికావ నచ్చిరి. రాజు గారుగూడ త్వరలో నచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

ఫ్రాన్సు

ఫిరంగి యుద్ధములు.

లండను అక్టోబరు 20:— ఫ్రాన్సు — ఫిరంగి యుద్ధములు మాత్రము దొలపబడినవి. ఫ్రెంచివారి ఫిరంగులు శత్రుఫిరంగులకంటె శ్రేష్ఠముగ బనిచేసినవి.

బ్రిటిషు సేనాముఖమున యుద్ధము.

లండను అక్టోబరు 20:— ఫీల్డుమార్షల్ డర్ బాక్ ఫ్రెంచి గార్డుల దెప్పిరి. రాళ్ళగరికి మాల్టాకుపకును మధ్య నున్న మన సేనాముఖము హింసించి దిగను మధ్యాహ్నము శత్రువులు వడిరి. మన కందకములపై వారు తీవ్రముగ ఫిరంగుల ప్రయోగించిన విధమున ప్రదేశము మీదుగ వఖ్య వారి కాల్చులకు మన వైబడమాదిరి. కాని మనము ఫిరంగులను తుపాకులకు ప్రయోగించి వారి నాసి చేసితిమి. తరువాత హా హోలారే కొలు నమోదమున ఫ్రాన్సి సహాయమును వారు బాయులతో వైబడము కిందిరి. కాని మనము వారిని వెనుకకు గొట్టితిమి శత్రువులగుటకులగు లెట్టుకులిగెను.

శత్రువుల ముందుకొట్టుములు దహయగుట.

లండను అక్టోబరు 21:— ఫ్రాన్సు అరాసుక కుత్తము నుంచు లూనోగి. వెంకల మధ్య దేశమునకు దిరికి బోవు బాటు సమీపమునకు తీవ్రముగ ఫిరంగి యుద్ధము జరిగెను. ఫ్రెంచి ఫిరంగులన్నియు శత్రుముఖమున బ్రయోగించి శత్రువులమును కొట్టుములను ధ్వంసము చేసిరి. ఎయిన్ కుత్తమున రియ్యుకు తూర్పు భాగమున జర్మనీ వారి తీవ్రముగ ఫిరంగుల వారి జేయుచున్నార. ఆ ప్రకటింప బడెను.

జర్మనీయుల భంగపాటు.

అలహాబాదు అక్టోబరు 21:— సమోని సరత్రిక కీదినవ వార్తలు వచ్చెను.

లండను అక్టోబరు 20:— బ్రిటిషువారి ముఖ్యకార్య స్థానమునను యొకవిలేఖ అక్టోబరు 8 తేదీని జర్మనీయులకు గలిగిన భంగపాటు నిట్లు వర్ణింపుచున్నాడు. శత్రువులకు గలిగిన నష్టములలో నెక్కుభాగము 75 మి. మి. వలన గలిగె ను బ్రిటిషువారును చాలమంది నాశముచేసిరి. నె 70 కు పర్వతమున కుత్తముననున్న సీమమున్న గోతికడకున్న పటాలవాడుకును చెప్పినదానివలన పోరాటస్వభావము దెలియును. వైబడుటకు పూర్వ మైదుంటలసేపు ఫిరంగులవారు చేసిరి. అటుపై జర్మనీవారు భటాలభుజము లారయుమండ నాలుగుతందముగ గట్టువైచుచి నెడతినచ్చిరి. పిరు మన కుపాకులకు చక్కగ లోనైరి. పటాలమువారు కుపాకుల వారుచేసిరి. వైబాటు నిలచెను. జర్మనీవారు పెండుకొని ప్రానును గను రందకముల జేరమండ మనఫిరంగులు వారి వెకి దిగుటకాక క్రమముగ శత్రుఫిరంగుల నణచి. తరువాతరములు జూపెను.

ఫ్రెంచివారి కర్మాగారము ధ్వంసమగుట.

లండను అక్టోబరు 20:— పారిసు. పారిసుయొక్క అగ్నేయభాగమున మాట్స్ లియూవలో నున్న యొకకర్మాగారము ధ్వంసమయ్యెను. అనేకమంది నష్టమైరి. వెన్సిడెంటు పాయింట్ గారును దేశము మంత్రిమైన యం. మార్టిగారు నచ్చటికి బోయిరి.

పారిసు:— కర్మాగారము ధ్వంసమైనపుడు నలుమది నుండి మాతులైరిని దోగెను. ఆ వోటున కెడవందల గజములదూరమునరకు అంగములు గవలడెను. సమీపమునకున్న కార్మికుల గృహములు కొన్ని కిధిలములయ్యెను. వీరి క్రింద బడి ననేకులు మాతులైరిని యుచుకొనుచున్నారు.

రూట్ లియూవలో ప్రేలుట.

లండను అక్టోబరు 21:— పేరిసు. కాలలలో 100 మంది స్త్రీయులు పురుషులను పని చేయుచుండిరి. అచట ప్రేలింపడి. 35 మంది చనిపోయిరి. 54 గురికి ప్రభులగు గాయములు తగిలినవి. వారిలో కొందరు చనిపోయిరి. ఈ ప్రేలుట కేవల మాక స్మిక్తముని తెలియుచున్నది.

ఇటలీ

ఇటాలియావారు శత్రువులపై దడుట.

లండను అక్టోబరు 21 — రోము. ట్రెవోలీ టెంటినో ప్రదేశమున ఇటాలియావారు తీవ్రముగ శత్రువులను వైదొలుచుచున్నారు. అస్ట్రీయావారు కొండలకు దొరిచి రందకముల సేర్పరచిగొనిన రెండు కుముల కెనుచుగన్న పోవా పర్వతమున ఇటాలియావారు వశపరచుకొనినది బ్రకటింపబడెను. క్రోవానో కుత్తముననున్న పర్వతమును కార్వోలు, ఫెల్లా రెగో జిల్లాలోని స్థావములను ఇటాలియావారు బట్టుకొనినది బ్రకటింపబడెను.

బెల్జియము

బెల్జియములో సైనికములు.

లండను అక్టోబరు 20:— రాటరడము నుండి ఇటుల తలెవాస్త నచ్చినది. బెల్జియము లో మహాదారులు నామగా నున్నది. కేరళకన్యకు వధించి టింక నెండ రిసోవధించెదరని తెలియుచున్నది. 9 వ తేదిని జరిగిన నైనిక విచారణలో కేరళకన్యతో పాలు మన నలుగురినిగూడ వధించుట కుత్తరపీయబడినది. పీరిలో నొకరు బెల్జియముదేశపు జమిందారీగాన ముయొక నూమే వారికల యుపాధ్యాయుని. ఇంకోక స్త్రీ బుగ్గె నెన్నగాన సామకపరిశోధకురాలు ముయొకరు కిల్లికాస్త్రు నిపుణులు వీరు గాక 22 రికి 2 మొదలు 10 గి సంకల్పించుటవరకును కారాగృహ వాసనిక్ విధింపబడినది. మేరీడీకోయ రాజకుమారికి 10 సంవత్సరములు కారాగృహ వాసనిక్ విధింపబడినది.

పోవుగారి మధ్యప్రకట.

పోవుగారు అంగ్లబెల్జియము దేశముల రాయబారులు ప్రార్థింపగా వారు జమిందారీలో యుపాధ్యాయునిని మన పీఠుకురిని వధింపకుంట్లు కెనుజర గారిని కోరు. వీరందరును బెల్జియము ప్రాపుదేశములకు చేరినవారు. మరల విచారణ చేయువరకును వీరిని వధింపవలసి కెనుజరగా రాజా పించిరిని కోలును అప్పలినపు గాన పోవుగారికి ప్రాసిరి.

రుష్యా

మిటా డ్విన్సు. ప్రాంతముల నిరంతర పోరాటము.

లండను అక్టోబరు 21:— పెట్రోగ్రాదు మిటా డ్విన్సు ప్రాంతముల పోరాటము జరగుచున్నది. స్పీర్ కు నెలువలి గట్టున రుష్యావారు మరల వైదొలవ బట్టి శత్రువులకు దనములలో ఫిరంగులను బట్టి. శత్రువులదవులలోకి చెరు పో పోయిరి. నాలుగు పొట్టిఫిరంగులకుల యొక వశము మనదే పట్టుబడెను. ఆ ప్రకటింపబడెను.

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను అక్టోబరు 21:— రష్యావారి అస్ట్రీయా జర్మనీ సేనలలో ప్రధానభాగము నోడింది. వారెందరిని కన్నే యును రష్యావారి రోగముఖ్యులను జంక్షన్ పట్టెనుట్టు సరి. ఇది బ్రెస్టు లిటోనస్కుకును మికుస్కుకును మధ్యగానున్నది. ఈ మధ్యమున రష్యావారు 85 కు రుష్యాసల 3552 నైనికలను 1 ఫిరంగిని 10 మరఫిరంగులను పట్టుకొనిరి.

రుమేనియా

జర్మనీవారి దౌర్జన్యము.

లండను అక్టోబరు 23:— వెసుక యుద్ధము త్రిగ పని చేసిన యు. ఫిల్స్ ఫో గారి కోక లేఖకు పట్టుకొని పోవు యుండెనుమిషనై జర్మనులు పాల్కుబర్ల వద్ద యుమ్. కంటక్కు జెనె గారిని ఆరెట్టు చేసిరి. ఈ యు రుమేనియాలో న్యాను మంత్రిత్వమును కొంతకాలము వహించెను. ఇతను ప్రస్తుతములు కారెస్టునకు పోవుచుండెనని ఆరట మన్న విలేఖ వెటిట్ వెనియన్ పత్రికకు తెలియపరచెను. దొరతనమువారి విషయమున తగిన చర్య జరపవలసివది రుమేనియాలో పత్రికలు కలిగెనుగ ప్రాసింది.

రుమేనియా రాష్ట్రము.

లండను అక్టోబరు 21:— రుమేనియా వారు పెట్రోగ్రాదుకు రానుబారుల నంసిరి. దీని భావము చాల ముఖ్యమైనది తెలుచు చున్నాడు.

సెర్వీయా

వన్నెయరద్ద సమాచారము.

లాహోరు అక్టోబరు 20:— లండను, అక్టోబరు 20:— ఇచట కనుచు గోడ్డు లేకపోవుటచేత, ప్రదేశము కర్వత మునుమై యుండుటచేత శత్రు సేనలము భయమునకు నుండెను. రైలుబండ్ల రాకపోకలకు సంభందిన అంతగాయము కొలదికామయరకె శంకున గతవారముకంటె ప్రస్తుతపు సీతిగలము బాగున్నది. ఆ సైనికవిలేఖయొక్క మున్నంగి పోప్పు పత్రికకు తెలియపరచెను.

జర్మనుల మాతనవైఖరి.

లండను అక్టోబరు 20:— కుత్తరతూర్పు పశ్చిమభాగముల జర్మనుసేనలు ముట్టడి సులపుటమాని స్వరక్షణ మొనర్చుకొనుచున్నది అగ్నేయ భాగమునకు ముట్టడి సేనలుమార్చబడినవి. ఇచ్చట యమిత్తులతోగలసి శత్రువుల నెదుర్కొన రుచ్చునని మేజరు మోర్ హాలుగారు ప్రాసిరి.

ప్రకృతములు పెంచుగిరి దివానుగారు:— ప్రకృతగిరి
 ననుపానముల దివానుగా నుండిన యన్. వారాయనామి
 వైక్లిగారు మొన్న బుధవారము సాయంకాలమున గతించిరి.
 వారకుల నెండువరులును కొన్ని కోజులు వారు చెప్పెను
 క్లిష్టమిదనవారతకలలో ఉపాధ్యాయులు నుండిరి.
 అందులకు పట్టణములో నందరు వీరి నెలుగుచురు. పెంచుగిరి
 ననుపానముల దివానుగా జేరుదురు మనపు కొన్ని కోజులు
 వచ్చియదిగ నుండిరి. వారు రాజనక్షత్రముతులై నెల్లూరిపుర
 వాసులలో ఆదరణపొందుతులై యుండిరి. వీరి అకాలమరణము
 తులన చింతింపవలయు.

THE GREAT WAR.

India's Contribution to War.

UNSHAKEABLE SOLIDARITY OF PRINCES AND PEOPLES.

Capture of Hohenzollern Redoubt: Great Feat of Heroism.

MISS CAVELL'S MURDER: HORROR AND DISGUST OF WORLD.

A POLICE SUB-INSPECTOR KILLED: ANOTHER SERIOUSLY WOUNDED IN CALCUTTA.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

India's Contribution to the War.

Enthusiastic Scenes in the Commons.

LONDON, October 21.

In the House of Commons Mr. Chamberlain, amid enthusiastic applause, read long lists of additional officers and men giving their services from India and vast numbers of gifts from Princes and people. Indeed the Princes had made magnificent gifts continuously during the war. He had a striking proof of the friendship of the Amir of Afghanistan. The House would see in these gifts conclusive evidence of the unshakeable solidarity of the Princes and people of India in the defence of the vital principles of the Empire (loud cheers.)

Mr. Chamberlain's Statement.

Replying to Sir John Randles, Mr. Chamberlain said a bulky detailed statement regarding the offers of service in connection with the war made by ruling chiefs, important persons and associations of India has been received from the Indian Government, and copies have been placed in the library. Mr. Chamberlain dwelt on the magnificent gifts in men and money and continued:—"It is impossible to enumerate all the offers. Suffice it to say that they demonstrate the firm determination of all classes and creeds to fulfil all positive duties of citizenship." He proceeded:—"Notable personages of the tribes on the borderland have not been behind in the spontaneity of their expressions of loyalty. The Dalai Lama offered a thousand soldiers, and his sympathy with the Allies is shown by the fact that he ordered the hills of Lhasa to be decorated with flags on the occasion of General Sotna's victories, and directed special prayers to be said for further victories. It has been impossible for the Government to accept all these many and varied offers of service, but its appreciation is no less on that account. The House will agree in seeing in them conclusive evidence of the solidarity of the Princes and peoples of India and neighbouring countries without distinction of race or religion in defence of the interests of the Empire."

Sir John Randles asked:—"Will Mr. Chamberlain consider the desirability of giving the House an opportunity of conveying in a marked and distinguished manner its appreciation of the action of the Princes and peoples concerned?"

Mr. Chamberlain replied that he must consult the Premier. His personal opinion was that the time had hardly come for that. The House must consider the assistance we were receiving from all portions of the Empire in making recognition of it.

THE INDIAN CIVIL SERVICE BILL.

Debate in the House of Lords.

An Amendment by Lord Macdonnell.

LONDON, October 21.

In the committee stage in the House of Lords of the Indian Civil Service Temporary Provision Bill, Lord Macdonnell, after deploring any avoidable departure from the competitive system, expressed the opinion that the Civil Service Commission was not altogether suitable for guiding the Secretary of State in the selection of candidates. He moved that instead the Rules to be made under the Bill shall provide for the creation of Committees, not exceeding nine members, to include the first Civil Service Commissioner, an eminent public man, a proper representative of the Universities and a representative of the Association of the Head Masters Committees to follow the procedure of Universities Committees in connection with appointments to the Egyptian and Sudan Civil Services. He argued that it would be far better for the Secretary of State to command the confidence of public opinion in this way before the Act came into operation than to trust to winning confidence by the character of the appointments. Possibly they would thus get a class of officers comparing very favourably with the class the Service had hitherto commanded.

Lord Sydenham considered that educational qualifications tempered by wise selection would probably give better results than a competitive examination. The Committee should include some one acquainted with the conditions of work in the Indian Civil Service.

Lord Islington admitted the seriousness of the departure proposed in the Bill, but it was unavoidable, as so many who would normally be preparing for the examination were serving at the front.

Lord Islington continued that the Government proposed to establish a strong and representative committee to undertake the work of selection. As far as the final object was concerned therefore, there was no difference of opinion between Lord Macdonnell and the Government. Lord Islington was unable to accept the precise form of amendment, but the method of selection in the establishment of the Selection Committee would be in no way prejudiced. There were many reasons why it would be more advantageous to have a committee to be established by regulations than to include its establishment in the bill. Selection must be on broad and generous lines. Many standards hitherto

set must be regarded with a more lenient eye in the present circumstances. Possibly next year some at the front might be disabled for fighting, but still be useful to the Indian Civil Service. It was impossible to say how many would thus be available. Possibly the works of the Selection Committee would have to be postponed. Representation of the Universities would be very difficult to arrange and would have to be carefully considered when the time comes.

Lord Islington pointed out that another objection to the amendment was that the existing subsection was designed to enable the Secretary of State in Council, with the assistance of the Civil Service Commissioners, to assess a broad minimum educational standard below which no candidate would be entitled to go before the Selection Committee. The Commissioners were obviously the proper body to advise the Secretary of State as to how the minimum might be arrived at for various wants. It might consist in passing some examination towards a university degree. Perhaps the simplest and fairest manner would be a broad qualifying examination. This matter would be embodied in the regulations in due course. If Lord Macdonnell thought that the sub-section of the bill have too large powers to the Commissioners Lord Islington stated that he would propose the following substitution:—"No person shall be appointed under these rules unless the Secretary of State in Council with the advice and assistance of the Civil Service Commissioners, has satisfied himself in such a manner as may be prescribed by the rules, that the person possesses the necessary educational qualification." This made clear Lord Islington went on, that it would be in the discretion of the Secretary of State in Council to take advice of the Commissioners rather than as the Bill provided that it would be dependent on their certificate. When the committee was constituted all Lord Macdonnell's points would be carefully considered.

Lord Islington said he recognised that they were making a great though temporary partial departure which would be regarded by many people in India with certain suspicion, but he hoped all reasonable people would see its absolute necessity in the circumstances. In the constitution of the committee the question of appointing gentlemen able to speak from various points of view of the service would be carefully considered. The Government had considered the suggested appointment of a Committee in India to select Indians and had concluded that the fairest and simplest method would be to allow Indians unsuccessful in the competitive examination in England in case where the proportion was below the average of previous years to make up the difference, provided that they fulfilled the necessary qualifications and passed the selection Board.

Lord Macdonnell said that Lord Islington had missed an essential point, namely full publicity.

Lord Middleton remarked that Lord Islington had made it clear that it was proposed to proceed on the lines laid down by Lord Macdonnell.

Lord Macdonnell's amendment was negatived and Lord Islington's revised sub-section was adopted.

The discussion then closed.

"Executed in Cold Blood."

Lord Lansdowne on Miss Cavell's Death.

LONDON, October 21.

Questioned in the House of Lords regarding the death of Miss Edith Cavell, Lord Lansdowne said:—"I doubt whether anything has shocked the British people more than the manner in which she was, I suppose I must say executed in cold blood." Lord Lansdowne admitted that she was liable to punishment, but he believed that no civilized country would have refused such a brave and devoted woman mercy. The American and Spanish Ministers had vainly endeavoured up to the last to secure the commutation or even the suspension of her sentence.

Mr. Asquith Progressing Excellently.

LONDON, October 21.

In the House of Commons Mr. Lloyd George announced that Mr. Asquith was making excellent progress and was expected to return to the House on Tuesday.

Ministry of Munitions.

Col. F. F. Minchin's Appointment.

LONDON, October 21.

Colonel F. F. Minchin has been gazetted Military Adviser to the Ministry of Munitions and promoted to temporary Brigadier-General.

Trafalgar Day Great Rejoicings.

Message's from Ministers.

LONDON, October 21.

"Our Day" festival synchronising with Trafalgar day promises to be one of the most successful of many flag days. Trafalgar celebrations will be most enthusiastic for years. King George initiates the offerings by

TELEGRAMS.

giving five thousand pounds to the British Red Cross and Queen Mary and the Prince of Wales have given five hundred each. Mr Balfour in a message to the Navy League says:—"Germany aims at World domination and against World domination the British fleet from the times of Queen Elizabeth to the present has always been found to be the surest and most effectual protection. The message from Mr. Churchill says the British Navy holds undisputed command of the sea. Every mistake can be retrieved under its sure shield."

Indian Army Captains.

A Question of Promotion.

LONDON, October 21.

Replying, in the House of Commons, to Mr. Wedgwood, who asked whether the Secretary of State would see that Captains of fifteen years' standing in the Indian Army should be promoted to Majors similarly to Captains of the same standing in the British Army, Mr. Chamberlain said:—"I understand that the orders regarding the promotion of Captains in the British Army apply only to arms where exigencies of the service require such promotions. No such exigency exists in the Indian Army at present."

FRANCE.

The Capture of Hohenzollern Redoubt Unsurpassed.

A Feat of Heroism.

ALLAHABAD, October 21.

The "Pioneer" cables:—

The "Morning Post's" Northern France correspondent describes our attack on the Hohenzollern Redoubt. Although simpler than the famous labyrinth it was equally strong and contained a vast number of machine-guns in an almost impregnable dug-out. The Redoubt originally communicated with the German line behind the north and Big Willie in the south. The whole is on a gentle rise devoid of cover. Our Saps from trenches 200 yards away just failed to reach either end of Little Willie when both ends were taken. Merciless fire prevented the bringing up of our grenades. The German centre outbombed us. A later attempt was successful. Big Willie was less troublesome to take. We now hold both, thanks to the heroism unsurpassed in the history of the British Army. The Redoubt except for one trench is ours, and one of the most important German positions has been reduced and the road to Haines opened. The correspondent adds that the morale of the Germans in this region is clearly deteriorating.

The German Failure.

ALLAHABAD, October 21.

The "Pioneer" special cables:—

LONDON, October 20th.—A correspondent at British headquarters describes the German failure on the 8th October. While a considerable portion of the German casualties was due to the 75's which worked like machine guns the British accounting for a huge number. The account supplied by the commander of a battalion at the Chalkpit north of Hill 70 is probably typical of the whole engagement. The attack was preceded by over five hours bombardment; then the Germans came over the crest of the ridge, 120 yards distant shoulder to shoulder in four waves affording a magnificent target. The battalion opened fire and the attack was checked. The artillery re-opened on the Germans lying down or crawling back to their lines and also gradually asserted superiority over the German artillery which ceased fire.

Violent Artillery Actions.

Enemy Ammunition Depots Exploded.

LONDON, October 21.

PARIS.—A communique says that a particularly violent artillery action occurred north of Arras in the Loos and Givenchy sectors and near the Lille Road. Concentrated fire of the French batteries exploded large enemy ammunition depots. The Germans opened a new violent bombardment north of the Aisne east of Rheims.

PARIS.—Details of the explosion in Rue Tolbiac show that it occurred in sheds where about a hundred men and women were working. Thirty-five bodies have been recovered from the ruins and fifty four seriously injured persons of whom two have since died. The enquiry has established that explosion was purely accidental.

The Fighting on the British Front.

LONDON, October 21.

The report from Field Marshal Sir John French says:—"The enemy attempt yesterday afternoon was against our front between the Quarries and Halluch. After heavy bombardment of our trenches hostile infantry attempted to attacks across the open ground. They were completely stopped by our combined artillery, machine-guns and rifle fire. A number of bombing attacks in the neighbourhood of the Hohenzollern redoubt and fosse followed. All were repulsed. The enemy's losses were very serious."

Only Artillery Action.

LONDON, October 21.

PARIS.—Only artillery activity is reported in the Communique, the French guns showing great superiority.

French Factory Blown Up.

Many Lives Lost.

LONDON, October 21.

PARIS.—A violent explosion has occurred in a factory in Rue Tolbiac in the extreme south-east of Paris. There has been much loss of life. President Poincaré and M. Malvy, Minister of Interior, have gone to the spot.

Further Particulars.

PARIS.—Forty persons are known to have been killed in the Tolbiac explosion. Limbs were found five hundred yards away from the scene. A number of adjacent workmen's dwellings collapsed, and it is feared that many are buried beneath the ruins.

TELEGRAMS.

RUSSIA.

A Dashing Coup-de-Main.

LONDON, October 21.
PETROGRAD.—The Russians have brought off a dashing coup-de-main against the Austro-German centre. The communique says that we captured a position south east of Baranovitch an important railway junction between Brest Litovsk and Minsk and took in the course of the day 85 Officers, 3552 Men, one gun and ten machine guns.

CONTINUED FIGHTING IN MITAU AND DVINSK REGION.

LONDON, October 21.
PETROGRAD.—A communique says:—Fighting continues in the vicinity of Mitau and Dvinsk. The Russians on the left bank of the Styx made further hauls of prisoners and machine guns in pursuit of the enemy, who retreated in disorder, scattering in forests. The guns captured include an intact battery of four howitzers.

GERMANY.

Zeppelin's First Military Achievement.
A Steamer Saved from Submarine.

LAHORE, October 21.
"Civil and Military Gazette" cable:—
LONDON, October 20th.—A German wireless message claims that a Zeppelin saved an ore steamer from a submarine which sighting a Zeppelin submerged and disappeared. If true this is the Zeppelin's first military achievement.

ITALY.

The General Advance of Italians.

LONDON, October 21.
A telegram from Verona says that the General advance of Italians along the Tyrol frontier is being executed in accordance with General Cadorna's plan to assist Serbia by threatening the enemy and invading the latter's territory. The results achieved are satisfactory. The capture of Pregasina and Frenonico threaten Riva and Rover respectively and the capture of Frenonico also means the command of the road to Mori and the railway to Trento.

ITALIANS' VIGOROUS OFFENSIVE.

A Strong Position Stormed.

LONDON, October 21.
ROME.—The Italians continue a vigorous offensive in the Tyrol-Trentino region. A communique records the storming of Palena hill northeast of Condino, a strong position dominating two valleys where Austrian trenches are hewn from the rock. The communique also announces the capture of heights north of Cressano and positions in the Cordevoile and Felzarego districts.

TURKEY.

Armenian Massacres.

BOMBAY, October 22.
Apropos to recent Reuter cablegrams regarding Turkish atrocities towards Armenians the following extracts from the Cairo letter of the "Times of India" are interesting. The letter is dated September 24th.

Further Details.

Interruption of Armenian refugees into Egypt has been taking place during the last couple of weeks to the number of about 4,500. They are now housed in quarantine quarters on the east bank of the Suez Canal about 4 miles from Port Said. Their tale is a pitiful one. They are mostly old men and women and very young children. After the Turks had recruited all their young men who were sent to Gallipoli and placed in the first line of battle and transported all young women to Damascus, the remainder were driven from their homes in Armenia penniless and starving and forbidden to go east towards Russian armies. They wandered west towards the only scanty remnant reaching the shore of the Mediterranean in the vicinity of El-Suedia in Syria. Here they remained until they were able to signal to a passing French cruiser which took off the rest. They are now well cared for but nothing can retrieve their lost properties, their cattle and their dead.

SERBIA.

Serbians Attacked From Six Points.

Serbia to Undo the Kaiser.

LONDON, October 21.
Discussing the campaign in Serbia the "Times" observes that she is being invaded from half a dozen points and her position is therefore serious but the country is chiefly a chaos of mountains admirably adapted to Guerilla warfare. Serbs have two practicable roads leading to the Adriatic and it might be possible to send them almost all supplies by them. Spain wrought the ruin of Napoleon! May not Serbia prove the undoing of the Kaiser.

Germans Checked.

LONDON, October 21.
AMSTERDAM.—A German communique shows that the Germans have suffered a check south-eastward of Semendria.

Serbians Retire to Stronger Positions.
Bulgaria's Weakness in Ammunition.

ALLAHABAD, October 21.
The "Pioneer" correspondent cables:—
The "Debat's" Nish correspondent says:—The Serbians have been obliged to evacuate Kocina and Ishtip but have occupied stronger defensive positions. The "Central News" Rome correspondent quotes an Italian officer just returned from Bulgaria to the effect that Bulgaria is

worse supplied with heavy artillery ammunition than the Turks, and therefore, he thinks, she is relying on German assistance, which cannot be sent adequately over the mountains and must come via Nish and Pilot. If the Allies strike quickly Bulgaria will not prove to be a formidable enemy.

Situation at Vrania.

LONDON, October 20th.—The "Morning Post's" Military correspondent considers the enemy force at Vrania is not likely to be formidable in view of the absence of roads and the presence of mountains. Therefore the interruption of railway is probably temporary. The situation appears more promising than a week ago.

Defensive Attitude.

Major Morant describes the Teuton's attitude north-east and west as defensive adding:—"We have shifted attacking the wing to southeast where we join hands with all our friends and meet our foes. (C. & M. Gazettocable.)

French Wounded at Salonika.

PARIS, October 21.
Athens advices state that the first train load of French wounded from the fighting against the Bulgarians has arrived in Salonika.

RUMANIA.

A Rumanian Mission to Russia.

LONDON, October 20.
The Rumanian Government has despatched a mission to Petrograd. Considerable importance is attached to it.

Teuton High-Handedness.

Rumanian Ex-Minister Arrested.

LAHORE, October 21.
"Civil and Military Gazette" cable:—
LONDON, October 20th.—The "Petit Parisien's" Bukharest correspondent states that M. Cantacuzene, Rumanian Ex-Minister of Justice, has been arrested at Salzburg enroute to Bukharest on the pretext that he was carrying a letter addressed to M. Filippesco (formerly Minister of War). The Roumanian Press demands Government intervention.

GREECE.

Greece and the Entente.

Allies Balkan Front to be Reinforced.

ALLAHABAD, October 21.
The "Pioneer" special cables:—
LONDON, October 19th.—The "Hestia" (Athens) learns that the British and Russian Ministers on Sunday informed the Greek Government that the Entente intended considerably to reinforce their Balkan Front and that they did not share the Greek view of the Greco-Serbian treaty. The "Morning Post's" Budapest correspondent writing on the 10th October quotes an account of an interview at Sofia with the Greek Minister who said that Greece had to be content with a mere protest against the Allies landing, but it was impossible to conceive any reasons for active opposition. The Greek mobilisation was a reply to Bulgaria's. In the event of a Bulgarian attack on Serbia a "Caus Foderis" would be established. The suggestion that there was a possibility of a Greco-Bulgarian rapprochement was scouted.

AFRICA.

The South African Elections.

LONDON, October 21.
CAPETOWN.—General Smuts has been elected for Pretoria west in the South African elections.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

SIMLA.

Secretary of State's Message.
The Various Fronts.

SIMLA, October 21.
The following telegram, dated the 20th instant, has been received by His Excellency the Viceroy from the Secretary of State:—

Sir John French reports that the enemy since the 27th September reinforced the front opposite the British by 58 battalions, including the Guards Division. After a heavy bombardment they attacked our position near Hulluch, but were everywhere repulsed. The French report that the Germans east of Rheims attempted an attack accompanied by asphyxiating shells and chlorine gas. They penetrated some points in the front line of trenches, but were afterwards ejected. The Germans also made three unsuccessful attacks north-east of Souchez.

The Russians report terrific fighting south of Riga, and the Germans claim to have reached the river Dvina near Burkovtz, 18 miles southeast, the Germans also bombarding the Riga railway northwest of Freidrichstadt. Heavy artillery fire is reported in the Dvinsk region. In the centre no material change is reported, but in the south the Russians captured Chatorisk on the Styx on some villages.

The Servians report that they retired south of Semendria and violent fighting in Vaishtina Valley on the Bulgarian Frontier. The Bulgarians have cut the railway near Vrasia, 60 miles south of Nish.

Sir Ali Imam Leaves Simla.

SIMLA, October 21.
Sir Ali Imam, Law Member, left Simla under the usual salute and quite a number of Indian gentlemen assembled at the Railway station to bid him goodbye. He will return to Delhi on November 2nd and vacate his appointment in December.

Basket Weaving Expert.

SIMLA, October 21.
A basket weaving expert from Home has been appointed to the Amar Singh Technical College, Srinagar, to teach students, the best means of utilizing the willows which grow profusely in the Kashmir valley.

Imperial Indian Relief Fund.

SIMLA, October 20.
A total sum of ninety-four lakhs has now been paid into the account of the Imperial Indian Relief Fund. The list to-day published includes a sum of Rs. 4,300 from the Mysore Branch. Of the grand total realised 44 lakhs has been paid into the Alliance Bank of Simla, 35 lakhs into the Bank of Bengal, 8 lakhs into the Bank of Bombay 6 lakhs into the Bank of Madras.

Gift of Motor Ambulances.

SIMLA, October 21.
The Indian Headquarter of the St. John Ambulance Association has received the following appreciations:—
From Lieutenant Colonel C. A. Johnstons, I. M. S., Deputy Director, Medical Services, British East Africa. "I am in receipt of two motor ambulances which were sent from your War Gifts Depot and would be glad if you would convey my thanks to the generous donors on behalf of my sick and wounded From Lieutenant Colonel Ogorman R. A. M. C. (East Africa). "I wish to thank you on behalf of the patients for the very useful and generous gifts which have been received. They added greatly to the comfort of the patients."

Resolution on Archeology in India.

SIMLA, October 22.
The Government of India are issuing a resolution on Archaeology affirming their present policy and pointing out the inclusion of Indians in higher grades of the Department. The Resolution is accompanied by a long note by Sir John Marshall, Director-General, dwelling upon the work of the Department since its reconstitution by Lord Curzon.

BOMBAY.

Moslem Educational Conference.
Governor's Advice.

BOMBAY, October 22.
A local contemporary says:—It has definitely been resolved to hold the next sessions of the All-India Moslem Educational Conference at Poona in December. The Hon'ble Mr. Justice Abdur Rahim has consented to preside. Commenting on this the journal says:—"Mr. Justice Abdur Rahim is a scholar of reputation and holds pronounced views on education. Owing to wide divergence of opinion among leading members of the community as to the advisability or otherwise of accepting the University constitution on the lines of the Hindu University, the next Sessions of the Mahomedan Educational Conference will have a special interest as the University question will be given prominence in its deliberations. If proceedings of the meeting of the Moslem University Association held last week at Aligarh are correctly reported the Hon'ble Mr. Justice Abdur Rahim has written a letter to the Secretary expressing his views against the acceptance of the University scheme on the lines of the Hindu University. It was 11 years ago that a Session of the Conference was held in Bombay. The late Hon'ble Mr. Justice Tyebji presided and delivered an interesting presidential address. His Highness Aza Khan making an eloquent and stirring speech as Chairman of the Reception Committee.

BOMBAY, October 22.
In connection with the proposal to hold the sitting of the Mahomedan Educational Conference at Broach next month it appears that its chief organiser Mr. Nasrulla Khan approached the Governor to recognise his Conference. But His Excellency having already recognised the Provincial Educational Conference declined to do so and advised Mr. Nasrulla Khan in the interests of the community to join the Poona Conference and not to hold a separate Conference.

Cricket Fixtures.

BOMBAY, October 21.
In aid of the Womens Branch of the Bombay Presidency War and Relief Fund a special cricket carnival has been arranged to take place in Bombay. The first fixture will be between Europeans, captained by H. E. Lord Willingdon and Indians on the 13th, 14th and 15th December. The second fixture will be between the Hindus and the Parsis on the 16th, 17th and 18th December.

Lieut. Sastri to Proceed on Active Service.

BOMBAY, October 20.
Lieut. T. S. Sastri, I. M. S. proceeds on active service.

Co-operative Societies.

POONA, October 21.
The Sangli Chief's visit to the Hadapsar Co-operative Credit Society was followed by another distinguished visit from His Highness the Chief of Miraj, Junior, Mr. G. K. Dedadhar, accompanying the Chief and his party to that place. The Chief expressed himself very highly pleased with what he saw there and appeared to have made up his mind to start similar work in his State. For this purpose he is sending some officers in his State to Hadapsar to study the working of the Co-operative Society.

Trafalgar-Day in Bombay.

BOMBAY, October 21.
Trafalgar Day was celebrated in Bombay to-day by the flying of flags over all the Government and public buildings. Several important European firms were also flying flags. Ships in the harbour at Docks and stream were also profusely decorated with flags and bunting.

Rainfall in Kathiawar.

BOMBAY, October 21.
The recent rainfall in Kathiawar has done immense good to late crops.

TELEGRAMS.

A Maharajah's Generosity.

The Maharajah of Dhragandra taking advantage of the rainfall distributed several hundreds of bags of jwari among the for agriculturists for sowing purposes. The Maharajah of Dhragandra accompanied by the Dewan and the Political Agent proceeded to Malia to inspect the famine relief works which were opened out there. It is in contemplation to construct a railway from Halvad onward as a famine relief measure.

Two Soldiers Sentenced.

BOMBAY, October 21. The Third Presidency Magistrate this afternoon disposed of a case in which John Farleigh and Fredlemin, two Privates belonging to 2/6 Devons (Territorial Regt.) were charged with robbery of gold chains, medals and watches valued at Rs. 510 from one Ismail Tayeb and with attempting to extort money from a woman. The prosecution alleged that on the 9th ultimo both the accused went to a woman's house in night and demanded back the money they had paid her on the former occasion. Ismail interfered and said it was not proper they should ask the money back. Thereupon the accused lost temper and robbed him of the articles mentioned above. The Magistrate in disposing of the case observed that he sympathised with the accused who had been given good character, but he owed a duty to the public. Accordingly he sentenced Farleigh to four months and Lemlin to two months rigorous imprisonment.

Cow Killing on Id Day Prevented.

MORADPUR, October 21. The presence of the Sardar Sub-Divisional Officer, Mr. Surendra Nath Chakravarty, with a strong police force at the village of Parsa Thana Fulwari (Patna) prevented the Moslems from sacrificing cows publicly. On receiving information of the impending trouble the authorities collected together a large number of constables from Bankipore and hurried to the village. Some of the Officers went on railway trolleys as the village is near the Patna Gaya railway line. The officers returned at 2 P. M. yesterday leaving some Police Officers on the spot. A visit to the village yesterday afternoon showed that everything was quiet. There was some trouble in another village under Futwa Thana (Patna) but strong a police force was sent there also and there was no breach of the peace.

CALCUTTA.

A Goerkha Evangelist.

CALCUTTA, October 21. In the Christian Endeavour Convention held at Kalimpong yesterday and to-day it was resolved to send one Gurkha evangelist to-day to work among Gurkha troops in France.

A Steamer for Repatriated Germans.

CALCUTTA, October 21. It is understood that the "S. S. Golconda" is being fitted up and will be used to convey the Austrian and German subjects, who are to be repatriated, to Hamburg.

Trading with the Enemy.

CALCUTTA, October 22. The Secretary to the Government of Bengal Financial Department has sent the following notice to the Secretary, Bengal Chamber of Commerce. I am directed to inform you that it has come to the notice of the Government that the firms of Messrs. Lamm Brothers and Company which has offices in London Amsterdam and Vienna are trading with enemy countries and to request that you will be good as to convey a warning to the members of your Chamber against entering into any business negotiations with the said firm.

A Raja Threatened with Murder.

CALCUTTA, October 21. Hon'ble Raja Reshee Case Law C. I. E., a wealthy merchant of Calcutta and member of the Bengal Legislative Council has received an anonymous threatening letter in which the writer demands payment of rupees twenty eight thousand (28,000) in cash on a specified date at a certain place mentioned in the letter. Failing to comply with the demand it is stated in the letter that the Raja and his two sons would be shot dead.

The Indian Boy Scouts.

CALCUTTA, October 22. Dr. Surot K. Mullick intends to get up a Boy Scout Corps consisting of purely Indian Boys. A public meeting is shortly expected to be held to arrange details.

War Minister of Tibet at Gyantse.

CALCUTTA, October 21. H. E. Tshareng Shape, War Minister of Tibet, reached Gyantse in the last week of September. He stayed there a fortnight, interviewed British officers on the frontier and held a review of Tibetan Garrison of Gyantse. He left for Shigatse on the seventh instant.

UNITED PROVINCES.

The Moslem Hindu Entente.
On the Occasion of Bakrid.

ALLAHABAD, October 22. No disturbances have been reported on the occasion of the Bakrid in these provinces. On the other hand news comes from Farrukhabad where there were serious disturbances on the occasion last year that on the eve of the Bakrid this year, both the Hindus and the Moslems held mass meetings in which resolutions were passed urging the promotion and maintenance of friendly relations between the two communities. At the conclusion of the meetings members of the two communities embraced each other. Khan Bahadur Abdul Hamid Khan and some other Mahomedan gentlemen gave Rs. 102 to a Cow Protection Society.

Appointed to the Engineering Service.

SIMLA, October 21. Messrs. Milkhi Ram Dhond and Trebhuvan Nath Kunzru, qualified students of the Thomason Civil Engineering College, Roorkee, are appointed to the Provincial Service of the engineering establishment of State Railways as Assistant Engineers, with effect from 1st and 19th October 1915 to North-Western and the Eastern Bengal Railway respectively.

Rs. 1,25,000 to Hindu University.

ALLAHABAD October 22. The Maharaja of Balrampur has given a donation of one lakh and twenty-five thousand to the Hindu University.

Opening Ceremony of High Court Buildings

ALLAHABAD, October 22. It is probable that the opening ceremony of the new Allahabad High Court Buildings will be performed by the Viceroy on the 4th February.

PUNJAB.

The Civil Service Bill.

A Lahore Protest.

LAHORE, October 21. The Indian Association, Lahore, has at a meeting held on Tuesday protested against the non-publication of the report of the Royal Commission on Public services and resolved to communicate to the Secretary of State by cablegram the opinion of the Association that its immediate publication is essential for Indian interests. The meeting also considered the provisions of the I. C. S. Bill which was introduced last week in the House of Lords and resolved unanimously to protest against the bill it being highly prejudicial to Indian interests and suggest that if the abandonment of the Bill be deemed inexpedient to reserve for Indians one half of the number of appointments to be made during the years when the competitive examination is proposed to be suspended.

MYSORE.

The Mysore Representative Assembly.

MYSORE, October 22. The third sitting of the Mysore Representative Assembly commenced at 12 o'clock yesterday in the Durbar Hall Public Offices, Mysore. Dewan Sir Visweswarayya presided. On his right sat Sir Leslie Miller, Chief Judge and on his left, Councillors Nanjundayya and Sardar Kantaraj Urs. Many departmental heads were present on the platform. The Dewan commenced the proceedings explaining in Kannada the substance of the subject regarding village improvement by compulsory labour and inviting individual opinion. Regarding the desirability or otherwise of introducing compulsory labour and also regarding imposing fines on defaulters, there was a long and interesting discussion. When the Dewan invited the Rev. Mr. Gulliford as to what he thought in the matter that gentleman said that the time was unripe for undertaking legislative measure at present. After some more discussion the matter was eventually dropped. The next subject on which there was considerable discussion referred to conversion on Amrit Mahal Kavala into large landed estates. The Deputy Commissioner's opinion herein was that Kavals cannot be made available for cultivation gratis without consulting the department concerned. After a somewhat heated discussion the matter was noted for further enquiry. One other subject deserving notice related to appointment of a commission to enquire into the relationship of the Inamdars and tenants. Here too discussion was long and interesting and in the course of the discussion Mr. Venkataramayya of Bangalore brought to notice that for the past 43 years Patta was not granted to a certain Inamdar. Mr. Abbas Khan also of Bangalore had similar complaints regarding village Settizarahalli. The suggestion was opposed by Mr. Marsick Krishnamurthy Rao on the ground that the interference with the existing relations of Inamdar and tenant was undesirable and unwarrantable. The matter finally was noted for further enquiry. At this stage subjects included in part one was taken up and finishing a few subjects the assembly rose for lunch at 3 o'clock. The Assembly met again at 3-30 P. M. and engaged discussing minor local questions such as allotment of 'gomal' lands, rights of Anubhavadas etc. which occupied its time till after five when the Assembly rose for the day.

The University of Mysore.

DELHI, October 22. Southern India will be provided with a second University before long as the Mysore Durbar has under the consideration a scheme for the establishment of a University at Bangalore in which both H. H. the Maharaja and the Dewan are taking interest. During his recent visit to Simla, Sir Visweswarayya discussed their scheme with the Government of India and the question is under active consideration. The scheme may not take shape at once but it is bound to come through. The importance of the scheme is fully recognised and the distinction of establishing an University in a Native State will belong to Mysore.

(LATEST TELEGRAMS)

The Official American Report.

German Concealment of the Crime.

LONDON, October 21. The Press Bureau publishes a communication from the American Ambassador, enclosing a report from the Legation in Brussels on the case of Miss Cavell, showing that German authorities failed to carry out their promise to report all developments of the case to the Legation, and did their utmost to conceal the fact of the passing of sentence and its immediate execution from the Legation, which, on unofficially learning the facts, did its utmost to obtain postponement. The Minister, though ill, wrote personally, imploring mercy for a woman who had devoted her life to alleviating suffering and had nursed German soldiers since the beginning of the war.

Spanish Minister's Forcible Support.

The Spanish Minister forcibly and orally supported the plea for clemency.

The Legation reports that Miss Cavell was sentenced at 5 o'clock in the evening of the 11th instant and executed at 2 o'clock in the morning of the 12th. The English Clergyman who administered Holy Communion in her cell at 10 o'clock in the evening found her admirably calm and strong. She told him she knew perfectly well what she had done in confessing to her acts, and thus providing the Court-Martial with practically all its evidence. She said she was happy; she died for her country.

No Question of Spying.

It transpires that there was no question of espionage. Miss Cavell merely assisted British and Belgian soldiers to escape. She informed the Court that she had helped them, because she believed that otherwise they would be shot.

Horror and Disgust of the World.

Sir Edward Grey, in acknowledging the American despatches, says he is confident that the news of the execution of this noble Englishwoman will be received with horror and disgust throughout the civilised world. The attitude of the German authorities is, if possible, rendered worse by the discreditable and successful efforts of the German Civil officials to conceal the facts, thus proving that the German authorities concerned were well aware that the execution of the sentence was unwarranted by any consideration.

Recruiting in Great Britain.

Lord Derby's Speech.

LONDON, October 22. Speaking at the Mansion House, Lord Derby explained that the idea of his scheme was to obtain sufficient recruits for many months to come, the men to be called up as they were wanted. Those eligible for enlistment would be divided into forty-six groups. Unmarried men from 19 to 40 inclusive would be called up according to their age, and then married men. The latter would only join the Colours when the list of those not married was exhausted. If every eligible man came forward it would be many months before the older married men would be called up. Indeed, the war might meanwhile be decided. He suggested that the married men should join the Army Service Corps and Medicals.

South African Elections.

LONDON, October 21. Apprehensions which were entertained in certain quarters of a landslide against General Botha in the South African elections have been dispelled by the first returns showing that the Unionists and Bothaites are doing well. The feature hitherto has been large Unionist majorities over Labour.

Thirty Unionists, fourteen Bothaites, one Nationalist and four Labourites have already been returned.

Misty Trafalgar Day.

LONDON, October 21. Trafalgar Day was misty and rainy nevertheless there was an enormous sale of Red Crosses in the streets.

Latest French Bulletin.

PARIS. — The Communiqué says that the Germans have suffered another grievous defeat eastward of Rheims. They renewed their attacks on a front of nine kilometres after a violent preparatory bombardment and ever increasing clouds of poison gas. The Germans thrice attempted to penetrate the French positions but were decimated by machine gun and artillery fire and were finally stopped before the French entanglement. The enemy attacks in Guenchy Wood were also repulsed.

LONDON, October 21. — The "Journal's" Salonika correspondent says that Franco-British camps are most active. Even the Greeks are undergoing a period of intense preparation before acting with our Allies. We shall await the time when our forces will be sufficient to ensure success.

The "Matin's" Athens correspondent notes a marked change in public opinion since the taking of Serrumitza. Should circumstances compel the Government to join the allies the nation will unanimously follow.

The "Hestia" states that the Ministers amicably made M. Zaaimis understand that Greece must decide speedily whether she is with or against the Allies.

Bucharest reports states that trenches and entanglements are being constructed around Sofia.

The "Petit Journal's" Turin correspondent says that the Serbian Minister has officially protested against the German excesses at Belgrade where the males have been exterminated and the women subjected to frightful violence. (Pioneer Cables.)

A Sub-Inspector Killed.

Another Killed.

CALCUTTA, October 22. A dastardly outrage was committed late last night in the residence of the Inspector of Intelligence Branch of the Bengal C. I. D., in Musajdabars Street near Burtala Thana. Four officers of the Bengal C. I. D., including Sub Inspectors Girindranath Banerjee and Upendranath Chatterjee were assembled in the ground-floor room of the house. Suddenly a Bengali youth appeared at the open door of the room and fired several shots from a revolver hitting and killing Girindra Babu on the spot and wounding Upendra Babu on the back and arm. The two officers were armed with fully loaded revolvers but the attack was so sudden that they had no time to draw their weapons. The body of Girindra Babu was removed to the morgue and Upendra Babu was removed in a motor car to the Medical College Hospital where he is progressing. The other Police officers in the room managed to escape unhurt into another room of the house. The scene of occurrence was visited shortly afterwards by Mr. Clarke, Commissioner of Police, Messrs. Lowman and Bromedge, Deputy Commissioners and Rai Sahab Purnachandra Lahiri Superintendent of Police. No arrest is so far reported.

It appears an entertainment was arranged to bid farewell to a C. I. D. Officers under orders of transfer. The two victims with five other officers of the service attended the function.

After the first shot was fired there was a scramble for the door leading to the inner apartments. The officers turned their back and made for the staircase leading to the zenana. The assassins emboldened by the situation followed the Officers tackling Girindra Babu who lagged behind. He was shot through the chest and hip. The deceased Girindra Babu leaves behind him a widow and three children. He was the son-in-law of the late Rajnool Chunder Mukerjee Bahadur, a vakil of the High Court and a Sanskrit Scholar of some fame. Three arrests are reported to have been made.

వృత్తాంత లేఖలు

నెల్లూరి వార్తలు.
(స్వకీయవిశేషముల వర్ణన)

నెల్లూరు, ఆక్టోబరు 12:—మృత్యువున నీ
మృత్యువున నాదాంధ్ర కవిబ్రహ్మచారి పేర
ససోమయాజి జయంత్యుత్సవము జరుపబడెనని
ద్రవ్యరవాస్తవమును, గణవిశిష్టములగు
మర్రి లక్ష్మీనృసింహము పంతులుగారి
వహించిరి. ఆసభయందు నీపట్టణమునందలి
యమ్. నరసింహాచార్యులుగారు బి. ఏ. ?
మహాకవి జీవితమును గూర్చి
ను జదివెరి. వారు దానిలో దత్త, వికా
గు సంఘముల జక్కగ జరిపించిరి. ఆ
దు సోమయాజిగారు ప్రపంచహారా
గాఁ బరిగణించి సర్వదేవతలు, వారి
మానమును, బట్టదలము, మనస్థితియు
యొనవి యీకాలపు టాంధ్రులకు నాదర్శము
యినదని వాక్యధారణచే సభ్యుల మనముల నా
లలాడఁ జేసెను. ఇట్లు జయంత్యుత్సవముగా మాయూర జరిగి
భలలో నిదియొకటియని నువ్వగులము. దీనికై నలయు నేను
పాటులచేసి ధన్యతఁగాంచిన ప్రా. నెస్వి యూనియన్ సభ్యు
లెంతయు వందనములని మా యభిప్రాయము.

సంఘసంస్కరణ సభ.

ఆ మహా దీప్తియునునందలి సంస్కరణసమాజము
వారు కోటగ, శ్రీ లక్ష్మీ నృ సిం హ ము గారు
సంఘసంస్కరణ విషయ మైయు కయు ప వ్యాస
మిచ్చిరి. సంఘసంస్కరణ రా జ కీ య సం స్క
రణములకు నొక్కంత యేని భేదములేదనియు, శ్రీమత్ భగ
వద్గృహరాచార్య రామానుజాచార్యుల మహానీయులచే నప్ప
టిప్పటికి నీదేశమున సంస్కరణములు జరుగుచుండుట విప్పటి
ప్రయత్నము శ్రాత్రిదీగా దనియు, నామాదేశ కాల భాతల
ననుసరించి సంస్కరణములు మనబ మర్చియు లేకనే నాజ
ణముగా జరుగుచుండుననియు, నిత్యాధ్యక్షమున నొకడు మహా
స్వామి వినువాటికి మనోరంజనముగా నొనర్చెరి.

గానసభలు

ఈ పురమున సంగీత సభ, శిక్షణము—నా రెండు
సంగీత సమాజములు గలవు. వారు నిరంతరము గానసభల
చేర్పాటు చేసియున్నాను. వీయందన్నిటిలోను నాక్షిపా
త్యులే యాహ్వానింపబడిరి. ఆంధ్రులలో గాన విద్యాపారం
గము లనేమిట గాన రమ్యమందే వీరల కేలవత్తు పాతము కలి
గినో తెలియరాదు. ఇంకనైనను ఆంధ్రజాతికియైనను వీరి
దేంద్రములనంతురించి యాంధ్రసహోదరులను పేరు సార్థకము
చేయుదురుగాలే.

తెనాలి తాలూకా బోర్డు వారికి విజ్ఞాపనము:—ఈ
పురు గ్రామములో వర్షాకాలమున జరుగువలయు అవధుల మితిలే
కున్నది. గ్రామము నల్లరేడ అగుటచేతను గ్రామము చుట్టు
మాగాటి అగుట చేతను, గృహములకు యూదు 200 గజము
లలో కాలవయందుండుటచేత మంచి తీర్థము, వైదు, వగయిరా
లకు కాలవకు వెళ్ల వలసిన అవసరముండుట చేతను, పశువు
లెక్కువగా నుండుట చేతను, అవి కాలవదాటి వెళ్లవలసిన
అవసరముండుటచేతను, ఈ కాలము జరుగు బురదచే ఎక్కు
వగా బాధపడుచున్నాను. వేసగి కాలవన్నచో! పిప్పి గడ్డ
లచే నడచుటకు అనుకూలంపగు. యూదు వారు సంవత్సర
ముల క్రితము కాలవ కట్టవద్ద నుండి యూదు లొనికి వచ్చు
ద్రోవలకును విస్త్రులయమునకును బోర్డువారుగొడ్డు వేయించు
టగా నాను, 1000-0-0 లు మంజూరుచేసి యీ సంవత్సరము
దెబ్బ తమ్మ గానున్నదనియు. ముందు సంవత్సరమునాం
చెదమనియు చెప్పుచుండుటచే నేటివరకు గ్రామముల ఆశుభం
గము కలిగినది. ఈసంవత్సర మెక్కువగా వర్షములు మరయు
చుండుటచేతను, గ్రామము పోసికొన్న మట్టిగొడ్డుకదలిపోవు
టచేతను, పశువుల త్రొక్కిడినల్లను, బజార్లలో మోకాళ్లకు
వైగా బురద దిగుచున్నది. ఇంకను నీళ్లు పోవుటకు గాను సరి
యయిన త్రోవలు లేనిహేతువులన నీరు నిలువ యుండి విష
వాయువు పీచుచున్నది. ఈ విషవాయువులన బాధ్యులు
కలుగుచున్నది. కలరా కూడా వ్యాపించునని జరుగు భయ
పడుచున్నాను. గ్రామముల పడు కష్టములు పుట్టెత్తుముగా
మాచినగాని తెలియజాలవు. బోర్డువారు విచారించి గ్రామ
ములను సుఖముగా నుండునట్లు చేయుదురు గాఁ!—ఈ పురు
పురవాసి.

ప్రముఖ
ముఖము వెల్లడి
మీ గర్భ మెంటు
సహకారిగా నున్నం
సహకారపు మామూలకు
సహకార నెరవేర్చి ఏయాధార
సహకార ప్రతికలద్వారా వెల్లడిచేయు

మీ సదరు సహకారులకు మోగిల్లు కరణము అయ్యుగాని తిర
పతిరాజుగారి వేర పంపినచో వాగుండునని తలంచెదను. వేప
ర్లలో తెలియపఱచినంతమాత్రమున కార్యసాధనము కానేర
దు. విలేజ్ అఫీసర్లందరు శ్రద్ధవహించి అందరును పూనుకొని
తగినపని వెంటనే చేసినయెడల మన యాద్యయంబులు నెరవేర
గలవు:— క్రొవ్వడి రామలింగము, ముగ్గుళ్ల అగ్రహారపు
కరణము.

కనకదుర్గాపురక భాండాగారు మేమూరు:—ఈ
నెల 16-న తారీఖున వైసంఘపు ప్రధువాన్ కౌత్సరము జరిగె
ను. ఉదయము పురజరులందరు ముగ్గురూపి నాంధ్రులతోడ
ను రాజభక్తిపరివేష్టించి అంధ్ర హృదయమునోడ
జేతభక్త గోరాలకృష్ణ గోతరగారి చిత్రములుబోడను
మూలెను ముగ్గురూపిలందరూ గలంబు మొదలు అ గు
టలవరకు నేటి పూర్వమునాంధ్రాభివృద్ధి కాలక్షేప ముతోను
కాలముపుచ్చినారు. కాలము రాజాకాశేరి గోతరమునకు.
ముమాను 400 మందిగలచే కచేరీ పీఠిక లామముడెను.
కొందరు విద్యార్థులు విద్యాభివృద్ధిని గూర్చి గోరాలకృష్ణ
గోతరగారి జీవకృత్తిని హృదయముననుసరించి, తమవర గయో
పాఖ్యానములకును విద్యార్థులచేతనే ప్రదర్శింపబడెను. కా
ర్యదర్శి తద్ద్రామములకు కృతజ్ఞతలు తెలిపుచును. పిమ్మట
బాలబాలికలకు ఫలహారములనుబంచిపెట్టబడెను. అంధ్ర హృదయ
జయజయధ్వనులతో సభముగిలెను.

కాగుపాడు పుస్తకాలయ సాంవత్సరికౌత్సరము :—
ఈనెల 10-న తారీఖున వై సాంవత్సరికౌత్సరము చిలకమర్తి
లక్ష్మీనృసింహముగారి యాధిపత్యము క్రింద జరుపబడినది. ఏత
త్సరము జలమంచి వెంకట్రాయయ్యగారు, ఆదిపూడి సోమశాధ
రావుగారు, గజవల్లి రామచంద్రరావుగారు, ఉమ్మే ఆలీషాగారు,
కొరుకొండ లింగమూర్తిగారు, ఆచంట రంగయ్యగారు,
వెన్నేటి సత్యవారానునమ్మూర్తిగారు, కోకా సత్యవారా
య్యగారు, రామరెడ్డ వెంకటరామయ్యగారు,
నాళం కృష్ణరావుగారు, గారపాటి ఆంజనేయులు చౌదరి
గారు మొదలగు విద్యార్థులూ దరుచేసిరి. వీరియొక్క
యౌవన్యాసములు విలువయు చా గ్రామములనుండి వందల
కొలది ప్రజలువచ్చిరి. అంగలూరు కమ్మవిద్యార్థులు ఎర్రనేని
సుబ్రహ్మణ్యయ్యచౌదరి పొట్లూరి శ్రీ వేంకటేశ్వర చంచయ్య
గార్లు నేతౌధానమును త్వటికాధానమును జయప్రదముగా
జరిపిరి. ఈ భాండాగారులందు ప్రారంభోత్సవమునాటికి
200 గ్రంథము లుండెను. ఇప్పటికి 300 వందల యైనవి.
ఈ సంఘము పనులయందుగురుసభ్యులతోను అయిదుగురు కార్య
నిర్వాహక సభ్యులతోను పనిచేయుచున్నది. స్వభవన నిర్మా
ణమునకు కొందరు ధనసాహాయ్యము చేసెదమని వాగ్దానము
జేసిరి. తగినస్థలము గాననానన్నది.

సత్యసంగత సమాజము:—నా నాయకులక గ్రామము
దివిలకలో కృష్ణవేణీరేయసు నున్నది. ఇది వెద్ద గ్రామములలో
నొకటి ఇప్పుడు 1-10-10 గి తారీఖున డి పి డెబ్బియు ఓకరు
సీరు పొన్నాడు వానుడేన పరబ్రహ్మశాస్త్రిగారి ఆధ్యక్షత
క్రింద నొకసభజరిగినది. పత్రికా పతనావశ్యకతను గూర్చి

మాకులకు మోక్షవాధం వేణుగోపాలరావు,
ంగయ్యగార్లును చుట్టొందలు నువ్వనీందిరి.
సమాజము స్థాపించబడినది. ఈవిజయదశమినాడు
గారు శతవతుందీరుమును యథావిధిగ స్థాపించి
మిఠాయి పంచిపెట్టిరి. ప్రస్తుతము ఆంధ్ర
రీతులు తెప్పించుచున్నాము. కృష్ణాభిషేక, దివ్య
కృష్ణలూరి లక్ష్మీనరసింహముగారును, దేశాభిమాని,
కాళి, మోక్షవాధం వేణుగోపాల రావుగారును,
పత్రిక ఓకరుసీరుగారును ఇచ్చుచున్నారు. చందాలు
వసూలుగుచు ధండు ఏర్పడినచో నింకొన్ని పత్రికల
యెటకును, పుస్తకభాండాగారును గూడ నెలకొల్పి
నను అభిలాషయున్నది. ఓకరుసీరుగా రకస్తాత్మక బడలా
నుండుడిరి. శ్రాత్రికవత్సర రఘునాథాచార్యగారు పెన్సిడెం
టుగనుండుటకును, గ్రామవాసులు, విద్యార్థులును ఉత్సాహ
పూరితముగ పనిచేయుటకును ప్రార్థింతులు అని బాయంటు
తెలిపిరి. జన్మలనుడక నరసయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

మధ్యరాష్ట్ర కాన్సరెన్సు మహాసభ:—నాగపూరులో
వైసభను మొహరము పండగలలో జరుపుటకు ప్రయత్నములు
విరివిగ జరుపబడుచున్నవి. వివరముల నెరవేర్చుటకు వెల్ల
ఉపసంఘములు నేమింపబడెను. వివాదాంశముల కాన్సరెన్సు
వారి యెదుట బెట్టబడదని ప్రజలయభిప్రాయమైయున్నది.

మైసూరు ప్రతినిధి సంఘము:—నిన్నను మధ్యాహ్న
ము 12 గంటలకు మూడవ సమావేశము జరిగినది. దివాను గా
రధ్యక్షత వహించిరి. గ్రామములలో నిర్వహించి పనిచేయించి
గ్రామముల సభివృద్ధికి తెచ్చుటకుగూర్చి దివానుగారు కన్నడ
భాషలో నుపన్యసించి యభిప్రాయముల నడిగిరి. చాలచర్చ
జరిగినది. అట్టిగానను మింత త్వరలో చేయరాదని రిగరెంసు
ఉల్లిపర్తి గారును, కొంత చర్చ జరిగిన పిమ్మట నావిషయ
మును వదిలి, ఇవాను గారును లైతులను గల సంబంధమును
గూర్చి చర్చించ బడెను. 48 సంవత్సరములనుండి పట్టాలే
కొందరికి కేసరి కొందరు తెలిపి, కంపానీ చిన్న పుట్టులు
కొన్ని చర్చించ బడినవి.

అక్కివియూవారి బాధలు.
24-9-15 న తేదీన తెచ్చు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికకు
కయిగోనండి ఇటుల తిరిగివచ్చి చిచ్చిరి. 2 నామూనాండి
అక్కివియూ ప్రజలను ఈజిప్టునానికి పోనుటకు లేచి. వీ
రు ముమాను 4500 మంది యున్నారు. వీరిపుకు పోవట నెడు
ను 4 మైళ్ల దూరమున ప్రత్యేకైర్ద్యక్షతకు స్థానములలో నూ
య కాల్యముకూడట్లుకలుస్తారు. వీరికధచాలా సంతాప కర
ముగానున్నది. వీరిలోపురుషుల నందరి టర్కీ వారు గాలిపో
లికిపంపి మొదటి కందకములలో నుంచిరి. వారిలో ప్రధును
నాండ్రుల శ్రీల నందరిని డె మా స్క సుకు పంపి
రికిక్కినవారిని అక్కివియూనుండి తిరిమివేసిరి వాగందరును స్వ
గృహములనుబడిచి వేర నలకానులేకుండ పలుబాధలకు పాలై
తిరుగులాడుచుండిరి వారిని టర్కీవారు తూర్పుకు రహ్యుకు
పోనిత్యులేదు గాన వారు శత్రువుమునసిరియలో ఎల్లాన్డియా
యొద్ద మధ్య దరానముద్రమును చేరిరి. వీరందరును ముసలిపాం
ద్రగు పురుషులును శ్రీలును చిన్న పిడ్డలునై యున్నారు వీరు
నైగలుచేయగా నొకపరాసు ప్రాసరు కనిపెట్టి వారినికాపా
డినదిగాని వారు సాత్తులను శత్రువులును బంధుగులనగూడ
గోగొప్పయిరి.

మదరాసు కార్పొరేషన్
నోటిసు.

1916 సంవత్సరం 31 నూర్బిలో అంత
వయ్య ఆఫీషియల్ సంవత్సరమునకు నిలువ
యున్న కాలములో ఉపపులను సప్లయిచేయుటకు
పెట్ట కొనబడు టెండరులు మదరాసు కార్పొ
రేషన్ ప్రసిడెంటువారు. 1-15 సంవత్సరము
నవంబరునెల 31-వ తేదీ బుధవారము మధ్యాహ్న
ము 12 గంటలవరకు కట్టెదరు.
టెండరు మెమ్బర్లు అచ్చుపారములు మద
రాసు కార్పొరేషన్ ప్రసిడెంటుగారికి విజ్ఞాపన
మును పంపుకొన్నచో వారిఆఫీసునుదు దొరకును.
మదరాసు కార్పొరేషన్ జె. సి. మొల్స్, జురల్ డిపార్టుమెంటు 21 ఆక్టోబరు 1915. ప్రసిడెంటు.

జాబులు

I
తెనాలి హైస్కూలు.

అయ్యో,
మా హైస్కూలు తెరచి నువ్వు ర నే.
ఇంతమట్టుకు దీనిజనులు చేతులేదు. హైస్కూలు
పిల్లలు చాలమంది కలరు. కాని వారికి బోధచేయ
లేనింత మంచి యాపాధ్యాయులు లేరు. వచ్చిన
కడగా నుండుట లేదు. కారణము చదువకులకు
యెందడమే. (ప్రేమలభింపు వేంకటరామయ్యగారు
భారములకు లెక్కలు బోధించుచున్నారు. వీరికి
ఎక్కువ యియ్యకపోవుటలేకను హెక్టోమార్కులకాని
కలలు పీరు గుంటూరు హైస్కూలును మ ౧౦౦ కు వెళ్ల
జ్జారు. వీరు వెళ్లుట మూలుగుయ్య నక్కమిన తాటివం.
కడకుండును. నైస్సు యో. టి గారి నింతమట్టుకు నేర్పా
టు చేయలేదు. మా పిల్లలపాద ఇంతంతకాదు. ఇప్పుడు
మహాకష్టములకు పోవుట యింతకష్టమే మీకు తెలియును.
ఇక్కడ డబ్బుకట్టి అక్కడ డబ్బుపెట్టకలసి యుండును.
ఇందులో మీదవారమునూడడుండును. ఈకష్టములన్నియు తెలి
సిన పెద్దవనులవలె యిటు చేయుచున్నాను. ఈ నెల ౧౫
తేది తయ్యుప్పటికి విద్యకుమారులలెం రూపాయలు పోయి
టే కనబడుచున్నది. కాని మా పిల్లలకు వాసుగతురం చుక్క
లు వచ్చినట్లు కానరావచ్చును. ఇవన్నెవ్వరుగానూ దక్షిణాది
వార లగుటచేత మా హెడ్ మాస్టరుగారు వారివ్యవస్థలన్ని
పిల్లల నేర్చించుకొని తిరుచున్నాడు. వీరికి కమిటీ నెట్టకలసి
నుబ్రహ్మణ్యద్యయము బోధపడినాడు. వీరి ఎటులన్న వేంకట
రామయ్యగారి కైననులేమివిద్వియ్యానుష్ఠానాలనుండి స్కూలు
అభివృద్ధికొరకు పాలుపడకలెనని నుబ్రహ్మణ్యత్రయమునకు
తర్వాకాల సర్వావస్థలనుండును మ్రొక్కుచున్నాను.

కంభంపాటి వెంకటకృష్ణయ్య.

II
నమస్కారము.

అయ్యో,
అక్టోబరు 9 తేది ఆంధ్రప్రదేశ్ నందు 'నమస్కారము'
అనేకీర్తి కల్గింద ఒకహిందూతాళియాని వ్రాసిన వ్యాసమును
తేసివేక్షించు గడుసంతసంబున జరిపితిని.
"నమస్కారము" అను ఇంగ్లీషుపదము ఎవరిచేతను
మృణ్మయం దొకకోరికకు చెంపుచున్నది. "నమస్కారము" అను
మహామృత్యుదహరణ ఎవరిచేతనుమృణ్మయం దు గౌరవమును
చూపుచున్నది. అందుచేతనే నమస్కారము అని కోరినప్పుడు
మరల అట్లునే తిరిగి ఎదుటివానినినూడ కోరుచుండును. నమస్కారము
ఆలేఖం అనిగౌరవించినప్పుడు ఆలేఖునలూమ్ అని వందన
పూర్వకముగా నందుకొందును. కనుకనే యీరెండుపదములను
పెద్దలు చిన్నలకు కలిపిస్తూవుచును, చిన్నలు పెద్దలకు
కలిపిస్తూవుచునునూడ బాహులుగా వాడబడుచున్నది.
ఈపదములు పెద్దలు చిన్నలకుం దుపయోగించినప్పటికిని ఏమి
యు ఆలేఖమేలేదు. కాని 'నమస్కారము' అను పవిత్రమైన
హిందూపదము ప్రత్యేకముగా నోడినవకు గోరుచున్నది
కనుకనే యీ హిందూపదమును హిందువులు పెద్దలకుండే
వాడుచున్నారని చిన్నలకుం దు వాడుటలేదు. ఏలన
చిన్నలు పెద్దలకుం దీరనలు పొందవలసివారు, పెద్దలు
చిన్నలకుం దీరనలుపొందువారు గనుక, ఇంతియగాక యిది
మక్రమే కవులమైనవడ తుకుటలననే హిందువులలోనూడ
కొందరూత్రమేదీనివపయోగించనక్కర. వారగ్రహాలివారగు
బ్రహ్మకృత్రియును మాత్రమే. తిక్కన వైఖ్యగూర్చుటనూడ
అనుపదముకే వాడుచున్నారని వేదకాత్తములు ఈపదమి
కులు వివరూదనని, వాడనూడనని ఘోషించుచున్నారే లేదో
కాకు తెలియదుగాని యిది మిక్కిలి భవిత్రమైన పదమనియు,
ఇతరులకుం దు వాడబడనూడననియు నాకే గాక కొంచెము
కలాపనగుల ప్రతిమానపురికనూడ స్ఫురించునని నాకు దోయ
చున్నది. ఈ పదమునందు గల ఆసవాదము బట్టిగాక గౌర
వమునుబట్టియే నుడే దీనిని ఇతరులకులనుం దుపయోగించ
కుండుట. దీనిని ఇతరుల విషయములలో వాడనూడదు.
ఒక విలేఫిర్.

III
ప్రభులభింపవచ్చు నెవ్వరు. చ ము లేద
వైద్యున మృత్యునమును

అయ్యో లేద నమస్కారము

అయ్యో,
ఈసమ్యక్ వివరణలకు చె: పూనుండు నువ్వు
కుకు నెక్కుయింపబడినది గదా? నదుకు సమ్యక్ వివరణలకు ఆ ము

అ
ఈ
కనుకందకు
ను వైద్యాభిమా.
దురు. వీరి కందరికి
కుంపుట సామాన్యమై
కొనియుండు ను. నుబ,
వారి యాధి ప త్యము న గూ
నభవారికి కలయు నహా తులల నును.
వారికందరికిని కర్తవ్యమై యున్నది. కావున ఇంగ్లీషుభాషాని
యందలి వైద్యులును వైద్యాభిమానులును వైసభవాకితోద్వది
ద్రవ్యము నొసంగియు వ్యాసములవ్రాసియు ప్రదర్శనమునకు
వస్తువులనంపియు సమ్యక్ వివరణలకు దయచేసియు నితరసహాయ
ముల నొసర్చియు వేగోపకారకమగునీ సమ్యక్ వివరణలకు జయత్ర
దయగ జరుగగోరుచున్నాను. మనయాంధ్రులందలమందలి
వైద్యులు తమత్రుతిలే పిదప చేయుబడిన యావధరాజములకు
ప్రదర్శనమునంపియు వ్యాసములవ్రాసియు సభావేదిక లెక్కి
తమయత్రుతిను వైద్యులజ్ఞానమును వెల్లడించియు తమనైపు
ణ్యముగను గనపరచుటకుతక్కు నుంచియు తమ దొరకడనుట
సర్వజనవిదితము. కావునవిద్యు దాంధ్ర వైద్యసాధనలకుతమయు
త్యాసము నగుపరచగోరుచున్నాడను. వస్తు ప్రదర్శనమునకును
వ్యావరచనమునకును సంబంధించిన నిబంధనలను ఇతరములగు
సమ్యక్ వివరణలకు తెలియగోరువారు స్వాగతకారిణి
సభాకార్యదర్శి శ్రీమాత. వైద్యులకు పండిత డి. గోపా
లాచార్యులకాకి వ్రాసిన సంగతులన్నియు విశ్రులముగ తెలి
యగలవు.

IV

బాదరు వసరా మహోత్సవములు.
ఆంధ్రజాతీయకళాశాల.

అయ్యో,
బందరు దసరాసంఘమువారు ఈసంవత్సరము తమ
మహోత్సవకార్యక్రమమును చక్కగ నెరవేర్చిని చెప్పుట
కఠినియేనానందముగ నున్నది. ఈసంవత్సరముక మాత్రంకేక్తి
కనిపెట్టబడినది. అ పేదన బందరులలోని నాటకసమాజముల మ
హాసమ్యక్ వివరణ. ఈమహాసమ్యక్ వివరణలకుం దు జేతనంకెంత
వరకు కీర్తనమైనా రెండు సంవత్సరములలో పాత్రలకుకే విశే
దంబు కారగలరు. ఈ సమ్యక్ వివరణలకుం దు తమకీర్తిసంతయు
ధారపోసిన మహాసమ్యక్ వివరణలకుం దు యోగించు
కాదు ఈమహాసమ్యక్ వివరణలకుం దు గడచిన బుధవారము రా
త్రి చాచానాటక ప్రదర్శనమును మాపిరి. కర్తవ్యమును కట్టి
మాడి విదంబర గావు పంతులు గారు ఇచ్చిన యభిప్రాయమును
మాత్రము తిరపున వ్యక్తంకరింపబడిన వందనములకు ఈనాటక
సమాజముల మొకమత్తయును వేదాభిమానులును వెల్లడిచేయు
చున్నది. శనివారము సాయంకాలము 3 గంటలకు వ్యాసము
నుపేక్షలు జరగెను వందనాతరగీతము ప్రాంబంధింపబడెను.
ఆంధ్రజేతనం ప్రఖ్యాతిగన్న వీరమలులకు ఈమకీ, పూజా
ర్, కాకయ్య, అశోక, అల్లు, సోమ. తుళు మొదలగువారు తమ
విద్యావైభవమును జూపుటకు విచ్చేసిరి. రమారమిర వేల
జనులు విచ్చేసి నుండిరి. సముఖముగా మాపరకు సౌకర్యార్థ
ము తిగన యేర్పాటులు చేసిరి. విద్యార్థులు కుష్టియు బట్టి.
విశాఖపట్టణము, కాకావడ, రాజులపేట, దవరము, ఏలూరు,
దేవవాడ, గుంటూరులకుండి మల్లులను విద్యార్థులును ఆ నేతలు
విచ్చేసి తీగెమిద నడచుట పాడెరుమాకుట మొదలగుపెమ్మ
ననులజరిగి వి. పండ్ల కులవత్తెము నుండును. ప్రయోగించెదరు. ఆది
నాండు ప్రాంతకాలమున నీబందరుకోటనకు ఈతి సందేహజర
గెను. (ఇది బ. దరు విద్యార్థులకు మాత్రమే) తిరిగి సాయం
కాలము వ్యాసములను జరగెను. విద్యార్థులలో పేరుపడిన
రెవారో గారి భిక్షకృత్యము లనుభవించుట. ఏలూరువారు కత్తి

సామగ్గర చేసిరి. మహా బలవంతులను వేరుగాంచిన యీ
మకీ. పూజర్ గార్లు మల్లయద్వయ చేసిరి. అగగంటకరకు మాత
నను, ఇరువురే నమానలెరి. ఈ మల్లయద్వయయొక్క
జయాపజయములు మాడకలెనని యిగీతము ఆకురతతో నం
గాని మల్లులు నమానలెరి. సోమవారము ప్రాంతకాలమున
3టి యాడిరి. మల్లు బందరును గలసి లంగోటిలతో
ములను దీయించిరి. ఆనాటి రాత్రి మహా సమ్యక్ వి
వరణంపరమును ప్రదర్శింపవలసిన రీతిగ త్రద
క సమాజములవారికిని, మాపజుకును, మల్లులకు
క రూపకముగా వందనము లర్పింపబడెను. మంగి
ర్మ యారంకి వెంకటకర్మగార్లు ఇరువురును
ను దెచ్చుచు పద్యములలో వ్రాసినవివిరి.
గల్గినను వైద్యమును విదవాదక సమ్యక్ వి
వారికి కేతనందనములు. బందరు పేరు నిజమ
కెయ్యి నాటక సమాజములకాదు తమ
దేవులను దెప్పిచు లెక్క గొనకధియై
కులై ప్రజలనానందార్థిలో ముంచినవాడికి
భవ్యుద్ధి చేయదలంబుకొన దనరానంపు
చేయకలెననియున్న మహాసమ్యక్ వి
వ్యాసముల వృద్ధి చేయగోరు వారలను
దరు గాక!

V

ఉత్తరాది రయల్ బండిలో అమ్మె
ఫలకారములను గురించి.

అయ్యో,
మదరాసునండి, వాల్తేరుకు, పోయి వచ్చే రయల్ బండి
యందు, ప్రయాణికుల సౌకర్యముకొరకు, బండిలోనే, ప్రత్యేక
మయిన డబ్బాలో, బ్రాహ్మణులు, కాఫీ, టి, ఈ వాని
యములున్న, కారాబూది, బడ్లు, జీలేది, మైసూరుపాకు,
బ్రెడ్లు, చిక్లెట్లు, ఇవిమృతము అమ్ముచున్నార. ఒక,
కవ. కాఫీకి ఒకటిన్నర అణాయెయ్యకలెను. తక్కిన వస్తువులు
న్ను ధర చాల అధికముగా నున్నవి. ఈ వస్తువులు అన్ని
కొద్దికొద్దిగా తీసికొని, ఒకకప్పు కాఫీ తాగితే, మహా అర్థ
యాపాడు కర్చు అరుచున్నది. అర్థయాపాడు కర్చుచేసికా,
ఒకచునికి కడుపునొందదు. ఈవస్తువులు సాధారణముగా, వీడ
లయిన ప్రజలు కొనలేరు. ఉల్లలో బ్రాహ్మణులకు, పూట
కులి యిండ్లలో, నుసి 1-కి, పూట 1-కి మూడు అణాలు
ఇస్తే, కడుపునొందా అన్నము లభించుచున్నది. కూర్చుంట
రెండున్నర అణా యిచ్చినట్లు అయితే, పూటకులివాడు,
కడుపునొందా అన్నము పెట్టుచున్నాడు. రయల్ ప్రయాణము
చేసే వీడ ప్రజలకు, నులభనయిన ధనం, ఆకలి అనాచగిరిన
పదార్థములు, రయల్ బండిలో అమ్ముకుండా, ఆకలి తీరనటు
వంటి, వస్తువులను, అమ్ముడనువల్ల, ప్రజలకు, యేలాటి సౌఖ్య
మునలేదు వీడవారికి కాఫీ యెం దుకు? బడ్లు
బూది మైసూరు పాకు, జీలేది వగైరాలు యెందుకు?
ఇవి ఆకలి తీర్చేని కావు. డబ్బు కలిగిన వారికే
యా పిండికంటలు పనికిరచ్చుచున్నవి. కాని సాధారణమున
వీడజనులకు యీవస్తువులు అందరానిపండు అయిఉన్నది.
ప్రయాణికులలో 10 యేండ్లకు లోబడిన బిడ్డలను దూర
ప్రయాణములుచేయు, కేరలము కృష్ణులకును, రయలుబండి
యందు, ఆకలికప్పులు తీరుటకు, ఆహారపదార్థములు అవశ్య
మయిఉన్నవి. బిడ్డలకు గాను, నీలాయనపుడు, తల్లితండ్రులు,
అన్నమును రయలులోనూడనే తెచ్చుకొనుచున్నార. కొన్ని
సమయములలో, అన్నము తెచ్చుకొనుటకు, నీల కాకప్పకు,
దాగలో, అన్నముడిక్రక ఈబిడ్డలు, ఈకృష్ణులు, బహు కష్ట
పడుచున్నార అటువంటి అపకారులకు, ఆకలితీర అన్నము
గాని, అన్నముతో సమానమున బలమును ఇచ్చు ఆహార
మును, అమ్మేలగు కంపిరివారు, యేర్పాటు చేయకలెను.
వీడలకు, ధాతులకు, పెద్దవారికి, చిన్నవారికి వీరి అందరికి
ఆకలితీరగల, పులిహోర, దధోగ్ధనము అనగా పులునుఅన్నము,
పెరుగుఅన్నము, కంచితో, వందరాజస్వామి దేవాలయములో
చేసే సాస్త్రుగా లావుగాను మందముగాను పెద్దసముదాగా
ను చేయబడెవెడెం దోకలు ఆనగా అట్లు కనలలో గాని అల
సందలలో గాని చేయబడిన కుండలో అనగాగుడ్డలకు ఇచ్చెన్న
పట్టుణములలో నీ విస్తారముగా తయారుచేయించి రిఫ్ లేపుమెం
టు అనగా ఫలాహారముల బండిలోవుంచి పులిహోర దధోగ్ధ
నము వీటికి వకఅణాధరకు బిడ్డలమైన వకగిన్నె ప్రమా
ణము నిర్ధారణచేసే యిడ్డెం దోక కుండలు వీటికిగిన్నె బహు
ధరలే నిచ్చియించి ప్రయాణికులకు బండిలోనే స్వేదకో స్వేదకో
వడ్ల యిచ్చిచేత వకచేతికాకుండా యెక్కువ బ్రాహ్మ
ణులచేతి అయ్యిందియెడల వ్యాధులునుభవించు కడుపునొ
ందా ఆహారము ప్రయాణికులకు లభించి సుఖపడుదురు. పయన
చెప్పిన ధాతులకు క ఫీరగము గాను అర్పింపచ్చును. ఈప్రకార
ము వీడజనులయొక్క డేయమునూడ ఆలోచించి మను
మృణ్మయ యేర్పేగూర్చుబండికి కూడా పయనహారవస్తువులు
అమ్మేలగు కంపిరివారు సమయానుకూలము చేయగలసినదని,
ప్రజలు రయల్ ప్రయాణికులకి గగర్మ మెంబువాకిన్ని గగ
ర్మను సభ మెంబులకున్న మహానర నామాలు పంపుకోలెనని
కోరుతున్నాను. టంగుటూరి నాయనశాస్త్రి.

9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఇప్పుడే తెప్పించబడినది!

క్రొత్త ఫాక్టరీ పేనా.

మిగుల మేలైనది

ధనలక్ష్మి ఫాక్టరీ పేనా.

ఇది మాకై యింగ్లాండు క్రొత్తగా జేయబడినది. ఈ పేనా సుమారు నాలుగు దశాబ్దములు పేనా విద్యను మాకంపెనీ పేరు నుండి పబ్లిష్ చేయబడుచున్నది. దీనిని విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు, క్లిష్ట మొదలగు వారలందఱుగొనియెన్నుచున్నారు. ఈ పేనాలో నింపబడిన నీరా యేకాగ్రణమున గాని కారకచాలనములనట కుండును. ఇది "ల్యూటెట్"తో జేయబడి, 14 కారట్ల బంగారపు నిల్పు గలిగియుండును. ఈ నిల్పు మునకుండు 'ఇండియన్' ఉండుటచేత నెన్నటికి జెడక వా)యుటకు సులభమై యుండును. ఒక తూటి యుపయోగించినవారు మఱల నేలు వానిని నుపయోగింప సమర్థులగుదురు. పేనాలో నీరాగోయునట్టి గాను నిరింజియొకటి పేనాలో నియ్యబడును.

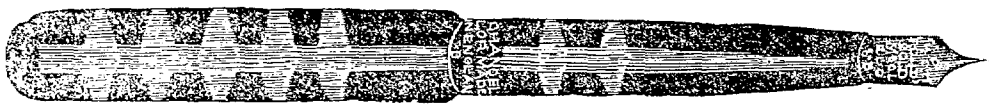
నిల్పుతోడ పోస్టేజి కాక దీనివల రూ. 0-0-0.

ఇరో పా ఖండ యుద్ధ చరిత్రము.

మొదటి భాగము రూ. 0-8-0 పోస్టేజి నకల రూ. 0-10-0.

ఇది తేటతెలుగున (వాచయబడి యున్నది. ఇప్పుటి విశ్వోపాయుద్ధమునకు నిజకారణము అరయుగోదవారు ఈపుస్తకమును జదివితీరవలయును. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రియా మొదలగుదేశములు అత్తుల్లియైన వివరణములు చారికి గల వైరవివరణలు, వైరములమునజరిగిన యొక కోన్ని యుద్ధములు వానిఫలితములు అందరు నెఱుగదగిన సులభతైలిని నిరంపబడియున్నది. ఇప్పుడు ఈయుద్ధమునకు తీవ్రస్థమైన కారణము, వారికై వారిచారికి జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తర యుద్ధము, యుద్ధానంతరము మొదలగు విషయములు గల 120 పుటలతో 6 భూగోళపటములతో 80 హాప్ టోక్ పటములతో విలసిల్లుచున్నది. రెండవ భాగమును సిద్ధమగుచున్నది. దరఖాస్తులంపును.

చాన్సలర్ ఫాన్టన్ పేనా.

ఈ వైపేరును, మాకంపెనీ యంకితమును పెట్టెమీదను పేనావిద్యనుగల ఈ ఫాక్టరీ పేనా మాకోటకు ఇంగ్లాండులో సిద్ధపఱచబడినది. ఈ పేనాకు నీరాపోయు అద్దపు కిడికారెయొకటి పేనాలో పంపబడును. మాటిమాటికి నీరామెత్తుకొను శ్రమవీచేతొలగును. ఉంచిన చేతివెత్తక యెంతసేపయినను వ్రాయునగును. ఇందలి నిల్పు రోల్లు గోల్డుచే జేయబడినది. ఇది యెన్నటికి జెడక. ఒకటిని తెప్పించి యుపయోగించి మంచిచేతులకు గనుగొనును.

నిల్పుతోడ రూ 1-8-0; రోల్లుగోల్డు నిల్పు 1-8-0. పోస్టేజి కొనువారు భరింపవలెను.

విషయము:—ధనలక్ష్మి కంపెనీ, 6, వెంకటేశ మేస్త్రి వీధి, సామలకావ్ పేట, మదరాసు.

సింహా (REGD)

హోర్ ఆయిల్.

సింహా హోర్ ఆయిల్ వెంట్రుకులను వృద్ధి చేయును. నెరసిన వెంట్రుకులను, ఎఱ్ఱని వెంట్రుకులను నలుపుచేయును రాలు వెంట్రుకులను ఆపును. మేదస్సును చల్లగానుంచును. ఇది బహురమ్యములను సువాసనలతో కూడి యున్నది. దీని ఉపయోగించువారలకు పూచిన పుష్పములతోటయం దున్నట్లుండును.

౧౯౧౩ సం॥ మొత్తమునందుంచబడిన ఎగ్జిబిషనునందు దాని శరిమళమునకు ఒక సువర్ణపతకము నిచ్చిరి. మఱియు భానునాడయందుంచబడిన ప్రదర్శనమునందు బొంబాయి గవర్నరు సాహేబు హిజు ఎక్సలెంసు లార్డు వెల్లింగ్టన్. జి. సి. వి. ఇ. కారు ఒక యోగ్యతాపత్రక నిచ్చిరి. ధరలు. బుడ్డి ౧కి రూ. ౧౦-౦౦, ౩కి ౨౧-౦౦, తపాలాకట్టులు ప్రత్యేకము పోల్పిపెట్టు:— కాకు అంసు కో, సి. పి. టాంకు చంద్రబాగు, పి. బి. నెం. 4, బొంబాయి.

వనోపధి సారసవరిలా

ఇది జీవానుగంధములు నెత్తురుగడ్డలను మరియు గల చర్మరోగములను వాగుజేయును. క్లిష్టపోట్లు పాతవాచానువుపోట్లు దీనివల్ల, క్లిష్టకాగమవలనగలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినికలిగించును. నాడితంతువులకు వృద్ధినికలిగించును. నెత్తురు కుద్దితము వృద్ధిజేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాచిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాచిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వల రూ 1-4-0.

కుమారులకు:—ఇది చర్మమునుపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతముధువల్లి(త్రాగుటకు మును) నాగల్లికైలును వైపుతకు మును. ఈరెండుకసి నెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

ప్రొప్రియేటర్:—వి. డి. సావంత్, ౧౪౪, మనసవాడి, నం. ౨, బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT Panaswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

సర్వరోగ కుతూరము.

ఈ క్షుద్రకాశివిక మందును కాబడే భేదములు లేక ఆకాంక్షార్థమైన శ్రీపురుష లింగపురుష సేవించిన ఎఱ్ఱమని నిరంజన సుండకలను.

మనసమందరి మూలము.

40 గుండెల్లికమును రూ 1-0-0

రాజవైద్యనారాయణజీ కేశవజీ

20 వీధిబజార్ రోడు మదరాసు.

సుకేశంజన తెలియ:—ఇది మంచిను వాసనగల తలనూస వెంట్రుకులను పెంచును. మృదువుపరచును. చూడచేయును. పుష్పముల వాసన గుప్పించి కొట్టుచుండును. సీసా 0-8-0.

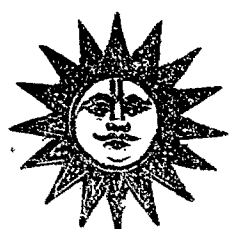
లక్ష్మీకర్ణ తాంబూలముక్రమ:—యిది తాంబూలములో గాని విడిగా గాని, 1, 2 మాత్రముపుచ్చుకొనిన మిక్కిలి గుచ్చి కరముగానుండుటయే కాక, అజీర్ణము, వాయున, కడుపుబ్బర, అగోజగు మొదలగునాటిని హరించి మనోల్లాసమును కలిగించును. 200 మాత్రముగల సీసా 0-2-0 దజ్జ 1-4-0.

వి. పి. చార్జి వేరు. క్యాట్టాను ఉచితము.

ఆయుర్వేద సమాజ్, పొందూరు. (గుంటూరు జిల్లా)

కుంకుమ పువ్వు

కంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మూవద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమాన్యును గమనింపుడు. కరస్పాండెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ.
21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

ప్రపంచ చరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ.

తైలినులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొనవచ్చును. బహుప్రాచీనకాలమునండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిందు వ్రాయబడును. చందాపద్ధతి ఆరుసంచికలకు రు. 2-0-0.

అంచెకూలి లేదు. ప్రవేశమును లేదు.

సిద్ధమయిన సంచికలు పి. పి. గా పంపుదుము.

వలయువారు:— ప్రపంచచరిత్రాకార్యాలయము,

145, కావేరీ, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

నూతన రోమసంహారి. బేగంసాహిసాఫ్.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట వలన శవమండలి యే భాగమునయుండు రోమమును చితువులేక కుద్రముగా నుండును. చర్మము యొక్క స్వభావమెవరంగునుకాంతిని పోగొట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకశే. కల రిబిల్లెన్స్ వెల్లె 181-0-0 వి.పి. ఖర్చు48.

ఆర్. వి. కండిట్ అండ్ కంపెనీ, బందరుపేడి, మదరాసు.

ఇశాం! ఇండియామహిమ ఇశాం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియాదేశముయొక్క విస్తోద విశేషములను అనేకకాత్రములలోనుండి గ్రహించి లోకజేయమున గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశములో జన్మించిన ప్రతివనమ్యుడును ఆవశ్యముగా జనకవలయును. ఈపుస్తకమునకు వెలలేదు. తపాలాఖర్చులేదు.
వైద్యశాస్త్రి ముశేశంకర్ గోవింద్, అతంకిగ్రహ బోషధాలయము, 157 బ్రాడ్వే, 96 హంటంగోడు, మదరాసు.

ఉమ్మిడి - రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

వరాపు నర్తకులు, మదరాసు ఈస్టు.

తంతి విలాసము:—“ఉమ్మిడియార్”

ఇందుక్రింద కనుపరచినట్టిన్న ఇతిరమైట్టిన్ని బర్మానైజులకు తగుమైనటుల ఇమిటేషన్ కెంపులున్ను వైక్రాంతములు వగైరా కమలములున్ను బేడకానులు అణాకానులున్ను బంగారపు నగలున్ను పైరాళ్లుగల నగలున్ను, పట్టు రుమాళ్లును కావలసివారు మా కాటలాగులను తెప్పించుకొని ధరలను తెలుసుకొని మాకు ఆర్డరు పంపుదురని ప్రార్థించుచున్నాము.

